

Armoede- en Schuldenmonitor Zwolle 2025

Ontwikkelingen in armoede- en schuldenproblematiek

Opdrachtnemer	Data, Geo & Onderzoek
Versie	Concept
Datum	Juni 2025

Datum
Titel

September 2025
Armoede- en Schuldenmonitor Zwolle 2025

Colofon

Conceptrapport Armoede- en Schuldenmonitor 2025

Gemeente Zwolle
Augustus 2025

Opdrachtgever

Maatschappelijke Ontwikkeling, Gemeente Zwolle

Samenstelling

Afdeling Informatievoorziening/ Gemeente Zwolle

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	3
Samenvatting	6
1 Inleiding	11
1.1 Gebruik van brondata	11
1.2 Leeswijzer	11
Deel I Huishoudens met een laag inkomen in Zwolle	12
2 Huishoudens met een laag inkomen in Zwolle	13
2.1 Doelgroep inkomensregelingen	13
2.2 Ontwikkeling in huishoudens met een laag inkomen	14
2.3 Huishoudens met laag inkomen naar huishoudtype	16
2.4 Huishoudens met laag inkomen naar leeftijd hoofdkostwinner	17
2.5 Huishoudens met laag inkomen naar inkomensbron	19
2.6 Huishoudens met laag inkomen naar Zwolse wijken	21
2.7 Kinderen in huishoudens met laag inkomen	22
3 Huishoudens met langdurig laag inkomen in Zwolle	25
3.1 Ontwikkeling in huishoudens met een langdurig laag inkomen	25
3.2 Huishoudens met langdurig laag inkomen naar kenmerken	26
3.3 Huishoudens met langdurig laag inkomen naar inkomensbron	26
3.4 Kinderen in huishoudens met langdurig laag inkomen	27
4 Bereik van inkomensondersteunende regelingen in Zwolle	29
4.1 Uitkeringen	29
4.1.1 Aantal uitkeringen, ontwikkeling en populatie	29
4.1.2 Instroom en uitstroom uitkeringen	31
4.2 Bijzondere bijstand	35
4.3 Zorgkostenregeling	36
4.4 Individuele inkomensvoetingsregeling	36
4.5 Participatiefonds	37
4.6 Studietoelage	38
4.7 Energietoelage	38
4.8 Kwijtschelding van gemeentebelasting	38
4.9 Regelingen voor kinderen	39
4.9.1 Kindregeling	39
4.9.2 Sport- en cultuuractiviteiten en vakanties	40
4.9.3 Armoede en gezondheid kinderen	42
4.9.4 Peuterspeelzaal	43
4.9.5 Zwemvangnet	44
4.10 Stichting Noodfonds	45

4.11	Voedselbank	45
Deel II Schuldenproblematiek in Zwolle		46
5	Omvang en ontwikkeling schuldenproblematiek	47
5.1	Definitie schuldenproblematiek	47
5.2	Omvang en ontwikkeling hulpvraag OpOrde	47
5.3	Omvang en ontwikkeling hulpvraag Schulddienstverlening	48
5.4	Gemiddelde schuldenlast bij schuldregelingen	49
5.5	Aandeel schulden uitbetaald aan schuldeiser	50
5.6	Aantal schuldeisers	50
5.7	Meest voorkomende schuldeisers	50
5.8	Huisuitzettingen	51
5.9	Crisisaanvragen	52
5.10	Gebruik bijzondere bijstand voor beschermingsbewind	53
5.11	Betaalgedrag en risicoprofiel	53
6	Bereik van ondersteuning bij geldzorgen in Zwolle	55
6.1	Bereik inzet op voorkomen van geldproblemen	55
6.1.1	Gebruik geldplannen Nibud	55
6.1.2	Gebruik instrument BerekenUwRecht	56
6.1.3	Deelname Week van het Geld	57
6.1.4	Vroegsignalering	58
6.1.5	Gebruik Financieel Spreekuur Deltion College	59
6.2	Bereik ondersteuning bij geldproblemen	60
6.2.1	Bereik schulddienstverlening	60
6.2.2	Bereik Perspectieffonds	63
6.2.3	Bezoek website Mijn Geldzaken	64
6.2.4	Doorlooptijden schulddienstverleningstrajecten	64
7	Kenmerken inwoners aangemeld schulddienstverlening	66
7.1	Type huishouden	66
7.2	Leeftijd	66
7.3	Wijk	67
8	Ondernemers en schulden	68
8.1	Faillissementen van bedrijven en instellingen	68
8.2	Gebruik Bbz door ondernemers	68
8.3	Bereik schulddienstverlening ondernemers	69

Bijlage 1 Gebruikte databronnen	71
Bijlage 2 Verklarende begrippenlijst	72
Bijlage 3 Grafieken huishoudens inkomen tot 130% sociaal minimum	75
Bijlage 4 Tabel huishoudens met laag inkomen	81
Bijlage 5 Grafieken huishoudens langdurig inkomen tot 130% sociaal minimum	82
Bijlage 6 Tabel huishoudens met langdurig laag inkomen	84
Bijlage 7 Tabellen uitkeringen	85

Samenvatting

Om een effectief armoede- en schuldenbeleid voor de inwoners van Zwolle te maken, volgt de gemeente Zwolle de ontwikkelingen in de armoede- en schuldenproblematiek. Elk jaar wordt een rapportage opgesteld met de resultaten van deze monitoring.

Ontwikkelingen armoedeproblematiek in Zwolle

Deel I van deze rapportage gaat in op de armoedeproblematiek in Zwolle. Hoofdstukken 2 en 3 gaan over de huishoudens (en personen) met lage inkomens (tot 110% en 130% van het sociaal minimum). Deze gegevens zijn afkomstig uit het Integrale Inkomens- en Vermogensonderzoek (IIV) van het CBS. Het peiljaar is 2022, tenzij anders vermeld. Regelmatig worden ook de voorlopige cijfers van 2023 gepresenteerd. Meer recente cijfers zijn niet beschikbaar¹.

Het aantal huishoudens met een laag inkomen is licht afgenomen

De cijfers laten zien dat het aandeel huishoudens met een laag inkomen (tot 110% en 130% van het sociaal minimum) tussen 2021 en 2022 iets is afgenomen, respectievelijk van 10,3% naar 10,1% en van 15,2% naar 14,8%. Deze daling lijkt niet door te zetten: de voorlopige cijfers duiden op een lichte stijging in het aandeel huishoudens met een laag inkomen tussen 2022 en 2023. De cijfers komen daarmee op hetzelfde niveau uit als in 2021. Deze ontwikkeling is in lijn met de landelijke trend. De cijfers laten ook zien dat het aandeel Zwolse kinderen dat in een huishouden met een laag inkomen (tot 110% en 130% van het sociaal minimum) woont, sinds 2016 daalt van respectievelijk 8,5% in 2017 naar 6,3% in 2021 en van 10,6% in 2017 naar 9,2% in 2022. Tussen 2022 en 2023 zal naar verwachting echter ook het aandeel Zwolse kinderen uit een huishouden met een laag inkomen wat toenemen.

Ontwikkelingen schuldenproblematiek in Zwolle

Deel II van de monitor gaat in op de schuldenproblematiek in Zwolle. Hiervoor worden veelal gegevens gebruikt uit gemeentelijke bronnen met als peiljaar 2024, tenzij anders vermeld.

Mensen met financiële zorgen vinden eerder de weg naar hulp

Het lijkt erop dat meer mensen met financiële zorgen de weg naar hulp vinden. Zo hadden de spreekuren van Op Orde en het Deltion College in 2024 de hoogste bezoekersaantallen sinds jaren. Ook komen inwoners met geldproblemen eerder in beeld. Zo zijn er in 2024 veel meer inwoners benaderd in het kader van vroegsignalering als in 2023.

Het aandeel mensen met financiële problemen is stabiel

De cijfers van Geldfit laten zien dat het aandeel Zwolse huishoudens dat een groot risico loopt om problematische schulden te krijgen gelijk is gebleven ten opzichte van

¹ Het Integrale Inkomens- en Vermogensonderzoek wordt jaarlijks door het CBS uitgevoerd. De cijfers op gemeenteniveau komen pas (veel) later beschikbaar. Zodoende rapporteren we in deze monitor cijfers van 2020 en voorlopige cijfers van 2021.

2023. Het aandeel huishoudens met problematische schulden is volgens het CBS stabiel gebleven met een percentage van 8,8% in 2023 naar 8,9% begin 2024².

Hieronder wordt in detail een samenvatting gegeven van zowel de armoede- als de schuldenproblematiek in Zwolle.

Deel I Huishoudens met een laag inkomen in Zwolle

Huishoudens met een laag inkomen

- De voorlopige cijfers duiden op een lichte stijging in het aandeel huishoudens met een laag inkomen tussen 2022 en 2023. De cijfers komen daarmee op hetzelfde niveau als in 2021. Deze ontwikkeling is in lijn met de landelijke trend.
- Zwolle heeft in 2022 circa 5.900 huishoudens (exclusief studenten) met een inkomen tot 110% van het sociaal minimum. Dat is 10,1% van de huishoudens in Zwolle, wat een kleiner aandeel is dan in 2021 (10,3%). Huishoudens met een laag inkomen zijn verhoudingsgewijs vaak eenpersoonshuishoudens (74%).
- Het grootste deel (62%) van de huishoudens met een inkomen tot 110% van het sociaal minimum in Zwolle heeft een hoofdkostwinner in de leeftijd van 25 t/m 64 jaar. De leeftijdsverdeling van de huishoudens met een laag inkomen verschilt niet met die van de Zwolse bevolking.
- Van de huishoudens met een inkomen tot 110% van het sociaal minimum heeft ruim de helft (53%) een uitkering bestaande uit een sociale voorziening als bron van inkomen en 8% een inkomen uit arbeid.
- Huishoudens met een laag inkomen zijn relatief vaak te vinden in de wijken Diezerpoort (18%) en Holtenbroek (16%).
- In Zwolle wonen 26.100 kinderen, waarvan ruim 1.640 kinderen in een huishouden met een laag inkomen wonen (6,3%). Dit aandeel vertoont een dalende trend (in 2016 was dit 7,8%). Het overgrote deel van de kinderen uit deze huishoudens woont in een eenoudergezin.

Huishoudens met een langdurig laag inkomen

- In 2022 telt Zwolle 3.400 huishoudens met een langdurig laag inkomen tot 110% van het sociaal minimum. Dat is ruim de helft (58%) van alle 5.900 huishoudens met een laag inkomen tot 110% van het sociaal minimum. In 2022 waren er 5.400 huishoudens met een langdurig laag inkomen tot 130% van het sociaal minimum. Dat is 63% van alle huishoudens met een laag inkomen tot 130% van het sociaal minimum.
- Van alle Zwolse huishoudens in 2022 behoort 6,2% tot de huishoudens met een langdurig laag inkomen. Dit percentage is gelijk aan 2021.
- In Zwolle wonen in 2022 ongeveer 1.000 kinderen in een huishouden met een langdurig laag inkomen. Dit is 3,7% van alle kinderen. Dit percentage is iets lager dan in 2021 (4,0%).

Gebruik van Zwolse inkomensregelingen

- Het aantal bijstandsuitkeringen in Zwolle neemt iets toe in 2024: van circa 3.500 begin 2024 tot bijna 3.700 bijstandsuitkeringen begin 2025.

² CBS 2024. [Schuldenproblematiek in beeld](#)

- De instroom in uitkeringen van de gemeente Zwolle is in 2024 groter dan in 2023. De uitstroom is na een jarenlange afname, weer toegenomen. In 2024 is de instroom (861) groter dan de uitstroom (756).
- In 2024 maken bijna 2.400 huishoudens gebruik van bijzondere bijstand. Dit aantal nam toe tussen 2023 en 2024.
- In 2024 wordt bijna 1.200 keer de zorgkostenregeling toegekend vanwege hoge zorgkosten en ongeveer 2.200 keer voor de vergoeding van het eigen risico. Deze aantallen zijn wat hoger in vergelijking met 2023.
- In 2024 maken circa 2.500 huishoudens gebruik van de individuele inkomenstoeslag. Dit aantal is vergelijkbaar met voorgaande jaren.
- Het aantal toekenningen voor het Participatiefonds is in 2024 bijna 3.300. Dat is wat hoger dan in 2023.
- In 2024 ontvangen 81 studenten een studietoeslag. Dit is vergelijkbaar met het aantal studenten dat in 2023 een studietoeslag kreeg.
- Tot 1 juli 2024 kon nog de energietoeslag over 2023 worden aangevraagd. In 2024 is deze 384 toegekend. De Energietoeslag werd in 2023 bijna 7.900 keer verstrekt.
- In 2024 is 6.742 keer kwijschelding verleend aan 3.130 huishoudens voor de gemeentelijke belastingen. Dat is bijna dubbel zo vaak als in 2023. Deze stijging wordt veroorzaakt door de verzoeken voor diftar voor het belastingjaar 2023 waarvoor begin 2024 voor het eerste de aanslagen zijn opgelegd.
- In 2024 zijn circa 1.100 aanvragen voor de Kindregeling toegekend. Daarmee zijn iets minder dan 2.000 kinderen en jongeren bereikt. Dit is ongeveer gelijk aan 2023.
- Er zijn in 2024 813 kinderen en jongeren geholpen door het Jeugdfonds Sport. Dit is meer dan in voorgaande jaren. Dit is een gevolg is van de verruiming van de leeftijdsgrens (4 tot en met 23 jaar) en de extra inzet op het bereiken van kinderen.
- Tien Zwolse scholen waren aangesloten bij het Jeugdeducatiefonds in 2024. Deze scholen hebben 162 aanvragen gedaan voor ondersteuning aan zowel individuele kinderen als groepen.
- In 2024 zijn 40 gezinnen en 34 alleenstaanden met een bijdrage van Stichting Weekje Weg op vakantie geweest. Dit is ongeveer gelijk aan de voorgaande jaren. Zeven kinderen zijn mee geweest met een zeilkamp van de Ruime Wind. Dit zijn er minder dan in voorgaande jaren.
- In 2024 zijn 170 kinderen en jongeren uit huishoudens met een laag inkomen financieel ondersteund middels de regeling Armoede en gezondheid kinderen. Dat is wat minder dan in 2023, maar nog steeds fors meer dan in 2022. Dit komt waarschijnlijk mede door een verruiming van de leeftijdsgrens (tot 18 jaar) en inkomensgrens (130% van het sociaal minimum) die in 2023 is doorgevoerd.
- 153 peuters kregen in 2024 gratis peuteropvang. Dit aantal is vergelijkbaar met de jaren daarvoor.
- In 2023 hebben 364 kinderen gebruik gemaakt van het Zwemvangnet. Dit aantal is vergelijkbaar met dat in 2023 (358).
- Voor het Noodfonds zijn in 2024 258 aanvragen toegekend. Dit is iets lager dan in 2023, maar wel beduidend hoger dan de jaren daarvoor. Het aantal aanvragen is weer op hetzelfde niveau als voor de coronajaren.

- Gemiddeld maakten in 2024 252 huishoudens uit Zwolle, Dalfsen en Nieuwleusen gebruik van de Voedselbank. Dat is minder dan in 2022 en 2023, toen er meer gebruik werd gemaakt van de Voedselbank als gevolg van de hoge energieprijzen.

Deel II Schuldenproblematiek in Zwolle

Omvang en samenstelling problematische schulden

- In 2024 bezochten bijna 3.700 Zwolse inwoners een inloopspreekuur van Op Orde. Dat is meer dan in 2022 (3.605) en 2021 (3.197). De Sociaal Raadlieden hielpen 311 inwoners met schulden. Dat is wat minder dan in 2023 (362).
- Er waren 342 aanvragen voor schulddienstverlening in 2024. Dat is meer dan in 2023 toen er 308 aanvragen waren. Deze toename is in lijn met de landelijke trend
- De gemiddelde schuldenlast van inwoners voor wie een schuldregeling is opgestart, was in 2024 ongeveer €30.000. Dit is lager dan het gemiddelde in 2023 (€37.000) en de gemiddelden in de jaren daarvoor. De gemiddelde schuldenlast in Zwolle ligt onder het landelijk gemiddelde.
- De Belastingdienst is de meest voorkomende schuldeiser van Zwolse inwoners die schulddienstverlening ontvangen, gevolgd door zorgverzekeraar Zilveren Kruis Achmea en GBLT (gemeente- en waterschapsbelastingen).
- In 2024 zijn negen huizen ontruimd. Dit is iets meer dan in 2023 (7) maar minder dan de jaren daarvoor.
- Er zijn 9 crisisaanvragen gedaan in 2024. Dit is evenveel als in 2023 en 2022.
- In 2024 hebben iets meer dan 1.400 inwoners bijzondere bijstand gebruikt voor de bekostiging van het beschermingsbewind. Dit aantal daalt is wat gestegen ten opzichte van 2023.
- Het aandeel inwoners in Zwolle dat een groot risico loopt op schulden, afgeleid uit hun betaalgedrag, is gelijk gebleven (43% in 2023 en 2024).

Bereik informatie en ondersteuning

- Het gebruik van de geldplannen van het Nibud door Zwolse inwoners neemt ieder jaar toe.
- Het online instrument BerekenUwRecht werd in 2023 door bijna 2.300 Zwolse inwoners gebruikt. Dit is veel meer dan in 2022, maar ongeveer vergelijkbaar met 2022.
- In 2024 namen 21 Zwolse basisscholen deel aan de Week van het Geld. Dit aantal is vergelijkbaar met de voorgaande jaren. Er deden ook 4 middelbare scholen en 4 MBO scholen mee aan de Week van het Geld. In 2023 deed nog geen enkele middelbare school en MBO school mee aan de Week van het Geld.
- Naar aanleiding van vroegsignalen bij betalingsachterstanden zijn in 2024 meer dan 6.000 huishoudens benaderd met een hulpaanbod. Dat is meer dan dubbel zo vaak ten opzichte van het jaar daarvoor.
- Het financieel spreekuur van het Deltion College wordt steeds vaker bezocht door studenten. In 2024 waren het er 925. In 2023 waren het er 771 en in de jaren 2019-2021 lag het aantal rond de 600.
- Het aantal mensen dat aangemeld werd voor budgetbeheer in 2024 via de gemeente Zwolle was 324. Dat is een hoger aantal dan in 2023 (276). Het aantal

statushouders dat aangemeld werd voor budgetbeheer in 2024 is 132. Sinds 2020 neemt het aantal aanmeldingen van statushouders voor budgetbeheer toe.

- Bij de schuldregelingen zien we een verschuiving: het aantal schuldbemiddelingen neemt elk af (8 in 2024), terwijl de inzet van saneringskredieten juist toeneemt (125 in 2024).
- In 2024 werden 30 mensen geholpen met het Perspectieffonds. Dit is iets minder dan in 2023 (35), maar meer dan in 2022 (19).
- In 2024 werd de gemeentelijke website Mijn Geldzaken door bijna 34.000 mensen bezocht. Het aantal bezoeken is gezakt ten opzichte van 2022, toen veel mensen de webpagina bezochten in verband met de gestegen energieprijzen.
- De gemiddelde wachttijd tussen de aanmelding bij Schulddienstverlening en het intakegesprek was in 2024 14 dagen. Dit is even lang als in 2023 en daarmee de kortste wachttijd sinds 2018. De gemiddelde tijd tussen de intake en de beschikking met plan van aanpak is in 2024 31 dagen. Dat is langer ten opzichte van 2022 (25).

Schuldenaarsprofiel

- Inwoners met schulden die zich hebben aangemeld bij de afdeling Schulddienstverlening, wonen relatief vaak in een eenpersoonshuishouden (40%) en zijn relatief vaak tussen de 25 en 45 jaar oud (53%).
- 21% van de mensen die zich aanmeld bij de afdeling Schulddienstverlening is 18 tot 25 jaar.
- Inwoners met schulden die ondersteuning ontvangen wonen relatief vaak in Diezerpoort (24%) en Holtenbroek (17%).

Ondernemers en schulden

- Het aantal faillissementen van bedrijven en instellingen in Overijssel stijgt sinds 2021. Ook landelijk is een stijging gaande, na de daling als gevolg van de coronacrisis.
- Het aantal Bbz (Besluit bijstandverlening zelfstandigen) aanvragen is tussen 2024 en 2022 verder afgenomen. Tussen 2022 en 2023 daalde het aantal Bbz aanvragen al flink. Tussen 2021 en 2022 was het aantal Bbz aanvragen juist fors gestegen door de tijdelijke aanpassing van het Bbz voor ondernemers die na afloop van de Tozo nog last hadden van corona gerelateerde problemen.
- In 2024 hielp de afdeling Schulddienstverlening 55 ondernemers. Dit is minder dan in 2023 (70). Daarnaast zijn er 29 ondernemers geholpen door Over Rood wat ook minder is dan in 2023 (64).

1 Inleiding

Net als voorgaande jaren, geeft de Armoede en Schulden Monitor van de gemeente Zwolle inzicht in de omvang van de groep huishoudens met lage inkomens en de schuldenproblematiek in Zwolle. Daarbij wordt een vergelijking gemaakt met de landelijke ontwikkelingen op dit gebied.

De afgelopen periode stonden de financiële zorgen van inwoners opnieuw hoog op de agenda. Na de energiecrisis en hoge inflatie in de voorgaande jaren, zien we dat prijzen zich in 2024 enigszins stabiliseren, maar dat veel huishoudens nog steeds de gevolgen voelen van gestegen kosten en schulden die zijn opgebouwd. Tegelijkertijd is er meer aandacht gekomen voor bestaanszekerheid in brede zin, met landelijke maatregelen zoals verhogingen van het minimumloon en kindgebonden budget. Voor een deel van onze inwoners blijft het echter moeilijk om financieel het hoofd boven water te houden. Als gemeente zetten we ons in om juist die inwoners te bereiken en te ondersteunen, zodat financiële zorgen niet onnodig leiden tot grotere problemen.

1.1 Gebruik van brondata

De gegevens in het armoede en schulden gedeelte van de monitor zijn afkomstig uit verschillende bronnen. Cijfers over bijvoorbeeld de aantallen huishoudens met een laag inkomen en hun kenmerken, worden beschikbaar gesteld door het CBS. Voor het inzicht in het gebruik van lokale inkomensregelingen maken we gebruik van de gemeentelijke registraties en die van onze partners. Voor een beeld over de schuldenproblematiek in Zwolle maken we gebruik van de registraties van een aantal landelijke partijen, zoals Nibud en Geldfit, de gemeentelijke registraties en registraties van partners. Een gedetailleerd overzicht van de gebruikte databronnen is in bijlage 1 te vinden.

1.2 Leeswijzer

In deel I van deze monitor worden de ontwikkelingen in het aantal huishoudens met een laag inkomen en hun aandeel in de totale Zwolse bevolking in beeld gebracht. Daarnaast worden kenmerken van deze huishoudens, zoals het type huishouden, leeftijd en inkomensbron, gepresenteerd (hoofdstukken 2 en 3). Vervolgens wordt het bereik van de regelingen waar huishoudens met een laag inkomen in Zwolle gebruik van kunnen maken, geschetst (hoofdstuk 4).

In deel II van de monitor wordt ingegaan op de schuldenproblematiek in Zwolle. Er wordt inzicht gegeven in de omvang en de ontwikkeling ervan (hoofdstuk 5). Daarna laten we zien in hoeverre er gebruik wordt gemaakt van voorzieningen om geldproblemen te voorkomen en op te lossen (hoofdstuk 6). In hoofdstuk 7 worden de kenmerken van inwoners die zich hebben aangemeld bij de afdeling Schulddienstverlening op een rij gezet. Deze worden vervolgens vergeleken met de kenmerken van alle Zwolse inwoners. In hoofdstuk 8 ten slotte wordt ingegaan op de schuldenproblematiek van ondernemers en hun gebruik van schulddienstverlening.

Deel I Huishoudens met een laag inkomen in Zwolle

2 Huishoudens met een laag inkomen in Zwolle

In dit hoofdstuk presenteren we de gegevens over de huishoudens (of personen) met een laag inkomen in Zwolle. Nagenoeg alle gegevens in dit hoofdstuk zijn afkomstig uit het Integrale Inkomens- en Vermogensonderzoek (IIV) van het CBS. Het peiljaar is 2022, tenzij anders vermeld. Regelmatig worden ook de voorlopige cijfers van 2023 gepresenteerd. Meer recente cijfers zijn niet beschikbaar³.

In dit hoofdstuk wordt regelmatig verwezen naar bijlage 3, waarin aanvullende informatie staat over huishoudens met een inkomen tot 130% van het sociaal minimum. In bijlage 4 staat een overzichtstabel met kenmerken van de huishoudens in Zwolle en Nederland met een inkomen tot 110% en 130% van het sociaal minimum.

2.1 Doelgroep inkomensregelingen

In deze monitor spreken we over huishoudens met een laag inkomen. Hiermee bedoelen we huishoudens met een inkomen tot 110% of tot 130% van het sociaal minimum gedurende minimaal 1 jaar.

Definitie armoede

In Zwolle sluiten we aan bij de nieuwe methode die het CBS, SCP en Nibud sinds 2024 hanteren om armoede te definiëren⁴. *Naast geld voor wonen, energie, verzekeringen, kleding en de dagelijkse boodschappen, is er geld nodig om aardig mee te kunnen doen in de samenleving.* Het gaat dan ook om bijvoorbeeld het kunnen betalen van een telefoon, toegang tot het internet en sociale activiteiten.

Sociaal minimum

Het sociaal minimum is gelijk aan de hoogte van de bijstandsuitkering (tot aan de pensioengerechtigde leeftijd) en de AOW (vanaf de pensioengerechtigde leeftijd). Zie voor de huidige normbedragen bijlage 2, tabel B2.3.

Inkomstenbron

Deze bedragen gelden voor alle typen inkomens, dus zowel inkomen uit arbeid of onderneming als inkomen uit een uitkering. Het gaat dus niet alleen over huishoudens met een bijstandsuitkering of AOW, maar ook over huishoudens met een inkomen uit arbeid.

Verder worden ook de mensen met een schuldregeling tot de doelgroep huishoudens met een laag inkomen gerekend omdat zij van een laag bedrag moeten rondkomen.

Langdurig laag inkomen

Wanneer huishoudens *minimaal 3 jaar* een inkomen hebben tot 110% van het sociaal minimum, worden zij in Zwolle tot de huishoudens met een *langdurig* laag inkomen gerekend. Hiermee hanteert de gemeente Zwolle een andere definitie dan het CBS dat bij een *langdurig* laag inkomen uitgaat van *minimaal 4 jaar een inkomen tot 110% of 130% van het sociaal minimum*.

³ Het Integrale Inkomens- en Vermogensonderzoek wordt jaarlijks door het CBS uitgevoerd. De cijfers op gemeenteniveau komen pas (veel) later beschikbaar. Zodoende rapporteren we in deze monitor cijfers van 2021 en voorlopige cijfers van 2022.

⁴ CBS 2024. [De nieuwe methode om armoede in Nederland te meten | CBS](#)

Inkomensgrens

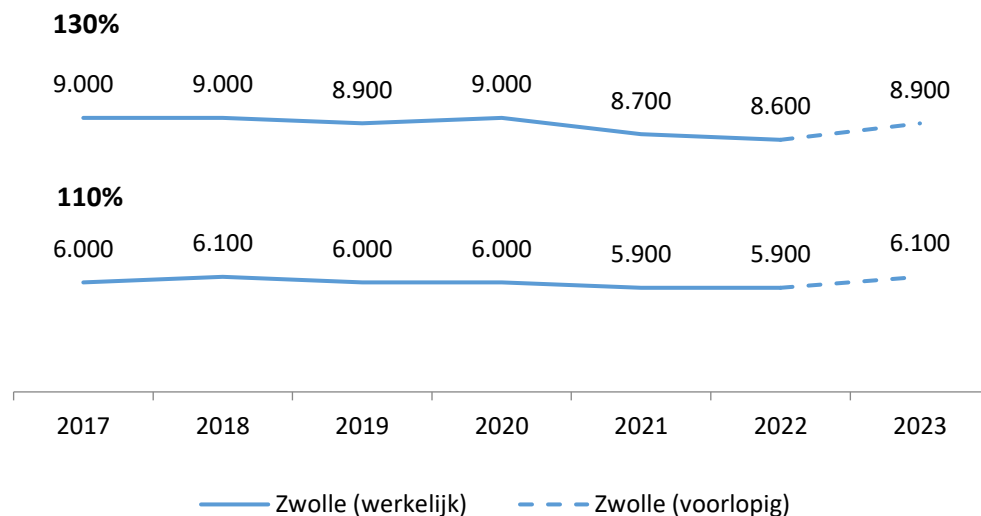
Omdat voor steeds meer gemeentelijke regelingen 130% van het sociaal minimum als inkomensgrens wordt gehanteerd, laten we sinds 2023 ook de ontwikkelingen zien voor huishoudens met een inkomen tot 130% van het sociaal minimum.

2.2 Ontwikkeling in huishoudens met een laag inkomen

In figuur 2.1 is te zien dat het aantal huishoudens met tenminste één jaar inkomen tot 110% van het sociaal minimum in 2022 gelijk is de aantallen in 2021. Het aantal huishoudens met een inkomen tot 130% van het sociaal minimum is wat gedaald ten opzichte van het voorgaande jaar.

Als we echter kijken naar de voorlopige cijfers van 2023, lijkt het erop dat het aantal huishoudens met een laag inkomen gaat stijgen. Dit geldt voor zowel huishoudens met een inkomen tot 110 % van het sociaal minimum als voor huishoudens met een inkomen tot 130% van het sociaal minimum.

Figuur 2.1 Ontwikkeling aantal huishoudens met een inkomen tot 110% en 130% van het sociaal minimum, 2017-2023

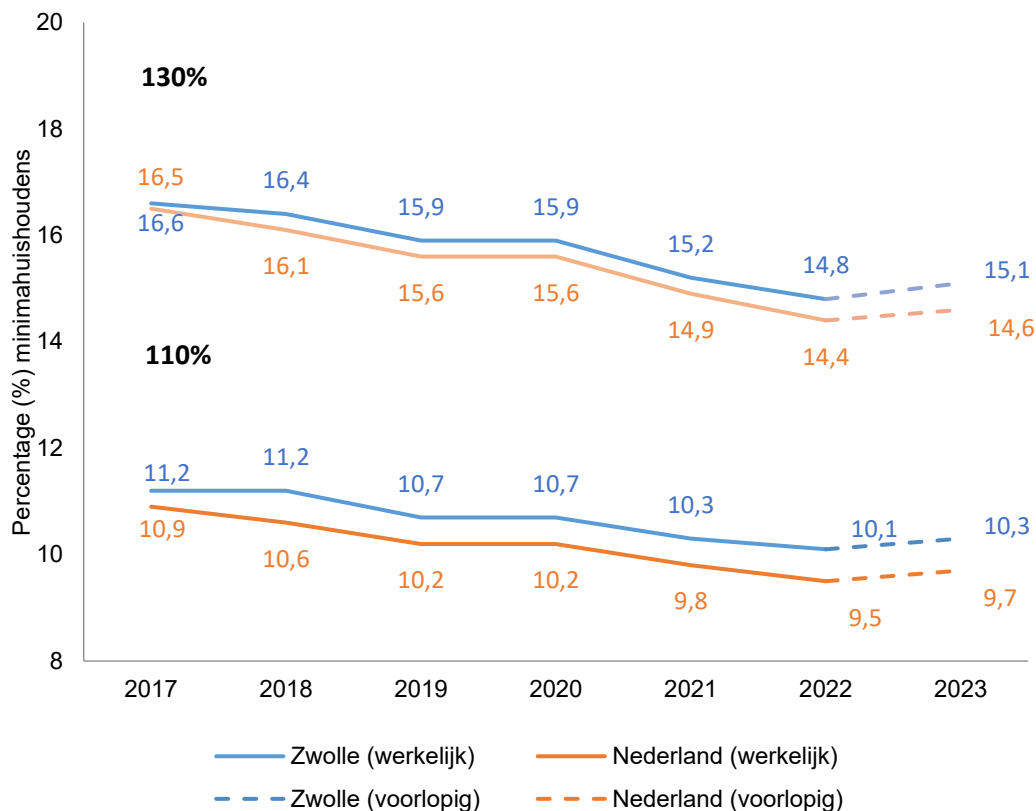

Bron: CBS IIV

In figuur 2.2 is te zien dat in 2022 10% van de Zwolse huishoudens een inkomen tot 110% van het sociaal minimum had. Ongeveer 15% had een inkomen tot 130% van het sociaal minimum. Verder is in figuur 2.2 te zien dat beide percentages zijn gedaald tussen 2021 en 2022. De voorlopige cijfers van 2023 laten zien dat de we echter weer een (lichte) stijging in het aandeel huishoudens met een laag inkomen kunnen verwachten. Dit is ook de landelijke prognose.

In vergelijking met de landelijke cijfers heeft Zwolle een iets groter aandeel huishoudens met een laag inkomen. Dit geldt overigens voor veel (middel)grote steden en komt mede doordat (middel)grote steden relatief veel eenpersoonshuishoudens met een laag inkomen hebben.

Figuur 2.2 Ontwikkeling percentage huishoudens met een inkomen tot 110% en 130% van het sociaal minimum, 2017-2023

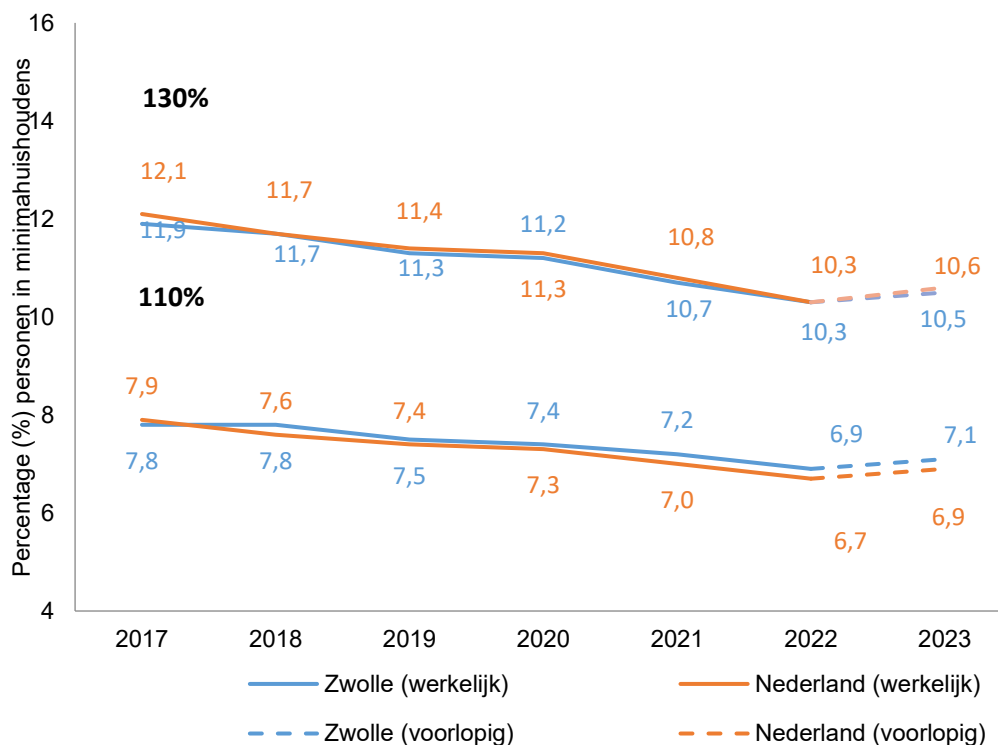

Bron: CBS IIV

We hebben de ontwikkeling in het percentage personen in huishoudens met een inkomen tot 110% en 130% van het sociaal minimum in Zwolle in kaart gebracht. Ook hebben we deze percentages vergeleken met de landelijke cijfers. In figuur 2.3 is te zien dat ook het percentage personen in huishoudens met een laag inkomen daalt, maar naar verwachting gaat stijgen. Dit geldt zowel voor de groep met een inkomen tot 110% van het sociaal minimum als de groep met een inkomen tot 130% van het sociaal minimum. Ook de voorlopige cijfers laten een stijging zien.

Verder is in figuur 2.3 te zien dat de percentages personen in Zwolse huishoudens met een laag inkomen nagenoeg overeenkomen met de landelijke percentages.

Figuur 2.3 Ontwikkeling percentage personen in huishoudens met een inkomen tot 110% en 130% van het sociaal minimum, 2017-2023

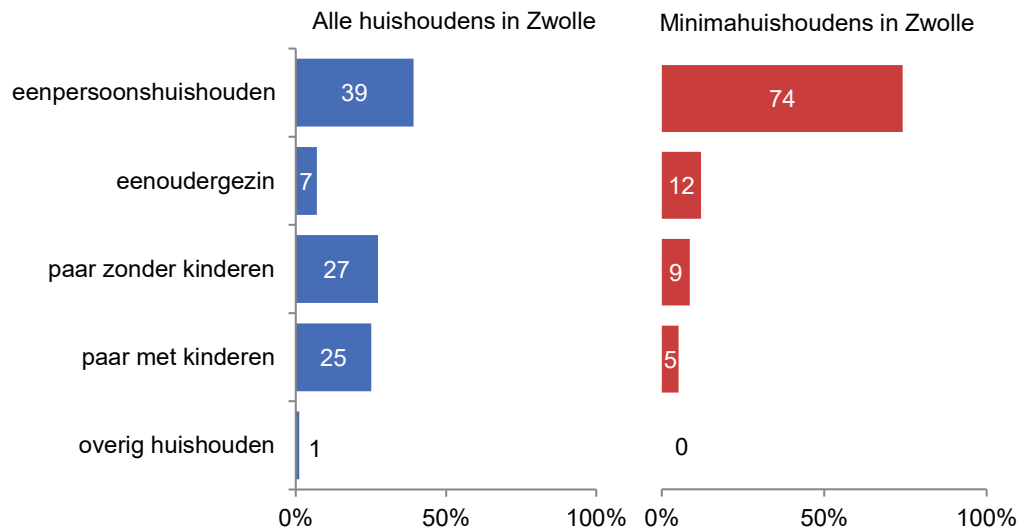
Bron: CBS IIV

2.3

Huishoudens met laag inkomen naar huishoudtype

Huishoudens met een laag inkomen zijn relatief vaak eenpersoonshuishoudens. Bij bijna driekwart van de huishoudens met een inkomen tot 110% (74%) is dat het geval, terwijl slechts 39% van alle Zwolse huishoudens een eenpersoonshuishouden is (zie figuur 2.4). Ook zijn eenoudergezinnen oververtegenwoordigd onder de huishoudens met een inkomen tot 110% van het sociaal minimum: 12% van deze huishoudens is een eenoudergezin, terwijl slechts 7% van alle Zwolse huishoudens een eenoudergezin is. Paren (zonder of met kinderen) zijn juist ondervertegenwoordigd onder de huishoudens met een laag inkomen: van de huishoudens met een laag inkomen is 14% een paar (zonder of met kinderen), terwijl 52% van alle Zwolse huishoudens een paar (zonder of met kinderen) is. Eenzelfde soort beeld zien we bij huishoudens met een inkomen tot 130% van het sociaal minimum (zie figuur B3.1 in bijlage 3).

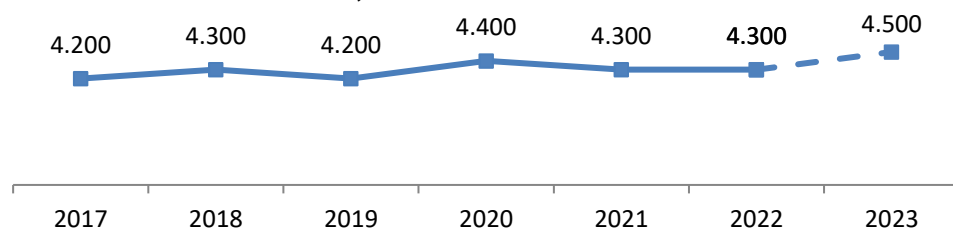
Figuur 2.4 Huishoudens met een inkomen tot 110% van het sociaal minimum naar huishoudtypen, 2022

Bron: CBS IIV

Kijken we naar de aantallen dan zien we dat het *aantal* eenpersoonshuishoudens met een inkomen tot 110% van het sociaal minimum gelijk is gebleven tussen 2021 en 2022 (zie figuur 2.5). De voorlopige cijfers van 2023 duiden echter op een stijging tussen 2022 en 2023. Bij eenpersoonshuishoudens met een inkomen tot 130% van het sociaal minimum zien we een lichte daling (zie figuur B3.2 in bijlage 3).

Figuur 2.5 Ontwikkeling aantal eenpersoonshuishoudens met een inkomen tot 110% van het sociaal minimum, 2017-2023

Bron: CBS IIV

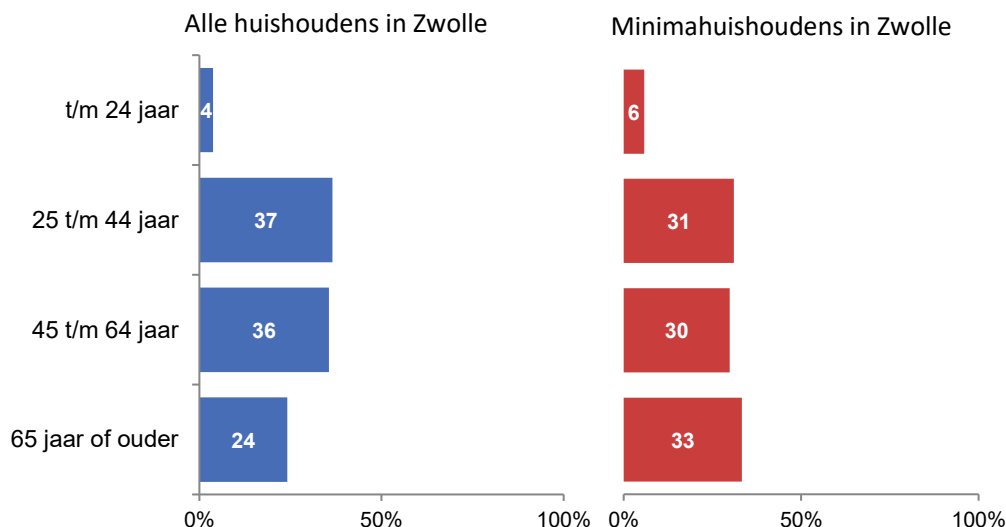
2.4 Huishoudens met laag inkomen naar leeftijd hoofdkostwinner

In figuur 2.6 staat de verdeling van huishoudens met een laag inkomen over de leeftijdsgroepen. Het grootste deel (73%) van de huishoudens met een inkomen tot 110% van het sociaal minimum in Zwolle heeft een hoofdkostwinner⁵ in de leeftijd van 25 t/m 64 jaar. De leeftijdsverdeling komt grotendeels overeen met die van de Zwolse bevolking.

⁵ Het CBS hanteert als definitie voor hoofdkostwinner: de persoon in het huishouden met de belangrijkste sociaaleconomische positie. Daarbij wordt gekeken naar het inkomen, de inkomensbron en de samenstelling van het huishouden. Zie voor nadere uitleg van dit begrip bijlage 2.

Eenzelfde beeld zien we bij huishoudens met een inkomen tot 130% van het sociaal minimum, zie figuur B3.3 in bijlage 3.

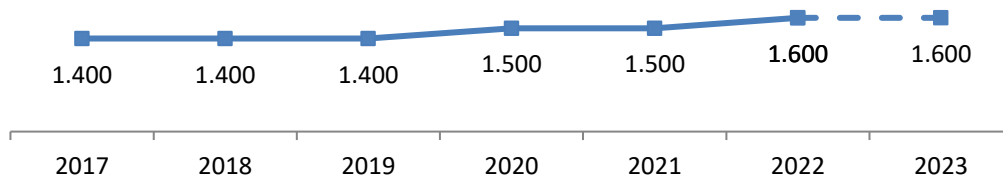
Figuur 2.6 Huishoudens met een inkomen tot 110% van het sociaal minimum naar leeftijd hoofdkostwinner, 2022

Bron: CBS IIV

De verdeling van de huishoudens naar leeftijdsgroepen is nauwelijks gewijzigd sinds 2016. Kijken we naar de aantallen (zie figuur 2.7), dan zien we dat het aantal huishoudens met een inkomen tot 110% van het sociaal minimum met een hoofdkostwinner van 65 jaar of ouder iets toeneemt tussen 2019 en 2022. Bij huishoudens met een inkomen tot 130% van het sociaal minimum zien we dat de aantallen gelijk zijn gebleven tussen 2020 en 2022 (zie figuur B3.5 in bijlage 3).

Figuur 2.7 Ontwikkeling aantal huishoudens met een inkomen tot 110% van het sociaal minimum met hoofdkostwinner in leeftijd 65 jaar en ouder, 2017-2023

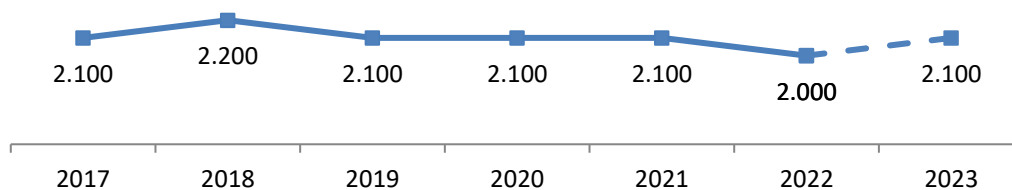

Bron: CBS IIV

In figuur 2.8 is te zien dat het aantal huishoudens met een inkomen tot 110% van het sociaal minimum met een hoofdkostwinner tussen 25 en 45 jaar tussen 2021 en 2022 iets is afgenomen. De voorlopige cijfers laten echter weer een stijging zien tussen 2022 en 2023.

Bij de huishoudens met een inkomen tot 130% van het sociaal minimum met een hoofdkostwinner tussen 25 en 45 jaar zien we eenzelfde beeld (zie figuur B3.4 in bijlage 3).

Figuur 2.8 Ontwikkeling aantal huishoudens met een inkomen tot 110% van het sociaal minimum met hoofdkostwinner in leeftijd 25-45 jaar, 2017-2023

Bron: CBS IIV

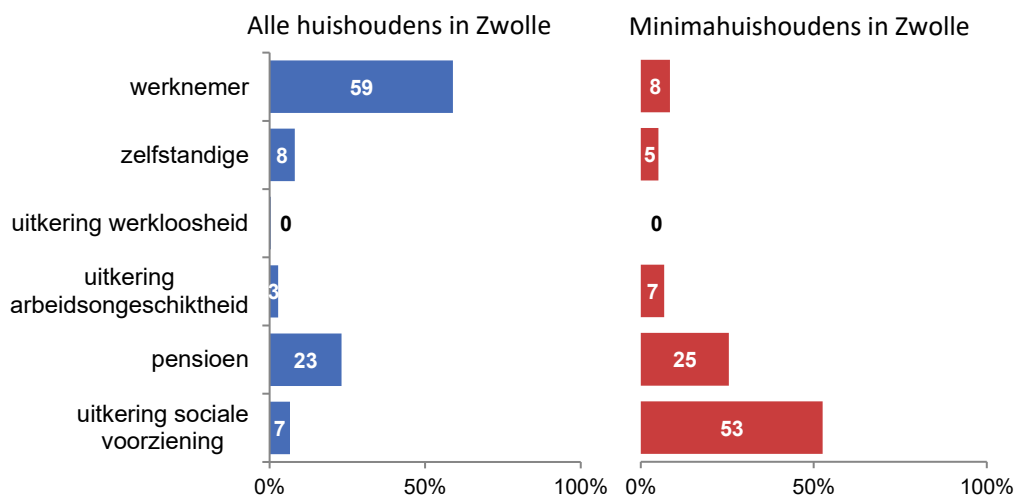
2.5

Huishoudens met laag inkomen naar inkomensbron

Van de huishoudens met een inkomen tot 110% van het sociaal minimum heeft ruim de helft (53%) een uitkering op grond van een sociale voorziening⁶ als voornaamste bron van inkomen (zie figuur 2.9). Ter vergelijking: van alle Zwolse huishoudens heeft 7% een uitkering in de vorm van een sociale voorziening. Verder zien we dat een relatief klein deel van de huishoudens met een laag inkomen een inkomen uit arbeid heeft (8%), terwijl 59% van alle huishoudens in Zwolle een inkomen uit arbeid heeft. Als we de huishoudens met een inkomen tot 130% van het sociaal minimum vergelijken met alle huishoudens in Zwolle, zien we eenzelfde beeld. Vergeleken met de huishoudens met een inkomen tot 110% van het sociaal minimum, hebben de huishoudens met een inkomen tot 130% van het sociaal minimum iets vaker een inkomen uit een dienstverband (14%). Ook ontvangen ze wat vaker een pensioen (33%) en minder vaak een uitkering sociale voorziening (41%). Zie figuur B3.6 in bijlage 3.

Figuur 2.9 Huishoudens met een inkomen tot 110% van het sociaal minimum naar inkomensbronnen, 2022

⁶ De term "uitkering sociale voorziening" wordt door het CBS gehanteerd. Hieronder vallen de uitkeringen op grond van de Participatiewet, IOAW, IOAZ, BBZ en Wajong.

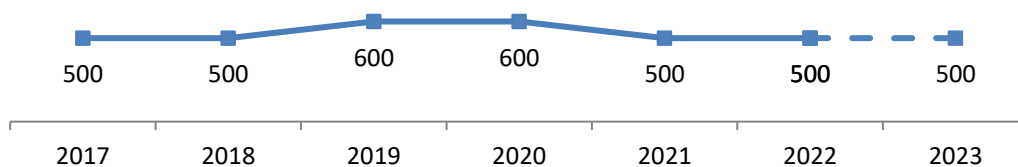

Bron: CBS IIV

We zien dat het *aantal* huishoudens met een inkomen tot 110% van het sociaal minimum uit een dienstverband sinds 2021 gelijk is gebleven (zie figuur 2.10). Ook is bij deze groep het aantal huishoudens met een uitkering in de vorm van een sociale voorziening tussen 2021 en 2022 iets afgenomen. Echter laten de voorlopige cijfers tussen 2022 en 2023 weer een stijging zien (zie figuur 2.11).

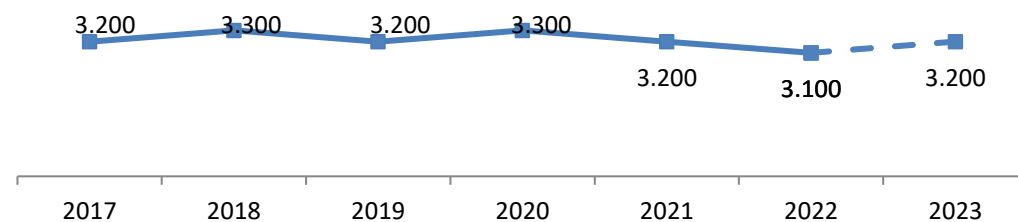
Bij huishoudens met een inkomen tot 130% van het sociaal minimum zien we dezelfde ontwikkelingen (zie figuren B3.7 t/m B3.10 in bijlage 3).

Figuur 2.10 Ontwikkeling aantal huishoudens met een inkomen tot 110% van het sociaal minimum met inkomen uit dienstverband, 2017-2023

Bron: CBS IIV

Figuur 2.11 Ontwikkeling aantal huishoudens met een inkomen tot 110% van het sociaal minimum met inkomen uit uitkering sociale voorziening, 2017-2023

Bron: CBS IIV

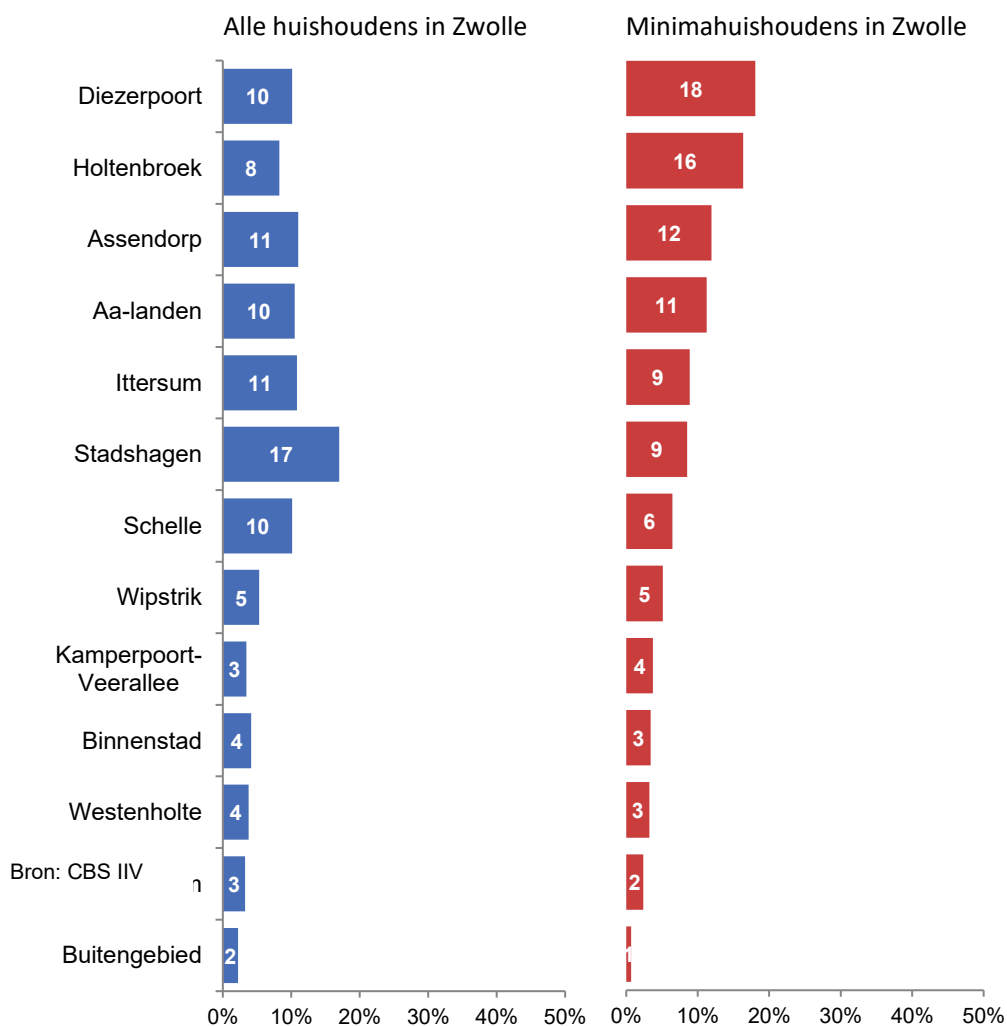
2.6

Huishoudens met laag inkomen naar Zwolse wijken

Van alle huishoudens met een inkomen tot 110% van het sociaal minimum, woont circa één derde (34%) in Diezerpoort of Holtenbroek (zie figuur 2.12). Dit terwijl in deze twee wijken slechts 18% van de Zwolse huishoudens woont. Er wonen dus relatief veel huishoudens met een laag inkomen in Diezerpoort en Holtenbroek. In Stadshagen en Schelle wonen juist relatief weinig huishoudens met een laag inkomen. Ook in voorgaande jaren woonden in de wijken Diezerpoort en Holtenbroek relatief veel huishoudens met een inkomen tot 110% van het sociaal minimum.

Als we kijken naar huishoudens met een inkomen tot 130% van het sociaal minimum zien we eenzelfde beeld (zie figuur B3.11 in bijlage 3).

Figuur 2.12 Huishoudens met een inkomen tot 110% van het sociaal minimum naar wijken⁷, 2022

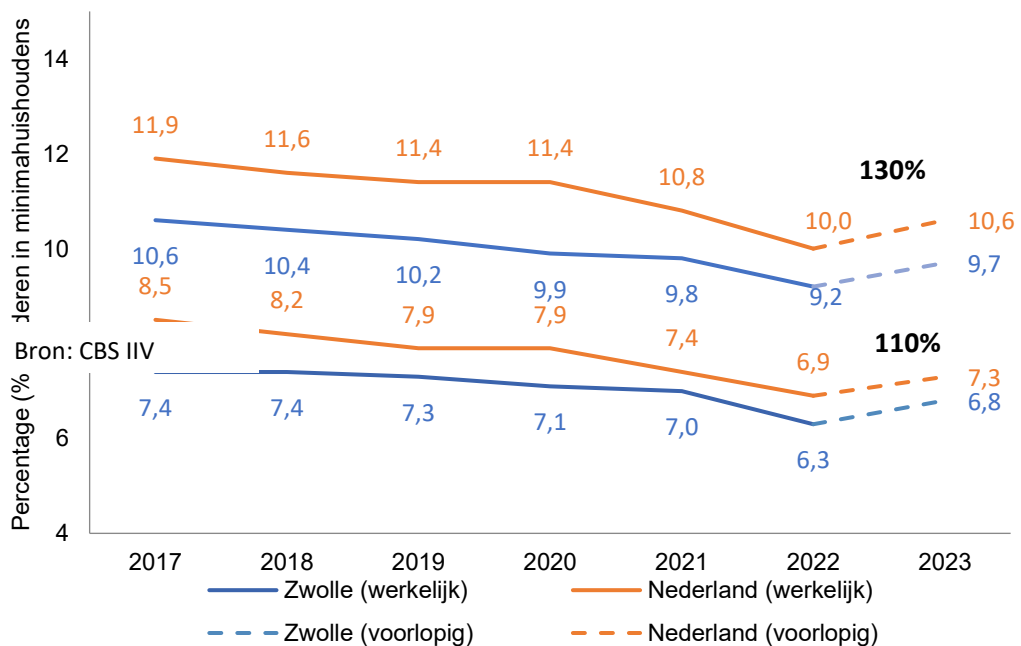
⁷ Hierbij wordt de wijkenindeling van het CBS gehanteerd.

2.7 Kinderen in huishoudens met laag inkomen

In Zwolle wonen in totaal 26.100 kinderen^[CBS] waarvan er 1.640 wonen in een huishouden met een inkomen tot 110% van het sociaal minimum Dit betekent dat in 2022 6,3% van de Zwolse kinderen in een huishouden met een inkomen tot 110% van het sociaal minimum woonde (zie figuur 2.13). Er wonen 2.430 kinderen in een huishouden met inkomen tot 130% van het sociaal minimum (9,0% van het totaal aantal kinderen). Het aandeel Zwolse kinderen dat in een huishouden met een laag inkomen woont, neemt gestaag af, al laten de voorlopige cijfers van 2023 een lichte stijging zien. Dat geldt zowel voor de groep met een inkomen tot 110% van het sociaal minimum als de groep met een inkomen tot 130% van het sociaal minimum.

Verder is in figuur 2.13 te zien dat het aandeel Zwolse kinderen dat opgroeit in een huishouden met een laag inkomen, kleiner is dan het landelijk gemiddelde.

Figuur 2.13 Ontwikkeling percentage kinderen in huishoudens met een inkomen tot 110% en 130% van het sociaal minimum, 2017-2023

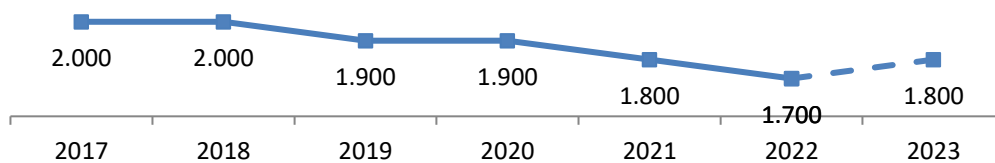

Bron: CBS IIV

Ook het *aantal* kinderen dat in een huishouden met een inkomen tot 110% van het sociaal minimum woont, neemt gestaag af in de periode 2017-2022. De voorlopige cijfers laten echter een lichte stijging zien (zie figuur 2.14).

We zien eenzelfde trend in het aantal kinderen in huishoudens met een inkomen tot 130% van het sociaal minimum (zie figuur B3.12 in bijlage 3).

Figuur 2.14 Ontwikkeling aantal kinderen in huishoudens met een inkomen tot 110% van het sociaal minimum, 2016-2022

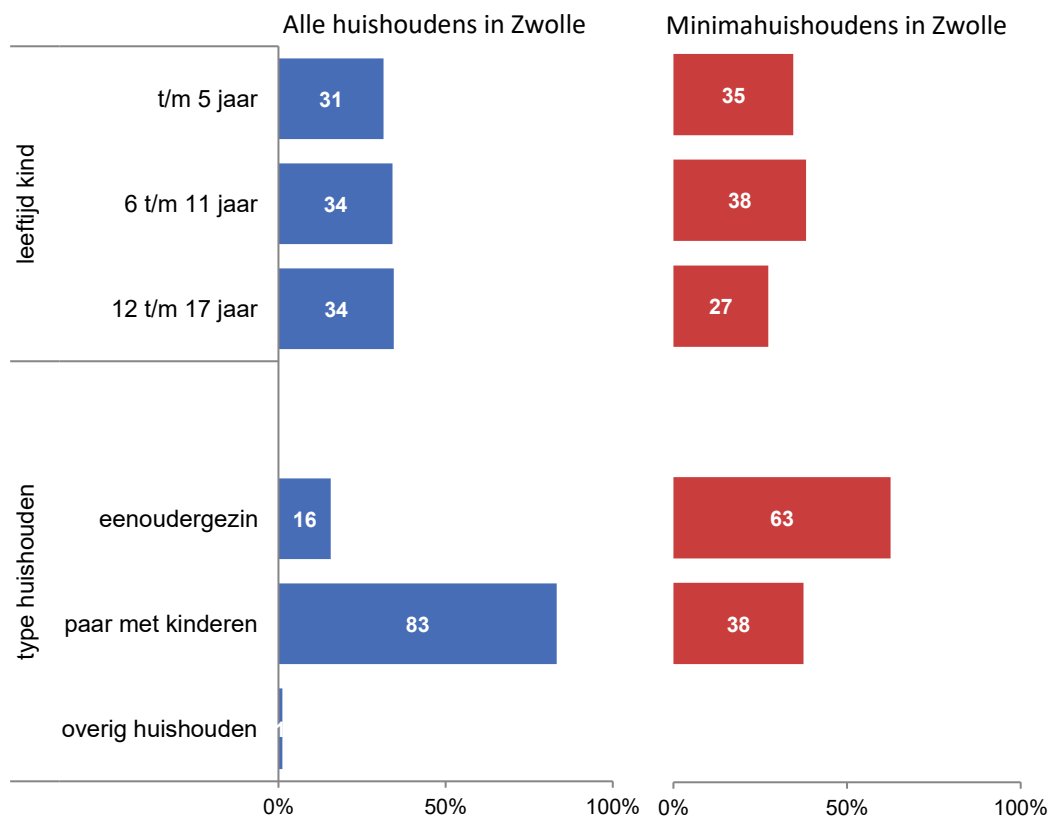

Bron: CBS IIV

In figuur 2.15 staan enkele kenmerken van kinderen uit huishoudens met een inkomen tot 110% van het sociaal minimum weergegeven. Het meest opvallend is dat 63% van de kinderen uit deze huishoudens in een eenoudergezin woont, terwijl van alle kinderen in Zwolle 16% in een eenoudergezin woont.

Dit verschil zien we ook bij huishoudens met een inkomen tot 130% van het sociaal minimum (zie figuur B3.13 in bijlage 3).

Figuur 2.15 Kenmerken van kinderen in huishoudens met een inkomen tot 110% van het sociaal minimum, 2022

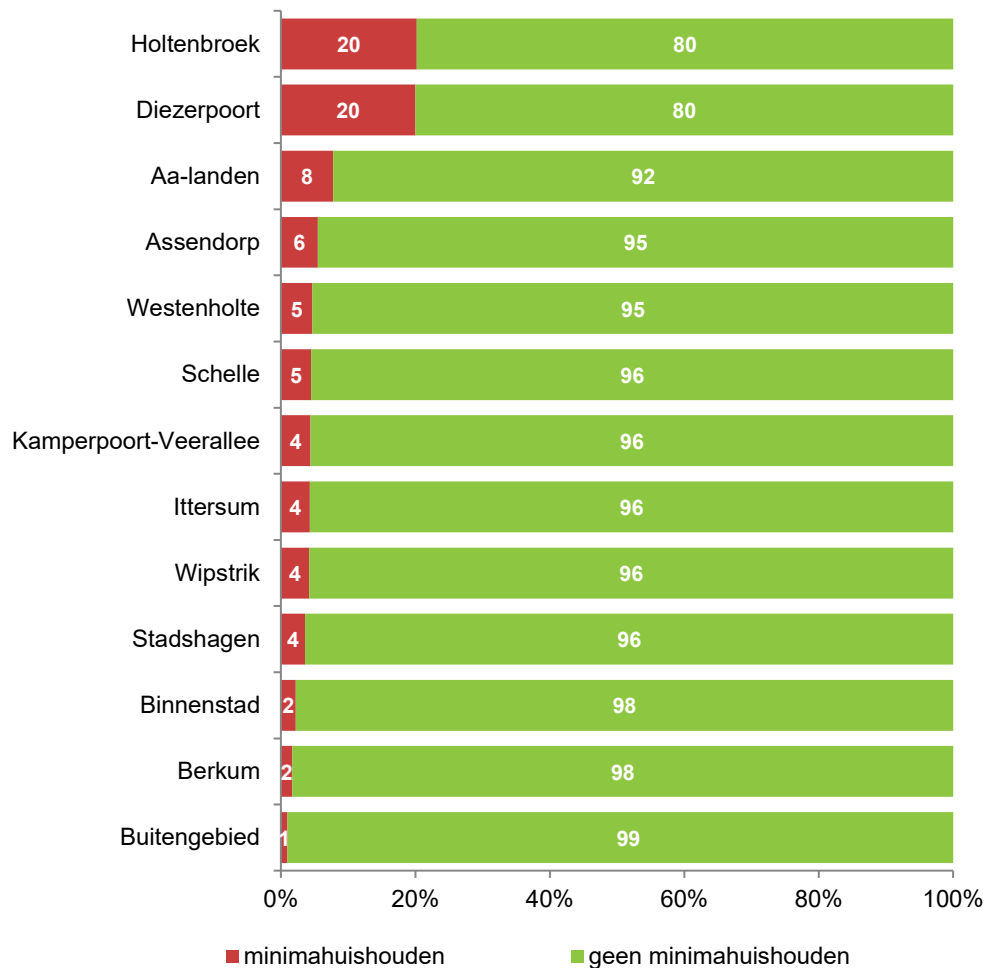
Bron: CBS IIV

In figuur 2.16 is per wijk het aandeel kinderen in huishoudens met een inkomen tot 110% van het sociaal minimum aangegeven. Het aandeel kinderen dat in deze huishoudens woont, is het grootst in de wijken Diezerpoort en Holtenbroek (beide 20%). In beide wijken wonen bijna drie keer zo veel kinderen in een huishouden met en

laag inkomen als gemiddeld in Zwolle. In de jaren 2017-2021 zien we grotendeels hetzelfde beeld. Wel is in de wijk Kamperpoort-Veerallee het aandeel kinderen uit een huishouden met een laag inkomen iets afgenomen: van 9% in 2016 naar 4% in 2022.

Ook kinderen uit huishoudens met een inkomen tot 130% van het sociaal minimum wonen relatief vaak in de wijken Holtenbroek (27%) en Diezerpoort (26%), zie figuur B3.14 in bijlage 3.

Figuur 2.16 Aandeel kinderen in huishoudens met een inkomen tot 110% van het sociaal minimum per wijk, 2022⁸

Bron: CBS IIV

⁸ Hierbij wordt de wijkenindeling van het CBS gehanteerd.

3 Huishoudens met langdurig laag inkomen in Zwolle

In dit hoofdstuk presenteren we gegevens over huishoudens met een langdurig laag inkomen in Zwolle. Deze gegevens zijn afkomstig uit het Integrale Inkomens- en Vermogensonderzoek (IIV) van het CBS. Dit betekent dat we hier de definitie van het CBS hanteren, te weten: “*huishoudens die 4 jaar of langer een inkomen hebben tot 110% (of tot 130%) van het sociaal minimum*”. Ook voor deze gegevens geldt dat meestal het peiljaar 2022 is. Indien beschikbaar worden de voorlopige cijfers over 2023 vermeld.

In bijlage 6 staat een overzichtstabel met kenmerken van de huishoudens in Zwolle en Nederland met langdurig een inkomen tot 110% en 130% van het sociaal minimum.

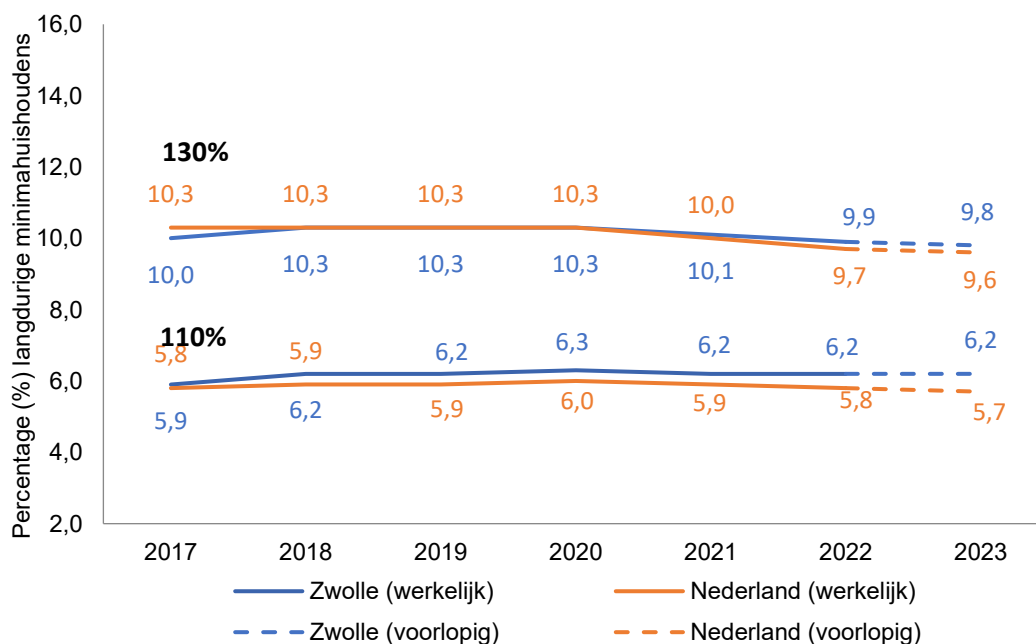
3.1 Ontwikkeling in huishoudens met een langdurig laag inkomen

In 2022 telde Zwolle 3.400 huishoudens met een langdurig laag inkomen tot 110% van het sociaal minimum. Dat is ruim de helft van alle 5.900 huishoudens met een laag inkomen. In 2022 waren er 5.400 huishoudens met een langdurig laag inkomen tot 130% van het sociaal minimum (63% van alle huishoudens met een laag inkomen tot 130% van het sociaal minimum).

In 2022 heeft 6,2% van de Zwolse huishoudens al langere tijd een inkomen tot 110% van het sociaal minimum. Dit aandeel is niet tot nauwelijks gewijzigd sinds 2018 (zie figuur 3.1). In figuur 3.1 is ook te zien dat in 2022 9,9% van de Zwolse huishoudens langere tijd een inkomen tot 130% van het sociaal minimum heeft. Dit aandeel lijkt iets af te nemen.

De Zwolse percentages liggen iets hoger dan de landelijke cijfers.

Figuur 3.1 Ontwikkeling percentage huishoudens met een langdurige laag inkomen tot 110% en 130% van het sociaal minimum, 2017-2023

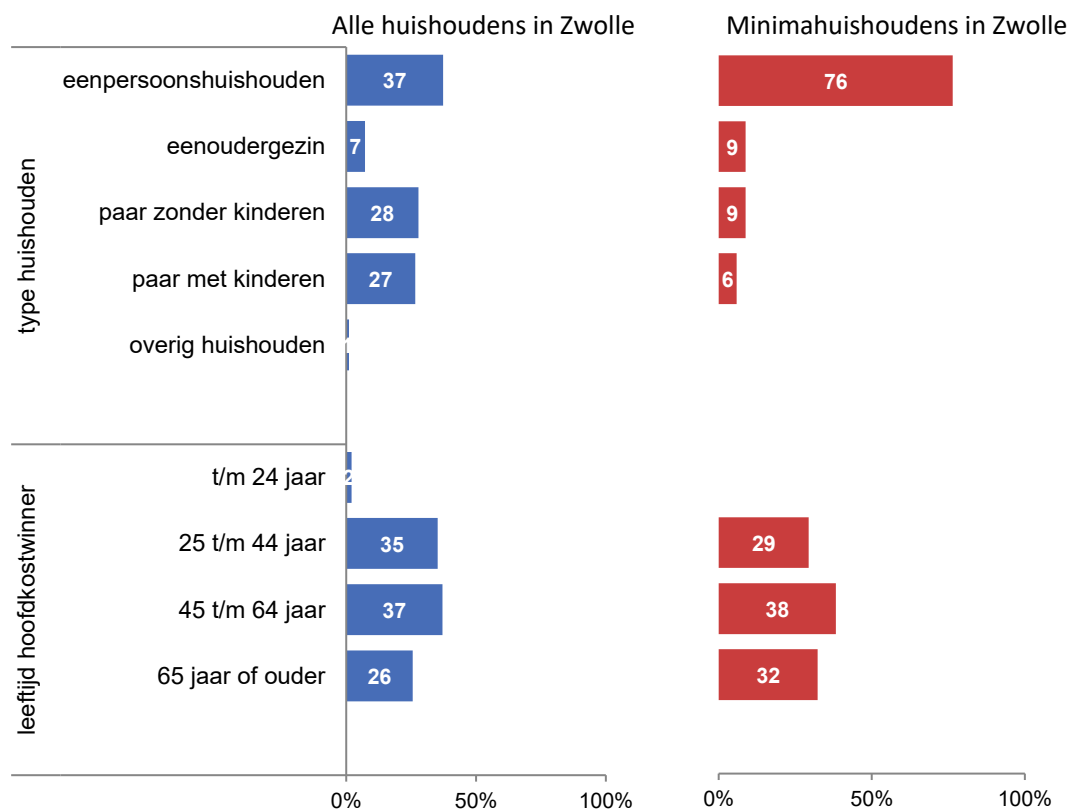
Bron: CBS IIV

3.2 Huishoudens met langdurig laag inkomen naar kenmerken

Wanneer we naar de kenmerken van de huishoudens met een langdurig laag inkomen tot 110% van het sociaal minimum kijken, zien we dat eenpersoonshuishoudens zijn oververtegenwoordigd: meer dan driekwart (76%) van de huishoudens met een langdurig laag inkomen is een eenpersoonshuishouden, terwijl 37% van alle Zwolse huishoudens een eenpersoonshuishouden is. Verder zien we in figuur 3.2 dat ouderen oververtegenwoordigd zijn: bij 32% van de huishoudens met een langdurig laag inkomen is de hoofdkostwinner 65 jaar of ouder, ten opzichte van 26% van alle huishoudens in Zwolle.

Dit beeld komt overeen met het beeld bij huishoudens met een langdurig inkomen tot 130% van het sociaal minimum. Wel is in die groep het aandeel 65+ nog groter, namelijk 41% (zie figuur B5.1 in bijlage 5).

Figuur 3.2 Verdeling huishoudens met langdurig laag inkomen tot 110% van het sociaal minimum, diverse kenmerken, 2022

Bron: CBS IIV

3.3 Huishoudens met langdurig laag inkomen naar inkomensbron

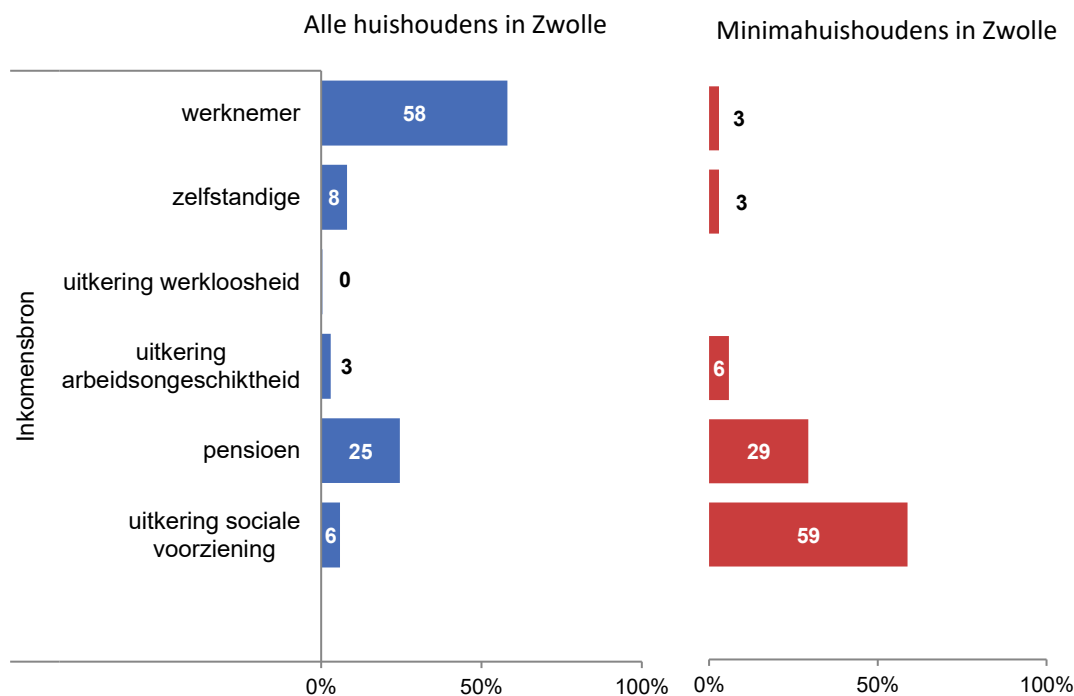
Voor het merendeel van de huishoudens die langere tijd een inkomen tot 110% van het sociaal minimum hebben, is een uitkering op grond van een sociale voorziening of een

pensioen de voornaamste inkomensbron (88%). Van alle huishoudens in Zwolle is dat in 31% van de gevallen zo (zie figuur 3.3).

Ook huishoudens met een langere tijd een inkomen tot 130% van het sociaal minimum, hebben vaak een inkomen uit een uitkering of pensioen (83%) (zie figuur B5.2 in bijlage 5).

Dat werkloosheidsuitkeringen geen inkomstenbron zijn van huishoudens met een langdurig laag inkomen, komt doordat dit type uitkeringen maximaal twee jaar worden verstrekt.

Figuur 3.3 Verdeling huishoudens met langdurig laag inkomen tot 110% van het sociaal minimum naar inkomensbron, 2022

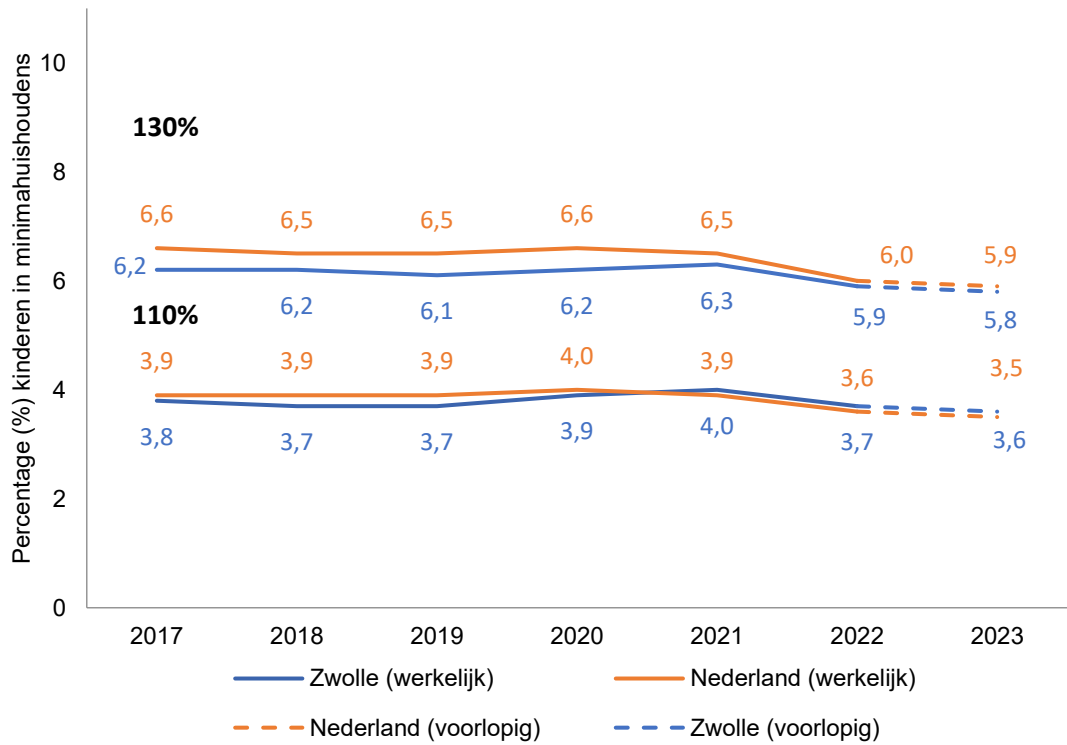
Bron: CBS IIV

3.4 Kinderen in huishoudens met langdurig laag inkomen

Het aandeel kinderen dat in Zwolle opgroeit in een huishouden met een langdurig laag inkomen tot 110% van het sociaal minimum, is tussen 2021 en 2022 wat afgenomen: van 3,9% naar 3,6%. Dit aandeel ligt iets boven dan het landelijk gemiddelde en het betreft 1.000 kinderen. De voorlopige cijfers van 2023 voorspellen een verdere (kleine) daling.

Ook het aandeel kinderen in een huishouden met een langdurig laag inkomen tot 130% van het sociaal minimum is gedaald tussen 2021 en 2022. Dit aandeel ligt wel onder het landelijk gemiddelde. Ook hierbij is de verwachting dat het aandeel nog wat verder zal dalen (zie figuur 3.4).

Figuur 3.4 Ontwikkeling percentage kinderen in huishoudens met langdurig laag inkomen tot 110% en 130% van het sociaal minimum, 2017-2023

Bron: CBC IIV

4 **Bereik van inkomensondersteunende regelingen in Zwolle**

De gemeente Zwolle heeft inkomensregelingen voor inwoners met een laag inkomen. Deze regelingen zijn bedoeld om te zorgen dat deze inwoners voldoende geld hebben om van te kunnen leven, tegenvallers op te vangen en te participeren.

In dit hoofdstuk gaan we in op het gebruik van de volgende inkomensregelingen: 1) uitkering, 2) bijzondere bijstand, 3) zorgkostenregeling, 4) individuele inkomenstoeslag, 5) participatiefonds, 6) studietoeslag, 7) energietoeslag, 8) kwijtschelding van belastingen, 9) regelingen voor kinderen, 10) noodfonds en 11) voedselbank. Aan elk van deze regeling is een paragraaf gewijd.

Waar mogelijk geven we de gebruikscijfers weer voor de periode 2017 – 2024.

4.1 **Uitkeringen**

Op grond van de Participatiewet, IOAW en IOAZ verstrekt de gemeente Zwolle uitkeringen aan inwoners voor noodzakelijke kosten zoals huur, elektriciteit en voeding. Deze ondersteuning is tijdelijk. Iemand die een beroep doet op de gemeente voor een uitkering dient zich in te zetten om, zo snel en veel als mogelijk is, zelf voldoende inkomsten te krijgen om het levensonderhoud te bekostigen.

In bijlage 7 staan tabellen met aanvullende gegevens over de ontwikkelingen in de tijd van het aantal uitkeringen van de gemeente Zwolle en redenen voor in- en uitstroom.

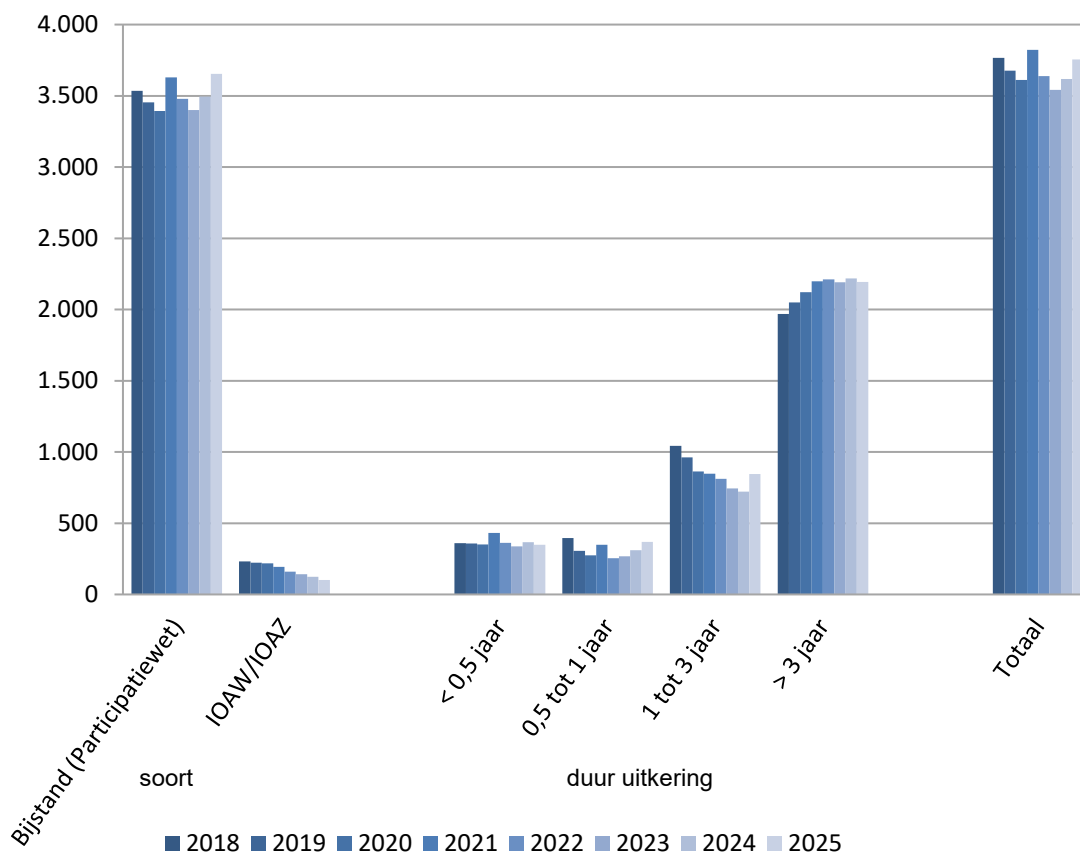
4.1.1 **Aantal uitkeringen, ontwikkeling en populatie**

In figuur 4.1 is te zien dat het aantal bijstandsuitkeringen dat de gemeente Zwolle verstrekt, sinds 2023 toeneemt: van 3.400 begin 2023 tot bijna 3.700 bijstandsuitkeringen begin 2025. Het aantal is begin 2025 vergelijkbaar met de aantallen begin 2021.

Begin 2025 verstrekte gemeente Zwolle 101 IOAW/IOAZ uitkeringen. Dit aantal daalt gestaag sinds 2019. Een verklaring voor deze afname is dat een aantal jaren geleden in de IOAW als extra wettelijke bepaling is opgenomen dat men vóór 1965 moet zijn geboren om in aanmerking te komen voor een IOAW/IOAZ uitkering.

In figuur 4.1 is verder te zien dat het aantal uitkeringen dat de gemeente Zwolle verstrekt, met een duur van meer dan 3 jaar, stabiel is sinds begin 2021. Het *aandeel* uitkeringen met een duur van meer dan 3 jaar is sinds 2022 iets afgenomen: begin 2022 heeft 61% van de uitkeringen een duur van meer dan 3 jaar en begin 2025 was dit 58%.

Figuur 4.1 Aantal uitkeringen van gemeente Zwolle, naar soort en duur, peildatum 1 januari 2025

In tabel 4.1 is te zien dat in 2025 bijna driekwart (75%) van de huishoudens die afhankelijk zijn van een uitkering (bijstand of IOAW/IOAZ) alleenstaanden zijn. Bij een groot aandeel van deze huishoudens is de hoofdbewoner 55 jaar of ouder (27%). Dit is niet tot nauwelijks gewijzigd in de afgelopen jaren.

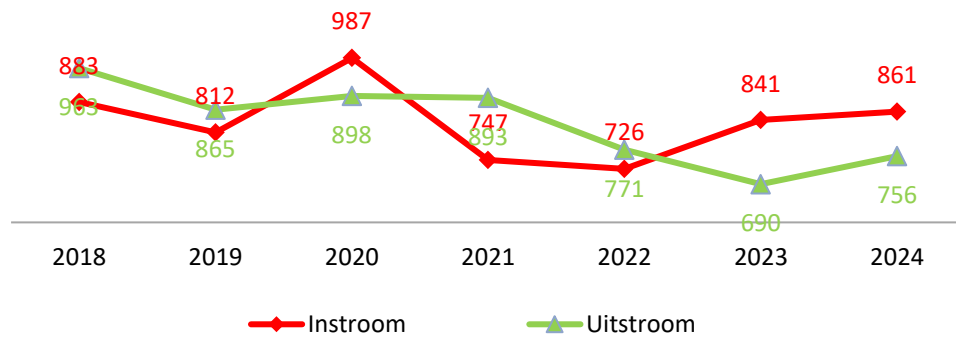
Tabel 4.1 Huishoudens met uitkering van gemeente Zwolle, naar samenstelling en leeftijd op 1 januari 2025

Kenmerk	2021	2023	2024	2025	2025
Samenstelling huishouden					
gehuwd / samenwonend	13%	13%	13%	13%	472
alleenstaande	72%	72%	74%	75%	2.806
alleenstaande ouder	15%	14%	14%	13%	472
Leeftijd hoofdbewoner					
t/m 26 jaar	16%	16%	17%	16%	617
27 t/m 34 jaar	15%	15%	15%	17%	647
35 t/m 44 jaar	20%	19%	19%	19%	709
45 t/m 54 jaar	23%	22%	21%	20%	746
55 jaar en ouder	27%	28%	28%	27%	1.031
Totaal	100%	100%	100%	100%	3.611

4.1.2 Instroom en uitstroom uitkeringen

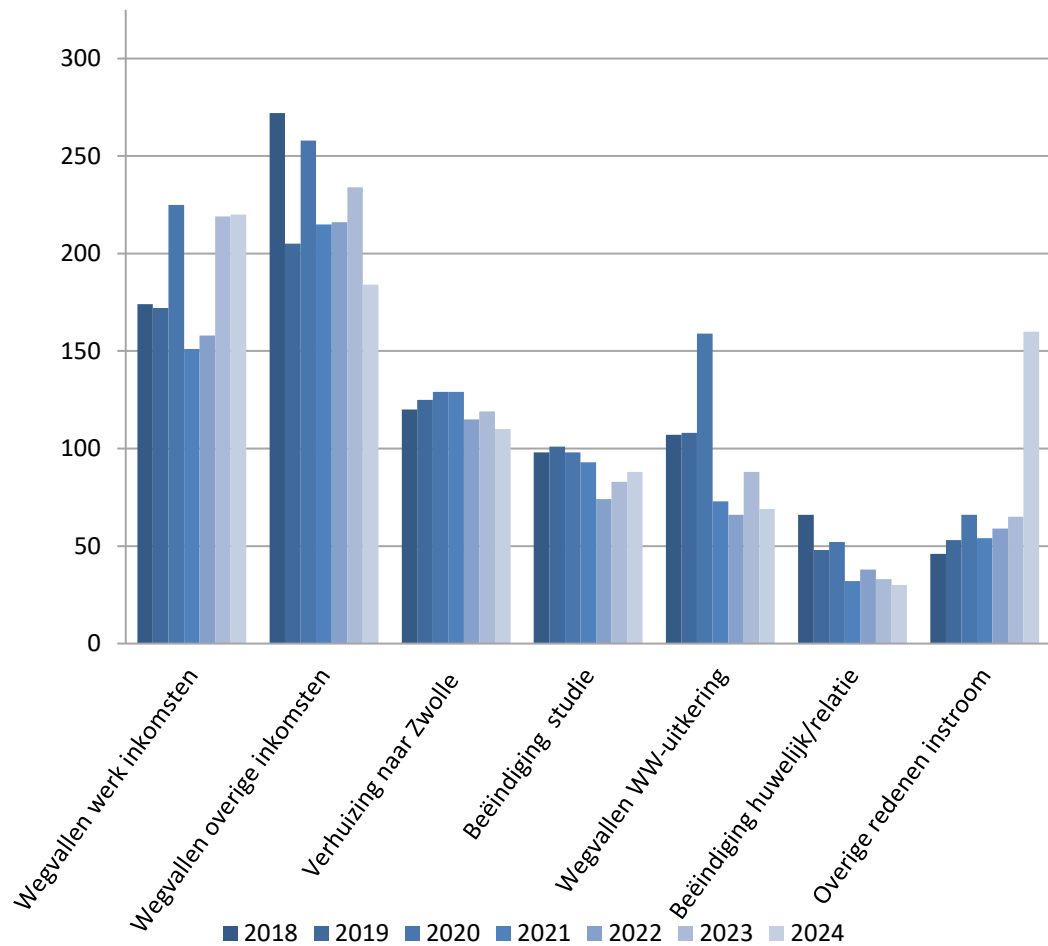
Naast de aantallen is het interessant om te bekijken hoe de in- en uitstroom van de uitkeringen zich de afgelopen jaren heeft ontwikkeld. In figuur 4.2 is te zien dat de instroom toenam tussen 2022 en 2024. De uitstroom nam juist af tussen 2021 en 2023, maar neemt weer wat toe tussen 2023 en 2024. In 2024 was de instroom hoger dan de uitstroom.

Figuur 4.2 Instroom en uitstroom uitkeringen van gemeente Zwolle, 2017-2023

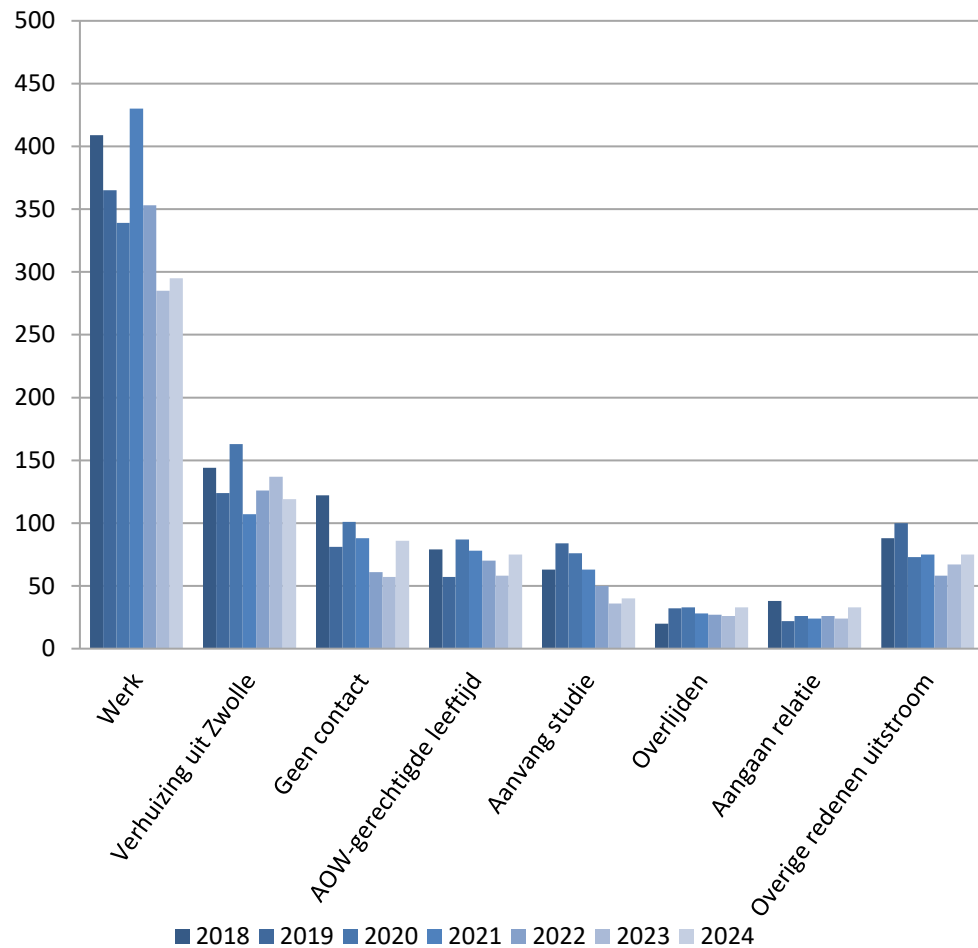
We hebben ook de reden van de in- en uitstroom uit de uitkeringen geanalyseerd. Daarbij zijn de CBS categorieën samengevoegd tot voor Zwolle relevante categorieën (zie bijlage 2, tabellen B2.1 en B2.2 voor de keuzes die daarbij zijn gemaakt). In figuur 4.3 is te zien dat in 2024 het wegvallen van overige inkomsten en het wegvallen van inkomsten uit werk de meest voorkomende redenen waren voor instroom in een uitkering van de gemeente Zwolle. Ook is er in 2024 een flinke toename te zien in de categorie 'overige redenen instroom' ten opzichte van 2023. Deze stijging kan voor een groot deel verklaard worden door een toename in de instroom van statushouders.

Figuur 4.3 Reden instroom in uitkeringen van gemeente Zwolle, 2018-2024

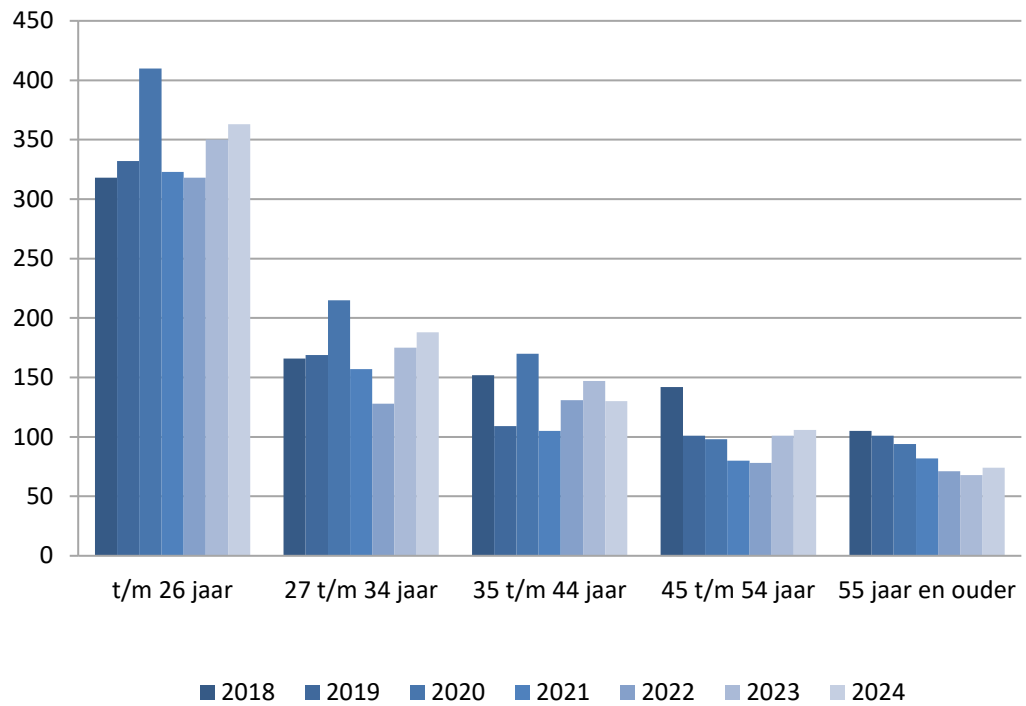
In figuur 4.4 is te zien dat uitstroom naar werk de meest voorkomende reden is voor uitstroom uit de uitkering van de gemeente Zwolle, gevolgd door verhuizingen naar een andere gemeente.

Figuur 4.4 Reden uitstroom uit uitkeringen van gemeente Zwolle, 2018-2024

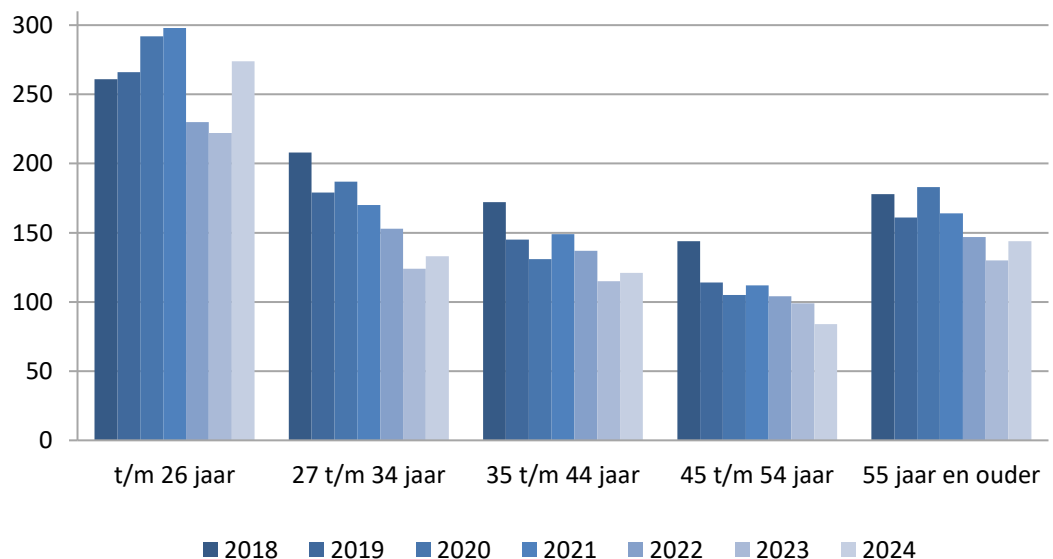
In figuur 4.5 is te zien dat jongeren tot en met 26 jaar het grootste aandeel hebben in de jaarlijkse instroom in de uitkeringen van de gemeente Zwolle. In 2024 is in alle leeftijdsgroepen, uitgezonderd de 35-44 jarigen, de instroom toegenomen. De instroom van 55+ers nam elk jaar iets af, maar neemt tussen 2023 en 2024 weer iets toe.

Figuur 4.5 Leeftijd bij instroom in uitkeringen van gemeente Zwolle, 2018-2024

In figuur 4.6 is te zien dat de groep t/m 26 jaar het grootste aandeel heeft in de uitstroom uit de uitkeringen van de gemeente Zwolle. Verder zien we bij alle leeftijdsgroepen een toename in de uitstroom, behalve bij de 35-44 jarigen. Dit is in lijn met de toename in de totale uitstroom.

Figuur 4.6 Leeftijd bij uitstroom uit uitkeringen van gemeente Zwolle, 2018-2024

4.2 Bijzondere bijstand

Wie als gevolg van bijzondere onvoorziene omstandigheden extra noodzakelijke kosten heeft en deze niet zelf kan betalen, kan bijzondere bijstand aanvragen. Voor deze vorm van ondersteuning is het niet goed mogelijk om de omvang van de doelgroep te bepalen. Het is namelijk niet bekend hoeveel huishoudens met een hoger inkomen, vanwege hun uitgavenverplichtingen, in aanmerking komen voor bijzondere bijstand. Daarom geven we alleen de gebruikscijfers weer.

In 2024 maakten 2.386 huishoudens minimaal één keer gebruik van bijzondere bijstand (zie tabel 4.2). Dit is 3,1% van de Zwolse huishoudens. Dit *aandeel* Zwolse huishoudens dat gebruik maakt van bijzondere bijstand, is stabiel de laatste jaren.

Tabel 4.2 Gebruik bijzondere bijstand

Doel	Een bijdrage leveren aan de draagkracht van Zwollenaren die bepaalde noodzakelijke kosten vanwege bijzondere omstandigheden niet zelf kunnen opbrengen.							
Doelgroep	Alle Zwolse huishoudens							
Jaar	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Aantal huishoudens								
Kosten bewindvoering	1.314	1.409	1.475	1.517	1.504	1.442	1.372	1.412
Kosten woonvoorzieningen	431	433	350	355	419	336	367	422
Medische kosten	229	262	320	425	449	462	496	560
Overige BB	750	765	740	814	880	794	729	752
Totaal	2.188	2.293	2.325	2.423	2.542	2.342	2.235	2.386

In tabel 4.3 staan de kenmerken van de huishoudens die in 2024 bijzondere bijstand ontvingen. We zien dat het relatief vaak eenpersoonshuishoudens zijn die gebruik maken van bijzondere bijstand. Dit is niet verwonderlijk aangezien deze groep ook sterk vertegenwoordigd is binnen de Zwolse huishoudens met een laag inkomen. Daarnaast maken jongeren t/m 24 jaar relatief vaak gebruik van bijzondere bijstand. Dit kan voor een deel te maken hebben met het feit dat uitwonende jongeren tot 21 jaar, die geen beroep kunnen doen op hun ouders, extra bijzondere bijstand ontvangen van de gemeente voor hun levensonderhoud.

Tabel 4.3 Kenmerken huishoudens met bijzondere bijstand (BB) in 2024, peildatum 1 januari 2025

Kenmerk	% BB	% Zwolle
Samenstelling		
eenpersoonshuishoudens	63	38
paar zonder kinderen	7	28
paar met kinderen	11	25
eenoudergezin	16	6
overig	3	3
Leeftijd hoofdbewoner		
t/m 24 jaar	9	4
25 t/m 44 jaar	47	36
45 t/m 64 jaar	35	35
65 jaar e.o.	9	26

4.3 Zorgkostenregeling

Met de zorgkostenregeling wordt het verbruikte eigen risico door inwoners met een laag inkomen deels vergoed. Ook krijgen inwoners met een chronisch ziekte of een beperking en een laag inkomen via deze regeling een vergoeding voor hoge zorgkosten. Verder kunnen inwoners met een laag inkomen elk najaar hulp krijgen bij het kiezen van de juiste zorgverzekering die aansluit bij de persoonlijke zorgbehoefte. Zo wordt ervoor gezorgd dat inwoners alleen voor de zorg die zij werkelijk nodig hebben, betalen.

De zorgkostenregeling is voor inwoners met een inkomen tot 130% van het sociaal minimum. In 2024 werd de zorgkostenregeling bijna 1.200 keer toegekend vanwege hoge zorgkosten en ongeveer 2.200 keer voor de vergoeding van het eigen risico (zie tabel 4.4).

Tabel 4.4 Gebruik Zorgkostenregeling

Doel	Een bijdrage leveren in de meerkosten of de kosten van het eigen risico bij inwoners met chronische ziekte en/of lichamelijke beperking.							
Doelgroep	Inwoners wiens inkomen niet hoger is dan 130% van de bijstandsnorm en die hoge zorgkosten hebben.							
Jaar	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Aantal toekenningen								
voor hoge zorgkosten*	497	495	571	1.030	1.060	1.523	1.267	1.193
voor vergoeding eigen risico						2.272	2.129	2.195

*Tussen 2016 en 2021 werden hoge zorgkosten vergoed via de regeling tegemoetkoming hoge zorgkosten.

4.4 Individuele inkomenstoeslag

De Individuele inkomenstoeslag (IIT) wordt verstrekt aan huishoudens die drie jaar of langer een inkomen hebben van niet meer dan 110% van het wettelijk sociaal minimum⁹. Het bedrag is vrij besteedbaar, maar wordt wel als een middel gezien bij de

⁹ Daarnaast zijn er nog enkele voorwaarden, zoals de hoogte van het vermogen.

aanschaf of vervanging van duurzame gebruiksgoederen, zoals een bankstel, koelkast of wasmachine.

In 2024 maakten 2.538 huishoudens gebruik van de individuele inkomenstoelage (zie tabel 4.5). Dit is 4,0% van alle Zwolse huishoudens.

Tabel 4.5 Gebruik individuele inkomenstoelage

Doel	Financiële tegemoetkoming voor Zwolse huishoudens die langdurig op een minimuminkomen zijn aangewezen.							
Doelgroep	Huishoudens waarvan hoofdaanvrager tussen de 21 en AOW-gerechtigde leeftijd is, met minimaal 3 jaar een inkomen tot 110% van het sociaal minimum*.							
Jaar	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Aantal huishoudens	2.486	2.670	2.616	2.754	2.546	2.592	2.609	2.538

* Daarnaast zijn er nog enkele voorwaarden, zoals de hoogte van het vermogen

4.5

Participatiefonds

Als een inwoner een laag inkomen heeft, lang ziek is of een beperking heeft, is het vaak moeilijk om rond te komen. Meestal blijft er weinig geld over voor zaken als theaterbezoek of een lidmaatschap bij een sportvereniging. Om het mogelijk te maken dat inwoners toch kunnen meedoen aan culturele, maatschappelijke of sportieve activiteiten, is er sinds 2017 het Participatiefonds. Volwassenen tot de AOW-gerechtigde leeftijd met een laag inkomen kunnen een tegemoetkoming krijgen in de kosten voor zaken als een lidmaatschap van de Stadkamer, vervoer, entree voor een sportgelegenheid, een lidmaatschap van een sportvereniging of een museumkaart. Een volwassene kon tot en met het jaar 2024 voor maximaal twee soorten kosten een bijdrage krijgen. Per kostensoort is de bijdrage € 60.

Vanaf 2025 is deze regeling vereenvoudigd. Er wordt een bedrag € 120,- uitbetaald, het gebruik van het geld hoeft niet verantwoordt te worden en het is mogelijk gemaakt om ambtshalve te verstrekken van het Participatiefonds aan inwoners met een bijstandsuitkering na de eerste aanvraag.

In tabel 4.6 is te zien dat in 2024 3.268 huishoudens een bijdrage hebben gekregen uit het Participatiefonds.

Tabel 4.6 Gebruik Participatiefonds

Doel	Een bijdrage leveren in de meerkosten voor de maatschappelijke participatie van volwassenen.							
Doelgroep	Huishoudens met een inkomen tot 110% van het sociaal minimum (van 18 jaar tot AOW gerechtigde leeftijd) en chronisch zieken met een inkomen tot 130% van het sociaal minimum.							
Jaar	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Aantal huishoudens	1.668	2.846	2.502	2.663	2.732	3.198	2.757	3.268

4.6 Studietoelage

Studenten die door ziekte of een beperking onvoldoende kunnen bijverdienen naast hun studie, kunnen een studietoelage aanvragen. Door een wijziging van de wetgeving rond de studietoelage wordt deze sinds 1 april 2022 (bij nieuwe aanvragen) per maand uitbetaald. Daarvoor vond de uitbetaling eens per schooljaar plaats. In 2024 ontvingen 81 studenten een studietoelage. Dit is iets meer dan in het jaar daarvoor toen 77 studenten een studietoelage ontvingen, zie tabel 4.7.

Tabel 4.7 Gebruik Studietoelage

Doel	Een bijdrage leveren aan studenten die door een ziekte of beperking naast hun studie onvoldoende bij kunnen verdienen.		
Doelgroep	Jongeren van 15 jaar en ouder die recht hebben op studiefinanciering.		
Jaar	2022	2023	2024
Aantal aanvragen	81	101	121
Aantal toegekende aanvragen	51	77	83

4.7 Energietoelage

De energietoelage is bedoeld om huishoudens met een laag inkomen deels te compenseren voor de gestegen energieprijzen. De energietoelage is aanvullend op maatregelen van het Rijk, zoals het ingestelde energieprijzplatform over 2023. De doelgroep voor de Energietoelage waren inwoners met een inkomen tot 130% van het sociaal minimum.

De Energietoelage 2023, die € 800 bedroeg, is 7.870 keer verstrekt. Dit is minder vaak dan de Energietoelage 2022 die 10.588 keer is verstrekt. Dat de Energietoelage 2023 minder vaak is verstrekt dan de Energietoelage 2022 komt doordat de energieprijzen in 2023 zijn gedaald en er dus minder aanleiding was voor het aanvragen van de Energietoelage. Een andere reden voor de afname in het aantal verstrekkingen is dat de Energietoelage 2023 niet kon worden aangevraagd door studenten en jongeren tot 21 jaar. Dit was bij de Energietoelage 2022 wel het geval. Tot 1 juli 2024 kon de energietoelage 2023 worden aangevraagd. In 2024 is de energietoelage nog 384 keer toegekend. De 384 toekenningen in 2024 gaan om het restant toekenningen over 2023. Dat kan nog gaan om nieuwe aanvragen, maar ook afronding van ambtshalve toekenningen.

4.8 Kwijtschelding van gemeentebelasting

Mensen met een laag inkomen kunnen kwijtschelding krijgen voor hun gemeentelijke belastingen. Dit betekent dat zij de belastingaanslag (gedeeltelijk) niet hoeven te betalen. Hierbij geldt als inkomensgrens tot 100% van het sociaal minimum. Daarnaast wordt naar het vermogen gekeken en worden de kosten van kinderopvang meegenomen in de beoordeling van de aanvraag.

Inwoners kunnen bij het verzoek om kwijtschelding bij GBLT (die de gemeente- en waterschapsbelasting regelt voor de gemeente Zwolle) aangeven of in het volgende jaar door het Inlichtingenbureau getoetst mag worden of men recht heeft op kwijtschelding. Als de inwoner hiermee akkoord is, hoeft het volgende jaar geen kwijtschelding te worden aangevraagd en gebeurt de toetsing automatisch. Het Inlichtingenbureau kijkt daarbij naar gegevens van de Belastingdienst, het UWV en de RDW. De inwoner hoeft dan in principe geen informatie aan te leveren.

In tabel 4.7 is te zien dat in 2024 6.742 keer kwijtschelding is verleend aan 3.130 huishoudens. Het aantal kwijtscheldingen is bijna verdubbeld ten opzichte van 2023. Dat wordt veroorzaakt door het invoeren van Diftar (andere werkwijze). Kort gezegd wordt de aanslag opgesplitst in twee delen, waardoor het aantal verzoeken om kwijtschelding aanzienlijk toeneemt. In 2023 ontvingen mensen een aanslag voor het vaste deel van de afvalstoffenheffing, waarop zij vervolgens kwijtschelding hebben gekregen. In 2024 hebben deze mensen een afrekening Diftar 2023 ontvangen voor het aantal keren dat zij restafval hebben aangeboden. Daarnaast hebben ze voor 2024 een aanslag gekregen voor het vaste deel.

Ook is in tabel 4.7 te zien dat bijna de helft van de aanvragen in 2024 automatisch via het Inlichtingenbureau verliep. Sinds 2022 verloopt een groter deel van de aanvragen via het Inlichtingenbureau (30,1% in 2022 versus 47% in 2024).

Tabel 4.7 Gebruik kwijtschelding*

Doel	Zorgen dat huishoudens met een laag inkomen makkelijker kunnen rondkomen.				
Doelgroep	Huishoudens met een inkomen tot 100% van de bijstandsnorm en weinig of geen vermogen.				
	2020	2021	2022	2023	2024
Totaal aangevraagd	7.078	6.117	6.137	5.895	9.393
...via het Inlichtingenbureau	2.359	2.283	1.893	2.191	4.381
...overige aanvragen	4.719	3.834	4.244	3.704	5.012
Toegewezen	4.084	3.957	3.556	3.797	6.742

* Door wijzigingen in wet- en regelgeving komen Wajongers sinds 2023 onbedoeld niet meer in aanmerking voor kwijtschelding. Als tijdelijke oplossing wordt hun aanslag in de jaren 2023 en 2024 op nul gezet.

4.9 Regelingen voor kinderen

4.9.1 Kindregeling

Sinds 2021 heeft de gemeente Zwolle een Kindregeling. Deze is bedoeld voor kinderen uit huishoudens met een laag inkomen. Het doel is om hen zoveel mogelijk te laten participeren en zo te voorkomen dat de armoedesituatie doorwerkt in het opgroeien, opvoeden en de ontwikkeling van deze kinderen. Met de Kindregeling kan een financiële bijdrage worden aangevraagd voor de kosten op het gebied van schoolspullen, cultuur en uitjes.

In tabel 4.8 is te zien dat in 2024 1.094 aanvragen voor de Kindregeling zijn toegekend. Daarmee zijn 1.940 kinderen bereikt.

De aantallen van 2024 zijn vrijwel gelijk aan die van 2023. In 2023 zijn meer aanvragen gedaan en toegekend dan in de jaren 2021 en 2022.

Dit komt doordat sinds januari 2023 de inkomensgrens is verhoogd tot 130% van het sociaal minimum. Ook kan sinds 2023 één aanvraag worden gedaan voor meerdere kinderen in een huishouden en zijn de afzonderlijke vergoedingen voor kunst & cultuur en voor schoolkosten samengevoegd tot één budget. Per kind wordt de helft van het toegekende budget direct naar de rekening van de ouder of verzorger overgemaakt. Vanaf 2025 is deze regeling nog verder vereenvoudigd. Het bedrag wordt (in 1 of 2 keer) uitbetaald, zonder dat het gebruik van het geld hoeft te worden verantwoord. Ook is mogelijk gemaakt om ambtshalve te verstrekken van de Kindregeling aan inwoners met een bijstandsuitkering na de eerste aanvraag.

Tabel 4.8 Gebruik Kindregeling

Doel	Kinderen uit huishoudens met een laag inkomen laten participeren in onderwijs en kunst en cultuur.			
Doelgroep	Kinderen in de leeftijd van 4 t/m 17 jaar uit een huishouden met een inkomen tot 130% van het sociaal minimum.*			
	2021	2022	2023	2024
Toegekende aanvragen	890	824	1.098	1.094

*Tot 2023 was de inkomensgrens voor kinderen op het primair onderwijs 110% van het sociaal minimum en voor kinderen op voortgezet onderwijs en klas 1 en 2 van het MBO (tot 17 jaar) 130% van het sociaal minimum.

4.9.2

Sport- en cultuuractiviteiten en vakanties

Om ervoor te zorgen dat alle kinderen zich kunnen ontplooiën, ongeacht de financiële situatie van het gezin waarin ze opgroeien, zijn er regelingen voor kinderen uit huishoudens met een laag inkomen om te participeren in sport- en cultuuractiviteiten. Ook worden er mogelijkheden geboden om op vakantie of kamp te gaan.

Jeugdfonds Sport Zwolle

Het Jeugdfonds Sport Zwolle is bestemd voor kinderen en jongeren in de leeftijd van 4 tot en met 23 jaar die om financiële redenen geen lid kunnen worden van een sportvereniging.

In tabel 4.9 is te zien dat in 2024 813 kinderen en jongeren in Zwolle zijn geholpen door het Jeugdfonds Sport. Sinds 2023 is het gebruik van het Jeugdfonds Sport toegenomen. Dit komt door een verruiming van de leeftijdsgrens naar kinderen en jongeren van 4 tot en met 23 jaar uit huishoudens met een inkomen tot 130% van het sociaal minimum. Ook is ingezet op het vergroten van het bereik van het Jeugdfonds.

Tabel 4.9 Gebruik Jeugdfonds Sport

Doel	Kinderen en jongeren uit een huishouden met een laag inkomen financieel ondersteunen zodat ze kunnen sporten.
-------------	---

Doelgroep	Kinderen en jongeren in de leeftijd van 4 t/m 23 jaar uit een huishouden met een inkomen tot 130% van het sociaal minimum.							
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Toegekende aanvragen	503	487	465	490	526	571	781	813

* In 2017 is de leeftijdsgrens verruimd: van 6 t/m 16 naar 4 t/m 18. In 2019 is voor kinderen tussen 12 en 18 jaar de inkomensgrens verhoogd naar 130%. Sinds 2023 geldt een inkomensgrens tot 130% voor alle kinderen en jongeren en is de doelgroep uitgebreid met jongeren t/m 23 jaar.

Bron: Jeugdfonds sport

Jeugdeducatiefonds

Het Jeugdeducatiefonds is sinds 2019 actief in de gemeente Zwolle. Tot 2022 ontving het Jeugdeducatiefonds cofinanciering vanuit het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Toen deze financiering stopte, heeft de gemeente Zwolle het Jeugdeducatiefonds jaarlijks een subsidie verstrekt.

Het doel van deze subsidie is het bevorderen van gelijke kansen voor kinderen die opgroeien in financieel niet draagkrachtige huishoudens door ondersteuning van scholen. De ondersteuning richt zich op scholen met een hoog percentage kinderen die opgroeien vanuit achterstandsituaties.

In de jaren 2024 en 2025 zijn tien Zwolse scholen aangesloten, te weten: de Toonladder, de Twijn, het Stroomdal, het Carillon, de Springplank, IKC de Wieden, SBO de Sluis, SBO Facet, OBS de Oosterenk en SBO de Brug.

In totaal hebben deze scholen in 2024 162 aanvragen gedaan¹⁰. Alle scholen deden aanvragen en hiermee is in totaal 7.674 keer een kind ondersteund. Met de aanvragen is ondersteuning geboden aan zowel individuele kinderen als groepen kinderen. De aanvragen waren bijvoorbeeld voor een vergoeding voor leesboeken voor thuis om de leesvaardigheid en het leesplezier te vergroten. Ook werden meerdere keren logopedie, educatieve materialen en culturele groepsprojecten, zoals theater en muziek op school vergoed. Ook werden aanvragen gedaan voor ondersteuning in de thuissituatie, kindercoaching en trainingen sociale vaardigheden.

Dankzij een subsidie van de ministeries SZW en OCW kan het Jeugdeducatiefonds sinds oktober 2022 scholen in de gelegenheid stellen om ontbijt, lunch of een andere vorm van eten aan te bieden aan de leerlingen. In 2024 maakten 19 Zwolse scholen hier gebruik van. Dit waren: de Toonladder, de Twijn, het Stroomdal, het Carillon, de Springplank, IKC de Wieden, ISK Zwolle, Thorbecke Scholengemeenschap afdeling vm, SBO de Sluis, SBO het Speelwerk, SBO de Brug, Talentstad Praktijkonderwijs, VSO de Twijn, de Ambelt, Obadjaschool, de Oosterenk, Eliëzerschool, praktijkschool Het Kwartiers en Oekraïense school Zwolle.

Vakanties

Er zijn verschillende organisaties die het voor mensen met een laag inkomen mogelijk maken om op vakantie te gaan. De organisaties die actief zijn in Zwolle werken samen onder de naam 'Zwolle deelt vakanties' (zie [website](#)). De gemeente Zwolle ondersteunt

¹⁰ Bron: jaarverslag jeugdeducatiefonds

hen in de communicatie en verstrekt aan drie organisaties een subsidie, namelijk Stichting Weekje Weg, Stichting de Ruime Winden, sinds 2023, Stichting Jeugdvakantieweek.

Stichting Weekje Weg biedt vakanties aan voor alleenstaanden en gezinnen. Ook worden vakanties voor de jeugd alleen aangeboden. Stichting de Ruime Wind biedt zeilkampen aan voor kinderen in de leeftijd van 10 t/m 13 jaar en 14 t/m 17 jaar. Stichting Jeugdvakantieweek organiseert elk jaar een vakantieweek in de meivakantie voor kinderen in de leeftijd van 7 t/m 11 jaar.

In tabel 4.10 is te zien dat in 2024 40 gezinnen en 34 alleenstaanden met een bijdrage van Stichting Weekje Weg op vakantie zijn geweest. Zeven kinderen zijn mee geweest met de zeilkampen van Stichting de Ruime Wind en 19 kinderen zijn mee geweest met de vakantieweek van Stichting Jeugdvakantieweek.

Tabel 4.10 Gebruik Weekje Weg en de Ruime Wind

Jaar	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Stichting Weekje Weg*								
Aantal gezinnen	39	39	40	34	38	40	40	40
Aantal alleenstaanden	33	33	33	0	18	36	36	34
Stichting de Ruime Wind**								
Aantal kinderen	39	30	27	0	18	nb	10	7
Stichting Vakantieweek***								
Aantal kinderen							25	19

* Bij stichting Weekje Weg kunnen zowel gezinnen als individuele personen/kinderen ondersteuning ontvangen.

** Vanwege de coronacrisis werden in 2020 geen zeilkampen georganiseerd door stichting de Ruime Wind. Het is niet bekend hoeveel kinderen in 2022 zijn mee geweest met een zeilkamp van stichting de Ruime Wind.

*** Stichting Vakantieweek heeft in 2023 voor het eerst subsidie gekregen vanuit de gemeente Zwolle. Deze vakantieweken werden in de periode 2007-2020 georganiseerd door het Rode Kruis afdeling Zwolle. Sinds 2021 heeft een zelfstandige stichting de organisatie op zich genomen.

Bron: Jaarverslagen stichtingen Weekje Weg, Ruime Wind en Vakantieweek

4.9.3 Armoede en gezondheid kinderen

De jeugdgezondheidswerkers van de GGD gaan tijdens regulier onderzoek bij kinderen tot 18 jaar (consultatiebureau en school-medisch onderzoek) na of er sprake is van gezondheidsproblematiek die verband houdt met het opgroeien in een huishouden met een laag inkomen. Als zij bij controles stuiten op situaties waarbij het welbevinden of de gezondheid van kinderen in het gedrang is, kunnen ze een voorziening verstrekken. Voorbeelden van zulke voorzieningen zijn een matras of een paar goede schoenen. Dit is dus geen voorziening waar inwoners zelf een beroep op kunnen doen.

In september 2023 is de leeftijdsgrens verruimd naar tot 18 jaar (de grens was tot 13 jaar). Daarnaast is ook de inkomensgrens verruimd naar 130% van het sociaal

minimum (de grens lag bij 110%). Tot slot is het maximaal te verlenen bedrag verhoogd naar € 225.

In tabel 4.11 is te zien dat in 2024 175 kinderen uit huishoudens met een laag inkomen financieel werden ondersteund omdat hun gezondheid in het gedrang was. Daarmee is het aantal toegekende aanvragen in 2024 wat lager dan in 2023, maar nog wel een stuk hoger dan in de jaren daarvoor. Dat in de jaren 2020 en 2021 veel minder aanvragen zijn gedaan, was waarschijnlijk een gevolg van de coronacrisis. De gezondheidscontroles gingen in deze jaren vaak niet door.

Tabel 4.11 Gebruik regeling Armoede en gezondheid kinderen

Doel	Gezinnen met een laag inkomen in noodsituaties waarbij welbevinden of gezondheid van kinderen in het gedrang is, ondersteunen.							
Doelgroep	Kinderen tot 18 jaar uit gezinnen met een inkomen tot 130% van het sociaal minimum.*							
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Toegekende aanvragen	-	145	96	58	34	126	204	175
Aantal kinderen	180	145	96	58	34	126	204	192

*Tot en met 2022 was de leeftijdsgrens tot 13 jaar en de inkomensgrens was 110% van het sociaal minimum.

4.9.4

Peuterspeelzaal

Het gebruik van een peuterspeelzaal draagt bij aan de ontwikkeling van kinderen. Kinderen uit gezinnen met een inkomen tot 110% van het sociaal minimum die geen recht hebben op kinderopvangtoeslag, hebben recht op gratis peuteropvang.

In tabel 4.12 is te zien dat in 2023 naar schatting 170 kinderen gebruik maakten van een 'gratis' plek bij een peuterspeelzaal. Het merendeel ging naar een peuterspeelzaal van Doornijk.

Tabel 4.12 Gebruik 'gratis' plekken peuterspeelzaal

Doel	Een bijdrage leveren aan de gezinnen met een laag inkomen zodat kinderen naar een peuterspeelzaal kunnen.							
Doelgroep	Kinderen uit gezinnen met een inkomen tot 110% van het sociaal minimum én geen recht op kinderopvangtoeslag.							
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Aantal peuters*	167	191	207	195	167	142	170	153
waarvan bij Doomijn	167	191	195	175	141	117	136	131
waarvan bij Partou	n.v.t.	n.v.t.	0	3	3	4	4	12
waarvan bij Breed	n.v.t.	n.v.t.	2	6	6	7	15	5
waarvan bij Prokino	n.v.t.	n.v.t.	10	11	17	14	15	5**

* Tot en met 2018 waren er alleen 'gratis' plekken bij Doomijn.

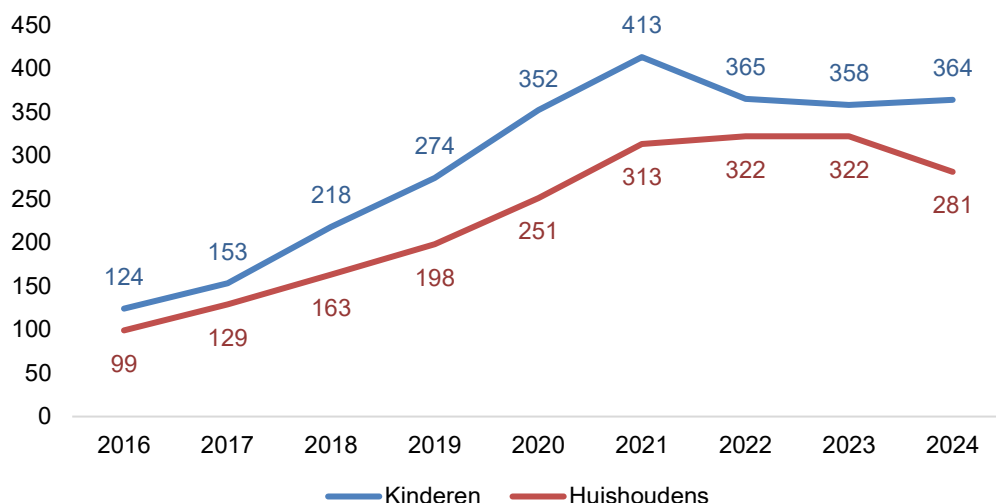
** Dit zijn schattingen omdat de subsidieverantwoording nog niet binnen is.

4.9.5

Zwemvangnet

Het is belangrijk dat kinderen een zwemdiploma kunnen behalen. Kinderen van 5 tot en met 17 jaar die niet zwemvaardig zijn en wiens ouders een inkomen hebben dat niet hoger is dan 130% van het sociaal minimum, krijgen de mogelijkheid om de zwemdiploma's A en B te behalen. De zwemlessen worden dan vergoed. In figuur 4.7 is te zien dat in 2024 364 kinderen uit 281 huishoudens gebruik maakten van het Zwemvangnet. Deze aantallen zijn vergelijkbaar met 2023.

Figuur 4.7 Gebruik van het Zwemvangnet

* Voor 2018 was de leeftijdsgrens 7 jaar, per 2018 werd deze verlaagd naar 6 jaar en per 2019 naar 5 jaar. Voor 2018 was voor alle leeftijden de inkomensgrens tot 110% van het sociaal minimum. Per 2018 werd deze voor kinderen van 13 t/m 17 jaar verhoogd naar tot 130%. Per 2023 is de inkomensgrens voor alle leeftijden tot 130% van het sociaal minimum.

Bron: Sportservice Zwolle

4.10 Stichting Noodfonds

Stichting Noodfonds verleent, waar mogelijk, hulp aan inwoners van de gemeente Zwolle en regiogemeenten die door omstandigheden in een noodsituatie zijn geraakt en die geen beroep (meer) kunnen doen op wettelijke voorzieningen. In principe geldt bij het Noodfonds geen inkomensgrens, maar feitelijk is er bijna altijd sprake van een inkomen op of rond het sociaal minimum.

In tabel 4.13 is te zien dat in 2024 258 aanvragen zijn toegekend. Dat is iets lager dan in 2023. In 2021 werden er veel minder aanvragen gedaan en toegekend doordat er minder contact was tussen hulpverleners en inwoners als gevolg van de coronacrisis.

Tabel 4.13 Gebruik Stichting Noodfonds

Doel	Hulpverlening in acute noodsituaties, waarin niet de formele weg bewandeld kan worden.									
Doelgroep	In principe alle inwoners van Zwolle met acute financiële nood. De inschatting is dat 90% van de aanvragers een inkomen heeft rond het sociaal minimum.									
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	
Toegekende aanvragen	235	276	279	204	233	159	207	269	258	
Toegekend totaalbedrag (€)	64.269	84.168	86.118	57.147	71.923	42.085	61.682	100.936	85.628	

Bron: jaarverslag Stichting Noodfonds

4.11 Voedselbank

De Voedselbank Zwolle e.o. voorziet mensen tijdelijk van voedselpakketten. Bij de toekenning wordt gekeken naar wat men aan budget overhoudt na aftrek van de door het Nibud berekende basisbedragen voor de onvermijdbare uitgavenposten. Voor een eenpersoonshuishouden geldt als normbedrag € 315 per maand, voor een samenwonend stel of alleenstaand ouder is het normbedrag € 430 en voor een gezin met kinderen € 660.

In tabel 4.14 is te zien dat in 2024 gemiddeld gezien, 252 huishoudens in Zwolle, Dalfsen en Nieuwleusen gebruik hebben gemaakt van de Voedselbank. In de periode zomer 2022 – begin 2023 was er een sterke toename in het gebruik van de Voedselbank wat waarschijnlijk een gevolg was van de stijgende energieprijzen, de hoge inflatie en de verruiming van de normbedragen eind 2022.

Tabel 4.14 Gebruik Voedselbank

Doel	Het verstrekken van voedsel aan mensen die dat moeilijk zelf kunnen bekostigen.							
Doelgroep	Inwoners van Zwolle, Dalfsen en Nieuwleusen die financiële problemen hebben.							
	2018	2019		2020	2021	2022	2023	2024
Gemiddeld aantal huishoudens	261	300		329	281	380	351	252

Bron: Jaarverslag Voedselbank – 2023

Deel II

Schuldenproblematiek in Zwolle

5 Omvang en ontwikkeling schuldenproblematiek

In dit hoofdstuk gaan we in op de omvang en de ontwikkeling van de schuldenproblematiek in Zwolle. De cijfers hebben betrekking op de periode 2018-2024, tenzij anders vermeld. We laten onder andere zien hoeveel mensen met geldzorgen zich jaarlijks aanmelden bij Op Orde (het loket voor thuisadministratie in Zwolle) en bij de afdeling Schulddienstverlening, wat de gemiddelde schuldenlast is van iemand met schulden en wat de meest voorkomende schuldeisers zijn.

5.1 Definitie schuldenproblematiek

Veel mensen hebben in hun leven te maken met schulden. Denk bijvoorbeeld aan een hypotheek of studielening. Lang niet alle schulden vormen een risico of zijn een probleem. De NVVK noemt een schuldensituatie problematisch als *“de situatie waarin te voorzien is dat een natuurlijke persoon schulden niet zal kunnen blijven afbetalen of is gestopt met afbetalen. In ieder geval een situatie waarin niet binnen 36 maanden alle open staande vorderingen betaald kunnen worden (met een betalingsregeling)”*¹¹. In Zwolle hanteren we ook deze definitie van problematische schulden. Het hebben van problematische schulden kan leiden tot stress, gezondheidsproblemen en sociaal isolement. Daarom is het de ambitie van gemeente Zwolle dat alle Zwollenaren rondkomen, meedoen en schuldenvrij zijn.

5.2 Omvang en ontwikkeling hulpvraag OpOrde

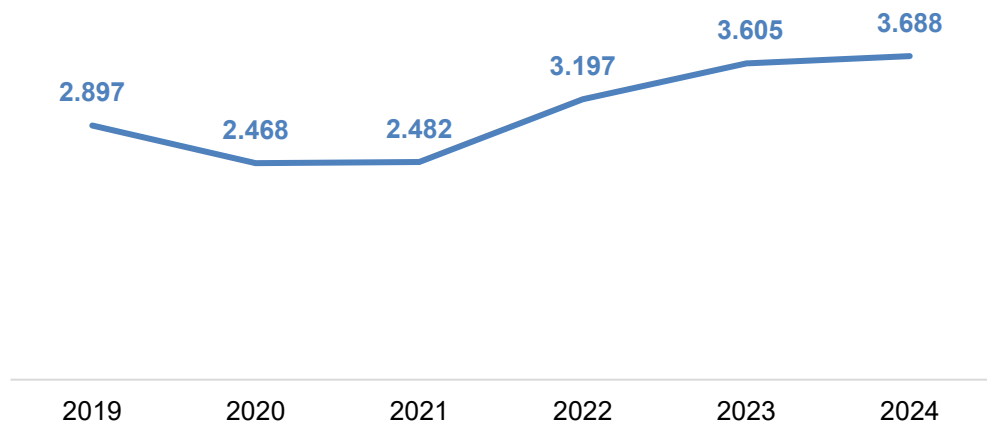
OpOrde is een samenwerkingsverband tussen vier organisaties: de Sociaal Raadslieden van stichting De Kern, de vrijwilligers in de thuisadministratie van WijZ, Humanitas en SchuldHulpMaatje (Stichting voor Elkaar Zwolle). Sociaal Raadslieden en de (vrijwillige) medewerkers van OpOrde adviseren inwoners over hun financiële situatie, helpen met het in orde brengen van de administratie en ondersteunen bij het aanvragen van regelingen. Ook helpt OpOrde inwoners, als er sprake lijkt te zijn van schuldenproblemen, bij de aanvraag voor schulddienstverlening.

Inwoners kunnen contact zoeken met de sociaal raadslieden en de (vrijwillige) medewerkers van OpOrde via een webformulier of tijdens de inloopsprekuren bij de sociale wijkteams. Veruit de meeste inwoners zoeken contact via een inloopsprekuren. In figuur 5.1 is te zien dat in 2024 3.688 inwoners een spreekuur hebben bezocht. Dat is iets meer dan vorig jaar. De bezoekersaantallen van het inloopsprekuren van Op Orde stijgen sinds 2019.

De lage bezoekersaantallen in 2020 en 2021 zijn te wijten aan de coronapandemie en de daarmee gepaard gaande lockdowns: er waren toen minder spreekuren.

¹¹ NVVK Gedragscode Schuldhulpverlening versie, gewijzigde editie, november 2023

Figuur 5.1. Ontwikkeling bezoekersaantallen spreekuur

Bron: Jaarrapportage de Kern – 2024

In tabel 5.1 is te zien dat het aantal inwoners met schuldenproblematiek dat zich in 2024 meldde bij de Sociaal Raadslieden iets gedaald is ten opzichte van 2023. Van deze inwoners is 24% preventief geholpen doordat bijvoorbeeld betalingsregelingen zijn getroffen, de beslagvrije voet is berekend, bezwaar is gemaakt of kwijtschelding is aangevraagd. Verder is 32% doorverwezen naar de schuldhulpverlening. De overige 44% waren onder meer inwoners die niet meer kwamen opdagen of waarvoor een andere oplossing is gevonden.

Tabel 5.1 Inwoners met schulden geholpen door Sociaal Raadslieden

Jaar	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Inwoners met schulden	563	528	317	228	326	311
waarvan preventief opgelost	185	134	81	66	114	73
waarvan doorverwezen naar SDV	238	186	138	92	137	101

Bron: Jaarrapportage de Kern – 2023

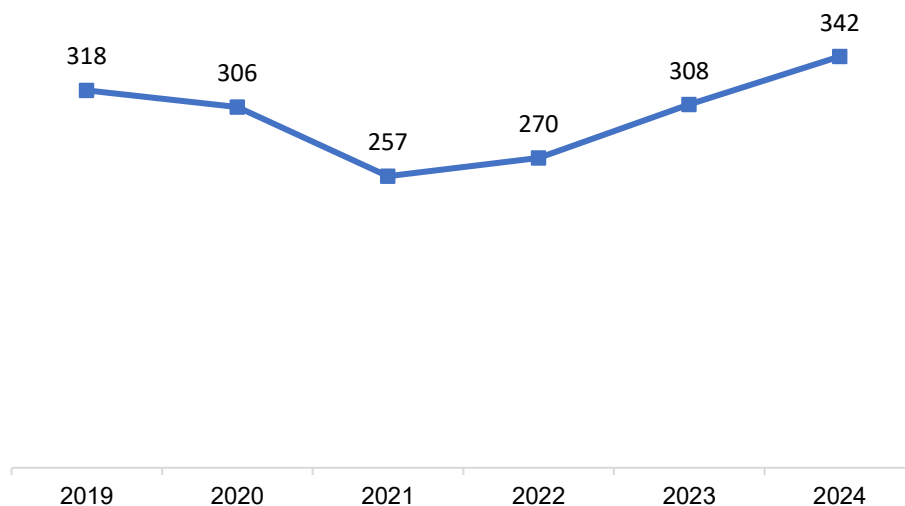
5.3

Omvang en ontwikkeling hulpvraag Schulddienstverlening

Inwoners met geldzorgen kunnen worden doorverwezen door OpOrde of zelf schulddienstverlening aanvragen. In figuur 5.2 is te zien dat het aantal aanvragen voor schulddienstverlening vanaf 2021 stijgt. Landelijk is er ook een toename in het aantal aanvragen tussen 2022 en 2024.¹²

¹² NVVK Jaarverslagen 2022-2024

Figuur 5.2 Ontwikkeling aanvragen Schulddienstverlening gemeente Zwolle

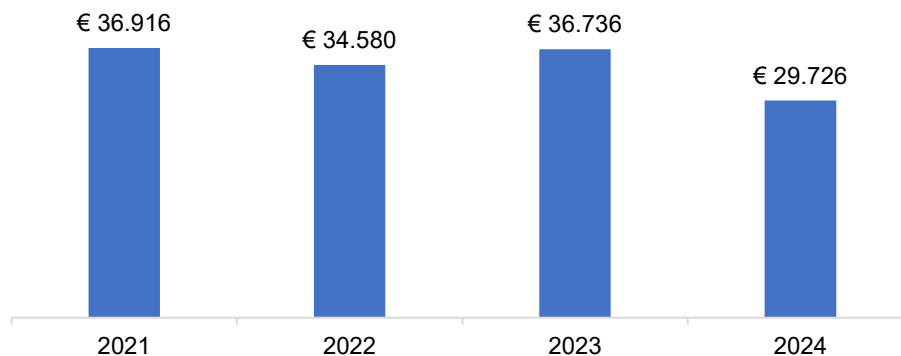

5.4

Gemiddelde schuldenlast bij schuldregelingen

Als de schulden niet kunnen worden terugbetaald door de inwoner, kan de schulddienstverlener afspraken maken met de schuldeisers en proberen om een schuldregeling te treffen. Daarbij wordt de totale schuldenlast in kaart gebracht en wordt vervolgens bepaald welk deel de inwoner kan afbetalen. In figuur 5.3 is te zien dat de gemiddelde schuldenlast van mensen met een schuldregeling de afgelopen vijf jaar fluctueert tussen de €29.000 en €37.000. In 2024 was de gemiddelde schuldenlast lager dan in de jaren daarvoor. We kunnen geen direct causaal verband vaststellen. Een mogelijke verklaring is dat we via vroegsignalering meer mensen bereiken die gemiddeld een lagere schuldenlast hebben. Daarnaast zien we een toename van het aantal mensen met een bijstandsuitkering, die doorgaans ook een lagere schuldenlast hebben. toegenomen, van €38.735 in 2023 naar €42.786 in 2024. ¹³ naar €42.786 in 2024.¹³

Figuur 5.3. Ontwikkeling gemiddeld schuldbedrag

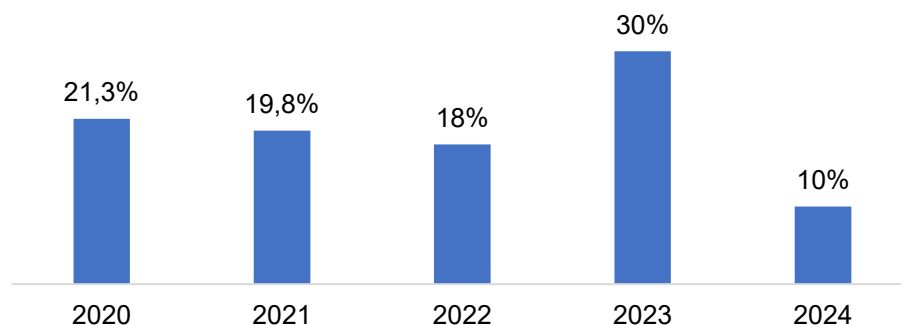
¹³ NVVK Jaarverslag 2024. Hierbij moet wel worden opgemerkt dat de NVVK het gemiddelde schuldenbedrag waarmee mensen zich bij de schuldhulpverlening melden, laat zien. Terwijl gemeente Zwolle rekent met het gemiddeld schuldbedrag dat door de schuldeisers is doorgegeven.

5.5 Aandeel schulden uitbetaald aan schuldeiser

Bij een schuldregeling wordt, volgens een aantal regels, uitgerekend welk deel van de schuld mogelijk kan worden afbetaald binnen 18 maanden¹⁴. De schuldeisers ontvangen vervolgens een betalingsvoorstel. Als zij hiermee akkoord gaan, krijgen ze dit deel van de schulden betaald en wordt de rest kwijtgescholden.

In figuur 5.4 is te zien dat in 2024 10% van de schulden is afgelost, bij geslaagde schuldregelingen. Dit is een lager aandeel dan in 2023. Omdat er door gewijzigde wetgeving ook schuldregelingen worden uitgevoerd zonder minimale aflossing daalt mogelijk het percentage schulden dat wordt afgelost.

Figuur 5.4 Percentage schulden afgelost, bij geslaagde regelingen

5.6 Aantal schuldeisers

In tabel 5.2 is het gemiddeld aantal schuldeisers te zien dat inwoners hebben wanneer een schuldregeling wordt gestart. Dit aantal ligt sinds 2020 tussen de 17 en 20 schuldeisers. Dit is meer dan het landelijk gemiddelde van 13 schuldeisers (zowel in 2023 als in 2024)¹⁵.

Tabel 5.2 Gemiddeld aantal schuldeisers van inwoners met schuldregeling

Jaar	2020	2021	2022	2024
Gemiddeld aantal schuldeisers	20	20	19	17

5.7 Meest voorkomende schuldeisers

In tabel 5.3 is te zien dat de Belastingdienst de meest voorkomende schuldeiser is. Verder bestaat de top 3 van schuldeisers uit zorgverzekeraar Zilveren Kruis Achmea en GBLT (gemeente- en waterschapsbeslastingen). De top 10 is al jaren nauwelijks veranderd.

¹⁴ Tot 1 juli 2023 was de aflostermijn 36 maanden. Zie Wet gemeentelijke schuldhulpverlening.

¹⁵ NVVK Jaarverslag 2023

Tabel 5.3 Top 10 meest voorkomende schuldeisers 2024

Schuldeiser
1. Belastingdienst
2. Zilveren Kruis Achmea
3. GBLT (gemeente- en waterschapsbelastingen)
4. Centraal Justitieel Incasso Bureau (inning verkeersboetes en wanbetalersregeling)
5. DUO (studieschulden)
6. KPN
7. Odido (voorheen T-Mobile)
8. Ziggo
9. ING Bank
10. Essent Retail Energie

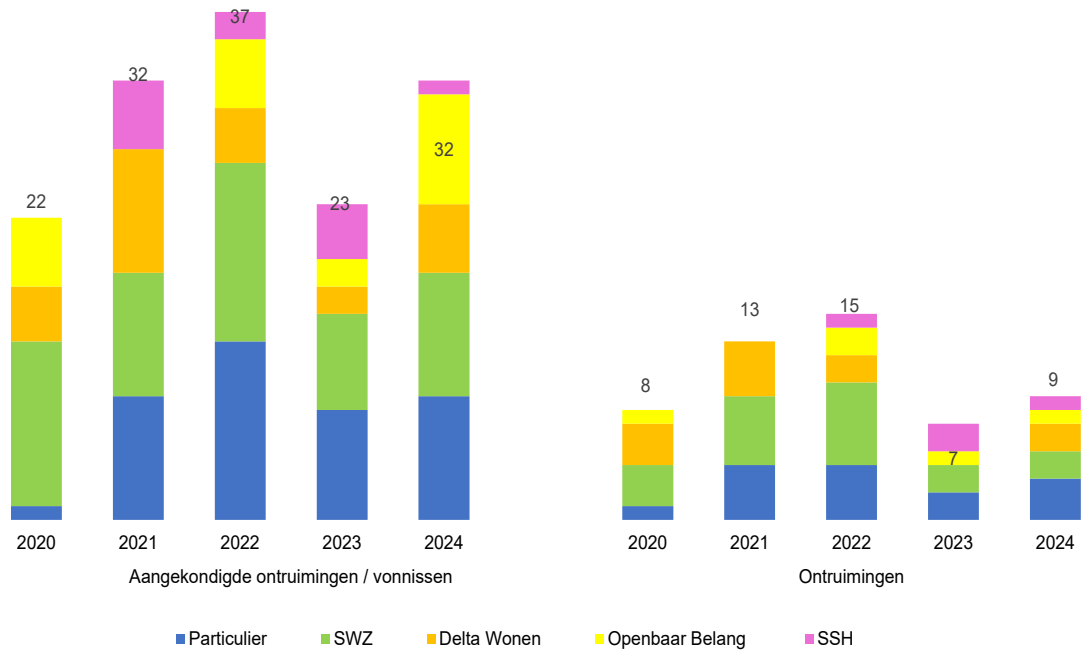
5.8

Huisuitzettingen

Een verhuurder van een woning kan een huurder uit huis zetten indien er sprake is van (langdurige) achterstallige betalingen of overlast. De sociaalmaatschappelijke schade van een huisuitzetting voor de huishoudens die het betreft, is groot. Bovendien gaat een huisuitzetting gepaard met maatschappelijke kosten voor opvang, hulpverlening, herstel en herhuisvesting. Gemeente Zwolle heeft daarom afspraken gemaakt met woningcorporaties om huisuitzettingen (ontruiming) zo veel mogelijk te voorkomen. Daarnaast zijn (particuliere) verhuurders in het kader van vroegsignalering van schulden sinds januari 2021 verplicht om huurachterstanden door te geven aan de gemeente. Daarvoor moeten ze eerst geprobeerd hebben om de huurachterstand samen met de huurder op te lossen.

In figuur 5.6 is te zien dat zowel het aantal aangekondigde ontruiming en vonnissen (32) als het aantal daadwerkelijke uitgevoerde ontruiming (9) in 2024 hoger lag dan in het jaar daarvoor, maar nog wel lager was dan in de jaren 2020 t/m 2022.

Figuur 5.6 Aantal (aangekondigde) huisuitzettingen

Bron: woningcorporaties en gemeente Zwolle

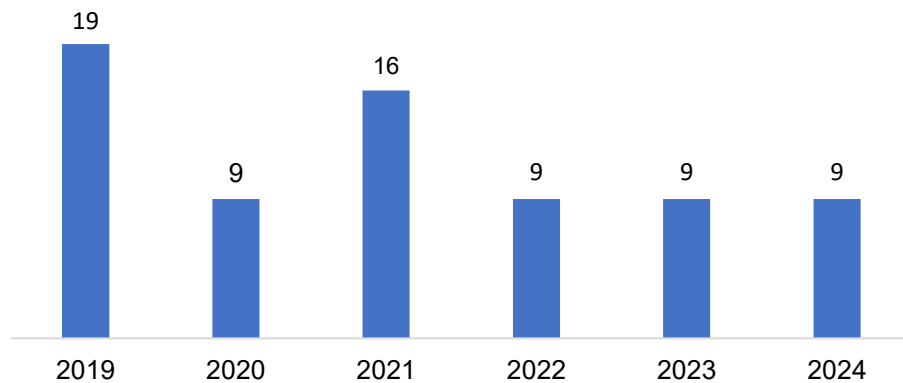
5.9

Crisisaanvragen

Er is sprake van een crisissituatie volgens de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening als een woninguitzetting, afsluiting van elektriciteit, gas of water of opzegging van de zorgverzekering dreigt. De gemeente is in deze gevallen verplicht om de inwoner binnen 3 werkdagen te spreken. In figuur 5.7 is te zien dat er in 2024 9 crisisaanvragen waren. Dit aantal is al een aantal jaren stabiel.

Deze crisisaanvragen waren allemaal vanwege dreigende afsluitingen van energie. De nauwe samenwerking tussen de wijkteams en de Zwolse corporaties, maar ook door de samenwerking in het kader van de vroegsignalering, maken dat crisis naar aanleiding van dreigende woningontruiming nagenoeg niet voorkomen in Zwolle.

Figuur 5.7 Aantal crisisaanvragen

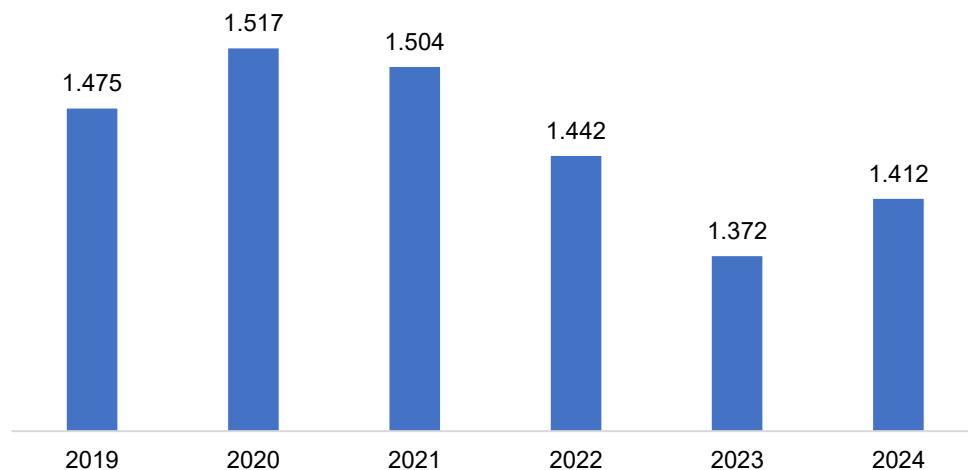
5.10 Gebruik bijzondere bijstand voor beschermingsbewind

Als een inwoner van 18 jaar of ouder niet goed voor zijn geldzaken kan zorgen, kan de rechter een bewindvoerder benoemen om deze te beheren.

Gemeente Zwolle voert de bewindvoering niet zelf uit. Daarom zijn er geen cijfers beschikbaar over het aantal inwoners dat een bewindvoerder heeft. Om hier toch iets over te kunnen zeggen, kijken we naar het aantal inwoners dat bijzondere bijstand voor beschermingsbewind heeft aangevraagd.

In figuur 5.8 is te zien dat in 2024 1.412 inwoners bijzondere bijstand ontvingen om het beschermingsbewind te bekostigen. Dat aantal is wat gestegen ten opzichte van 2023.

Figuur 5.8 Aantal mensen in Zwolle met bijzondere bijstand voor beschermingsbewind

5.11 Betaalgedrag en risicoprofiel

Geldfit voert vier keer per jaar een analyse uit over het betaalgedrag van consumenten. In de analyse worden betalingsafhandelingen meegenomen van zo'n 45 bedrijven in Nederland. Klanten worden aan de hand van hun betaalgedrag ingedeeld in 10 risiconiveaus. Zo worden klanten met vorderingen die gemiddeld 3 of meer maanden open staan, ingedeeld in risiconiveau 10, klanten met vorderingen die gemiddeld 2 tot 3 maanden open staan, vallen in risiconiveau 9, enz. Deze 10 niveaus zijn vervolgens samengevoegd tot 3 niveaus:

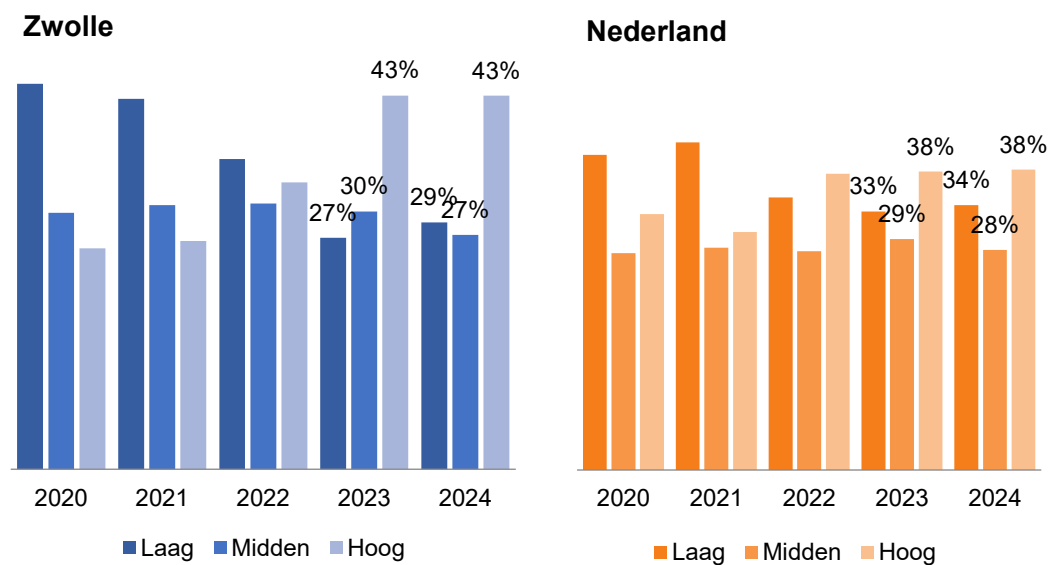
1. Hoog risico op schulden en ondersteuning is nodig (niveaus 8 t/m 10).
2. Gemiddeld risico op schulden en preventieve aanpak is gepast (niveaus 5 t/m 7).
3. Laag risico op schulden en gezond betaalgedrag (niveaus 1 t/m 4).

In de praktijk blijkt dat deze risiconiveaus een goede indicator zijn voor het al dan niet hebben van problematische schulden.

In figuur 5.9 is te zien dat het aandeel inwoners in Zwolle met een hoog risiconiveau het afgelopen jaar gelijk is gebleven. Ook bij de andere risiconiveaus zien we geen grote verschillen ten opzichte van vorig jaar. Tussen 2023 en 2022 zagen we wel een flinke stijging in de groep met een hoog risiconiveau: van 33% in 2022 naar 43% in 2023.

In figuur 5.9 is ook te zien dat in heel Nederland het aandeel inwoners met een hoog risiconiveau niet is gestegen, maar gelijk is gebleven in het afgelopen jaar (38%). Dit aandeel is in Zwolle dan ook hoger dan gemiddeld in Nederland (43% versus 38%). Tegelijkertijd zien we dat in vergelijking met Nederland Zwolle een kleiner aandeel inwoners met een laag risiconiveau heeft in 2023 (29% versus 34%).

Figuur 5.9 Inwoners naar risiconiveau van betaalgedrag

Bron: Geldfit

6 **Bereik van ondersteuning bij geldzorgen in Zwolle**

In dit hoofdstuk wordt een beeld geschetst van het bereik en gebruik van de diverse vormen van ondersteuning die door gemeente Zwolle wordt aangeboden aan mensen met vragen en/of een ondersteuningsbehoefte op het gebied van financiën. Allereerst wordt ingegaan op het bereik van de activiteiten die gericht zijn op het *voorkomen van geldproblemen*. Daarna komt het bereik van de ondersteuning die gericht is op het *oplossen van geldproblemen*, aan de orde.

6.1 **Bereik inzet op voorkomen van geldproblemen**

Volgens het Nibud is iemand financieel redzaam 'wanneer hij of zij weloverwogen keuzes maakt, zodanig dat zijn financiën in balans zijn op zowel korte als lange termijn'. Hieronder gaan we in op de verschillende manieren van ondersteuning die gemeente Zwolle aanbiedt om geldzorgen te voorkomen en de financiële redzaamheid van haar inwoners te bevorderen.

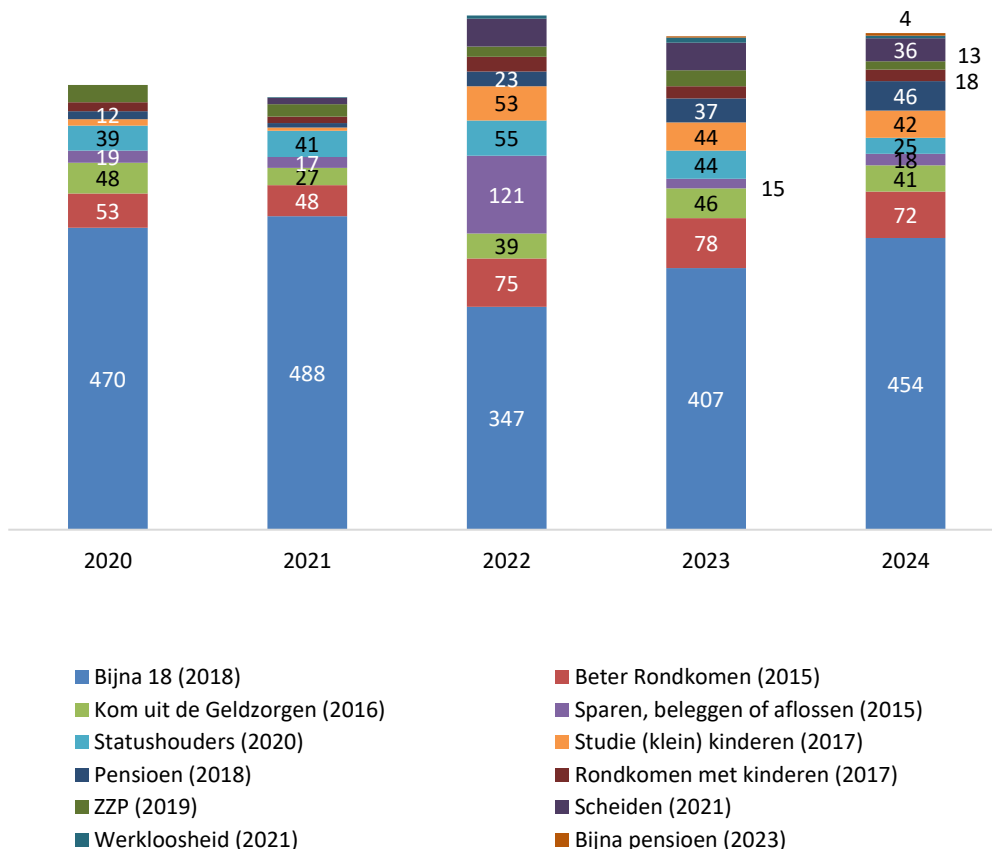
6.1.1 **Gebruik geldplannen Nibud**

Het Nibud (het Nationaal instituut voor budgetvoorlichting) biedt diverse geldplannen aan als hulpmiddel voor huishoudens om hun geldzaken in balans te krijgen en te houden. Er zijn geldplannen voor verschillende omstandigheden of levensgebeurtenissen. De geldplannen hebben een preventief karakter. Inwoners kunnen zelf met de geldplannen aan de slag of worden hierbij begeleid door hulpverleners. Waar nodig wordt in de geldplannen verwezen naar hulpverlenende instanties.

Er worden steeds weer nieuwe geldplannen ontwikkeld. Zo werd in 2015 het eerste geldplan "Beter rondkomen" gelanceerd en werd in 2023 het twaalfde geldplan "Bijna pensioen" toegevoegd.

In figuur 6.3 is het aantal geldplannen dat elk jaar wordt gemaakt door Zwolse inwoners, weergegeven. Het Geldplan 'Bijna 18' werd in 2024 door 454 personen gemaakt. De gemeente Zwolle brengt dit geldplan actief onder de aandacht bij de doelgroep: elke maand worden felicitatiekaarten gestuurd naar Zwolse inwoners die 18 jaar worden waarbij wordt gewezen op dit geldplan. Het gebruik van de geldplannen is al een paar jaar stabiel.

Figuur 6.3 Aantal nieuwe Nibud geldplannen gemaakt door Zwolse inwoners

Bron: NIBUD

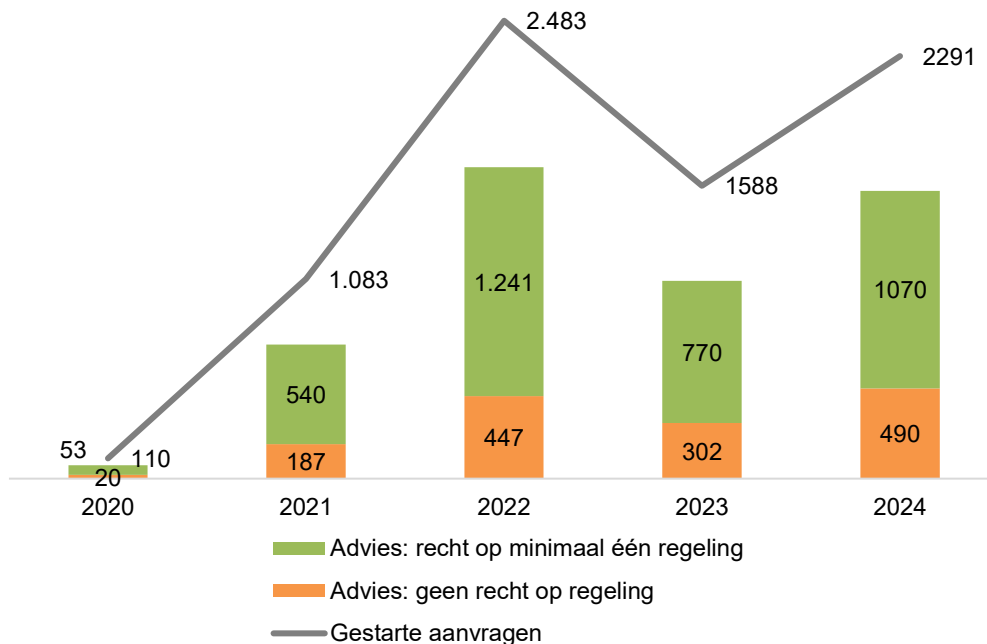
6.1.2 Gebruik instrument BerekenUwRecht

BerekenUwRecht is een online instrument, ontwikkeld door Nibud en Stimulansz, waarmee inwoners kunnen bekijken op welke tegemoetkomingen ze recht hebben. Het bestaat uit een landelijk deel en een gemeentelijk deel. Met het landelijk deel kan de inwoner zien op welke landelijke toeslagen, tegemoetkomingen en heffingskortingen hij recht heeft. Met het gemeentelijk deel kan de inwoner zien voor welke gemeentelijke regelingen hij in aanmerking komt.

In figuur 6.4 is te zien dat tussen 2023 en 2024 het aantal Zwolse inwoners dat BerekenUwRecht heeft gebruikt, weer is gestegen. Tussen 2022 en 2023 nam het gebruik ervan juist af.

Van de berekeningen die elk jaar worden gedaan, is bij 68% tot 74% de uitkomst dat men recht heeft op minimaal één regeling.

Figuur 6.4 Aantal Zwolse gebruikers BerekenUwRecht

Bron: NIBUD

6.1.3 Deelname Week van het Geld

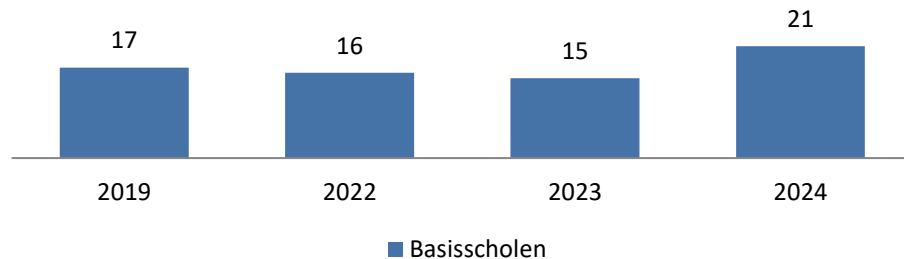
De Week van het Geld is een jaarlijks terugkerende, nationale projectweek voor voorheen alleen het basisonderwijs (groep 7 en 8). Sinds 2020 wordt ook geprobeerd het voortgezet en vervolgonderwijs bij deze week te betrekken.

Door Bank voor de Klas, een gezamenlijk platform voor financiële educatie door banken, worden gastlessen verzorgd. Deze worden gegeven door bankmedewerkers, maar ook medewerkers van de gemeente Zwolle geven deze gastlessen met gebruik van het materiaal van Bank voor de Klas.

In figuur 6.5 is te zien dat in 2024 21 Zwolse basisscholen hebben meegedaan aan de Week van het Geld. Dat is meer dan in de jaren daarvoor.

Er deden in 2024 4 middelbare scholen en vier MBO scholen (vanuit 17 opleidingen) mee aan de Week van het Geld. In 2023 deed nog geen enkele middelbare school en MBO school mee aan de Week van het Geld.

Figuur 6.5 Deelname aan Week van het Geld door basisscholen*

* Vanwege de coronacrisis en de daarmee gepaard gaande schoolsluitingen, zijn in 2020 alle activiteiten rond de Week van het Geld afgeblazen. In 2021 heeft de Week van het Geld alleen digitaal plaatsgevonden.

Bron: Bank voor de Klas

6.1.4

Vroegsignalering

Om mensen met beginnende schuldenproblematiek sneller in beeld te krijgen is per 1 januari 2021 de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs) gewijzigd. Sindsdien zijn gemeenten verplicht om aan de slag te gaan met signalen over betalingsachterstanden van inwoners. Deze ontvangen ze van zorgverzekeraars, energiebedrijven, woningverhuurders en drinkwaterbedrijven. Gemeenten moeten inwoners waarover ze signalen ontvangen actief benaderen en hulp aanbieden.

De gemeente Zwolle is eind 2019 al gestart met een pilot vroegsignalering. Bij meerdere signalen van vaste lasten partners op één adres, werd vanuit het sociaal wijkteam telefonisch contact gezocht of een huisbezoek afgelegd. Zo werden in het jaar 2020 144 huishoudens actief benaderd.

Sinds 2021 wordt de vroegsignalering uitgevoerd door team Schulddienstverlening. In tabel 6.1 is te zien dat sindsdien een fors hoger aantal huishoudens wordt benaderd met een hulpaanbod. In 2024 zijn meer dan 6.000 huishoudens benaderd.

Bij het merendeel gebeurde dit per e-mail. Met 257 inwoners is geprobeerd telefonisch contact te leggen. Hoeveel inwoners persoonlijk worden benaderd, hangt af van de beschikbare capaciteit. De selectie wordt gemaakt op basis van stapeling van signalen van vaste lasten partners op één adres.

De toename van het aantal benaderde huishoudens komt doordat steeds meer signaalpartners signalen doorgeven, dit vaker en intensiever doen, én doordat het team schulddienstverlening in 2023 een intensiverings- en professionaliseringslag heeft gemaakt. Er wordt gewerkt aan betere registratie van vroegsignalering, zodat straks beter zichtbaar is hoeveel inwoners we bereiken en hoeveel ingaan op het hulpaanbod.

Tabel 6.1 Aantal huishoudens benaderd n.a.v. signalen betalingsachterstanden

Jaar	2020	2021	2022	2023	2024
Aantal huishoudens benaderd met hulpaanbod	144	2.081	2.589	2.845	6.331

Aanpak voor jongeren met (beginnende) schulden

Bij de uitvoering van vroegsignalering is er speciale aandacht voor de doelgroep jongeren. Deze doelgroep is moeilijker te bereiken en eenmaal bereikt, lijkt de normale

procedure niet aan te sluiten bij hun leefwereld en behoefte. Om deze reden is een speciale aanpak ontwikkeld met een combinatie van een schuldenspecialist en een jeugdspecialist vanuit het wijkteam. Zij benaderen de jongeren waarover signalen binnenkomen.

De signalen kwamen voorheen binnen via de zogenoemde CAK lijsten: lijsten gegenereerd door het Centraal Administratie Kantoor met personen die vanwege een achterstand van meer dan 6 maanden in het betalen van de zorgpremie, onder de wanbetalersregeling vallen. Omdat inmiddels ook zorgverzekeraars betalingsachterstanden melden, is deze vroegsignalering nu de voornaamste vindplaats voor jongeren.

De aanpak voor jongeren met schulden kenmerkt zich door maatwerk en het intensieve karakter. Vaak moet eerst het vertrouwen worden gewonnen, is er meer tijd nodig en is er sprake van multiproblematiek. Vanaf 2024 is de vroegsignalering bij jongeren als de speciale aanpak voor jongeren met schulden, geïntensiveerd doordat er (tijdelijk) meer capaciteit op ingezet kan worden. In tabel 6.2 is te zien dat er in 2024 met 500 jongeren benaderd zijn. Met 100 daarvan is ook daadwerkelijk contact geweest. 41 jongeren hebben hulp geaccepteerd.

Tabel 6.2 Aantal jongeren dat bereikt is met de jongerenaanpak in het kader van vroegsignalering in 2024

Aantal benaderde jongeren	500
Aantal jongeren waarmee contact is geweest	100
Aantal huisbezoeken	30
Aantal jongeren die hulp hebben geaccepteerd	41
Aantal doorverwijzingen naar externe hulpverleners	30

6.1.5

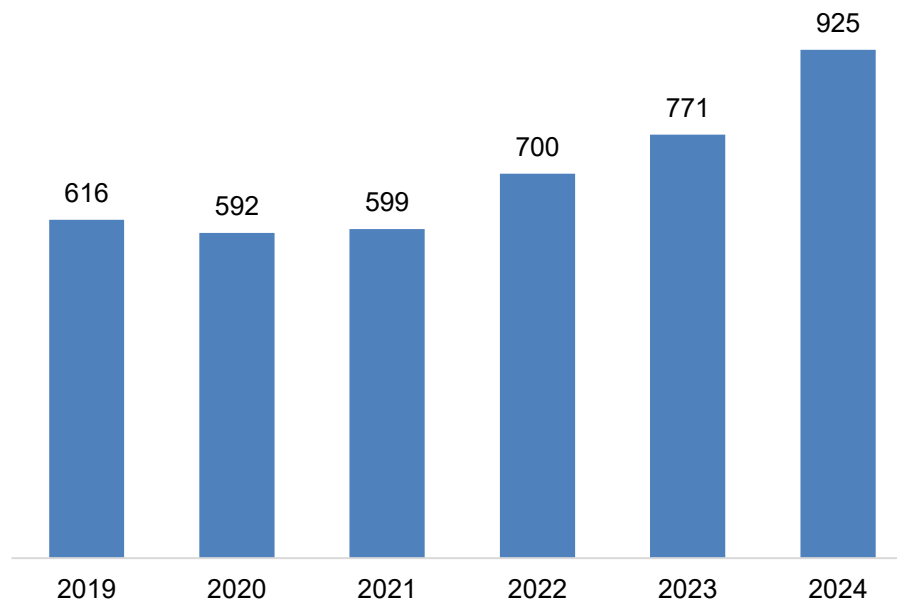
Gebruik Financieel Spreekuur Deltion College

Het Deltion College heeft sinds 2018 een financieel spreekuur dat wordt bemenst door Sociaal Raadslieden samen met stagiaires van de opleiding Sociaal Juridische Dienstverlening. Hier kunnen leerlingen bijna dagelijks binnenlopen om hulp te vragen en ze kunnen dagelijks contact opnemen via WhatsApp.

In 2023 hebben de Sociaal Raadslieden een uitbreiding van 16 uur gekregen voor dit financieel spreekuur. Met deze extra uren is een nieuw spreekuur specifiek voor Entree-studenten gerealiseerd en de mogelijkheden om studenten met (problematische) schulden te ondersteunen, zijn uitgebreid.

In figuur 6.6 is te zien dat het financieel spreekuur steeds vaker wordt bezocht door studenten. In de jaren 2019-2021 lag het aantal rond de 600, in 2024 waren het er 925.

Figuur 6.6 Aantal bezoekers financieel spreekuur Deltion College

Bron: Jaarrapportage de Kern – 2023

Studenten van het Cibap kunnen, na contact met hun decaan, ook terecht bij het financieel spreekuur van het Deltion College. Studenten van Windesheim en Viaa kunnen met geldvragen terecht bij de decanen.

6.2 Bereik ondersteuning bij geldproblemen

Sinds 2019 verlopen de aanvragen voor schulddienstverlening via Op Orde en het Sociaal Wijkteam. Sinds 2020 kunnen aanvragen ook rechtstreeks via de website van de gemeente Zwolle worden gedaan. In deze paragraaf beschrijven we het gebruik van de verschillende ondersteuningsmogelijkheden die de gemeente Zwolle biedt.

6.2.1 Bereik schulddienstverlening

Bij elke aanvraag wordt beoordeeld of schulddienstverlening nodig is of dat een lichtere vorm van ondersteuning volstaat. Indien blijkt dat schulddienstverlening nodig is, kan uit verschillende soorten worden gekozen. Vaak worden bij één inwoner meerdere soorten ingezet. De verschillende soorten ondersteuning en het gebruik ervan, zijn hieronder kort beschreven.

Informatie en advies

Sommige inwoners kunnen met een beetje hulp hun (dreigende) financiële problemen zelfstandig oplossen. Met de ondersteuning 'Informatie en Advies' wordt er gezorgd voor inzicht gegeven in de financiën en keuzes die zijn gemaakt. Ook kunnen doorverwijzingen naar andere instanties worden gedaan, bijvoorbeeld naar hulpverleners die kunnen helpen bij het oplossen van psychosociale problemen. Of naar vrijwilligersorganisaties, maatschappelijk werk of onderwijsinstellingen. In overleg met de inwoner wordt er zo nodig ook contact opgenomen met schuldeisers. Wanneer dan blijkt dat er bijvoorbeeld een betalingsregeling of schuldregeling nodig is, wordt er

overgeschakeld naar een andere vorm van ondersteuning of wordt de inwoner doorverwezen.

In figuur 6.7 is te zien dat elk jaar een klein aantal inwoners wordt ondersteund met informatie en advies. In 2024 waren het 18 inwoners wat iets minder is dan in het jaar daarvoor.

Budgetbeheer

Budgetbeheer betekent dat de gemeente tijdelijk het inkomen van een inwoner met financiële problemen beheert. In figuur 6.7 is te zien dat budgetbeheer de meest ingezette vorm van ondersteuning is. In 2024 waren er 326 nieuwe aanmeldingen voor budgetbeheer. Dat is meer dan in 2022 en 2023 (zie figuur 6.7).

Daarnaast zijn gemeenten sinds 1 januari 2022 volgens de Wet Inburgering verplicht om statushouders financieel te ontzorgen. Dit houdt in dat gemeenten in ieder geval de betalingen van huur, gas, water, elektra en de zorgverzekering doen namens de statushouders. Het aantal statushouders wiens budget wordt beheerd, ligt de laatste drie jaar logischerwijs veel hoger dan in de jaren ervoor.

Sociale lening

Een sociale lening is een lening bij de gemeente waarmee in één keer alle schulden worden afgelost. Dit wordt ook wel herfinanciering genoemd. Deze lening moet binnen 3 jaar worden terugbetaald.

In figuur 6.7 is te zien dat het aantal sociale leningen in de afgelopen jaren vrij constant is. In 2024 zijn er 17 sociale leningen afgesloten. Dat is evenveel als in het jaar daarvoor.

Schuldregeling

Als de inwoner niet de volledige schuld binnen 18 maanden kan aflossen, wordt een voorstel gedaan aan de schuldeisers met het percentage van de schulden dat afgelost kan worden. Als alle schuldeisers akkoord zijn met het voorstel, kan de regeling van start. Er zijn twee soorten schuldregelingen:

- **Saneringskrediet.** In het geval van een saneringskrediet sluit de gemeente een lening af met de inwoner. Met deze lening wordt het met de schuldeisers afgesproken deel van de schulden in één keer afgelost. Het voordeel hiervan is dat de inwoner vervolgens alleen nog een schuld heeft bij de gemeente, namelijk het krediet dat in 18 maanden¹⁶ moet worden afgelost. In figuur 6.7 is te zien dat de inzet van saneringskredieten is toegenomen in de afgelopen jaren. In 2024 zijn er 125 saneringskredieten afgesloten. Deze ontwikkeling zien we ook landelijk.¹⁷
- **Schuldbemiddeling.** Net als bij een saneringskrediet, maakt de gemeente afspraken met de schuldeisers over het aandeel van de schulden dat wordt afgelost. Dit aflossen gebeurt niet in één keer met een krediet, maar stapsgewijs gedurende 18 maanden¹⁸. Eventuele veranderingen in de afloscapaciteit van de inwoner, bijvoorbeeld door wijzigingen in het inkomen, worden daarbij meegenomen.

¹⁶ De aflostermijn was tot 1 juli 2023 36 maanden. Zie Wet gemeentelijke schuldhulpverlening.

¹⁷ NVVK Jaarverslag 2024

¹⁸ Ook deze aflostermijn is gehalveerd en was tot 1 juli 2023 36 maanden. Zie Wet gemeentelijke schuldhulpverlening.

In figuur 6.7 is te zien dat het aantal schuldbemiddelingen, in tegenstelling tot de saneringskredieten, afneemt. In 2024 werd deze vorm van schuldregeling acht keer ingezet. Ook landelijk is sprake van een afname in het gebruik van schuldbemiddeling.¹⁹

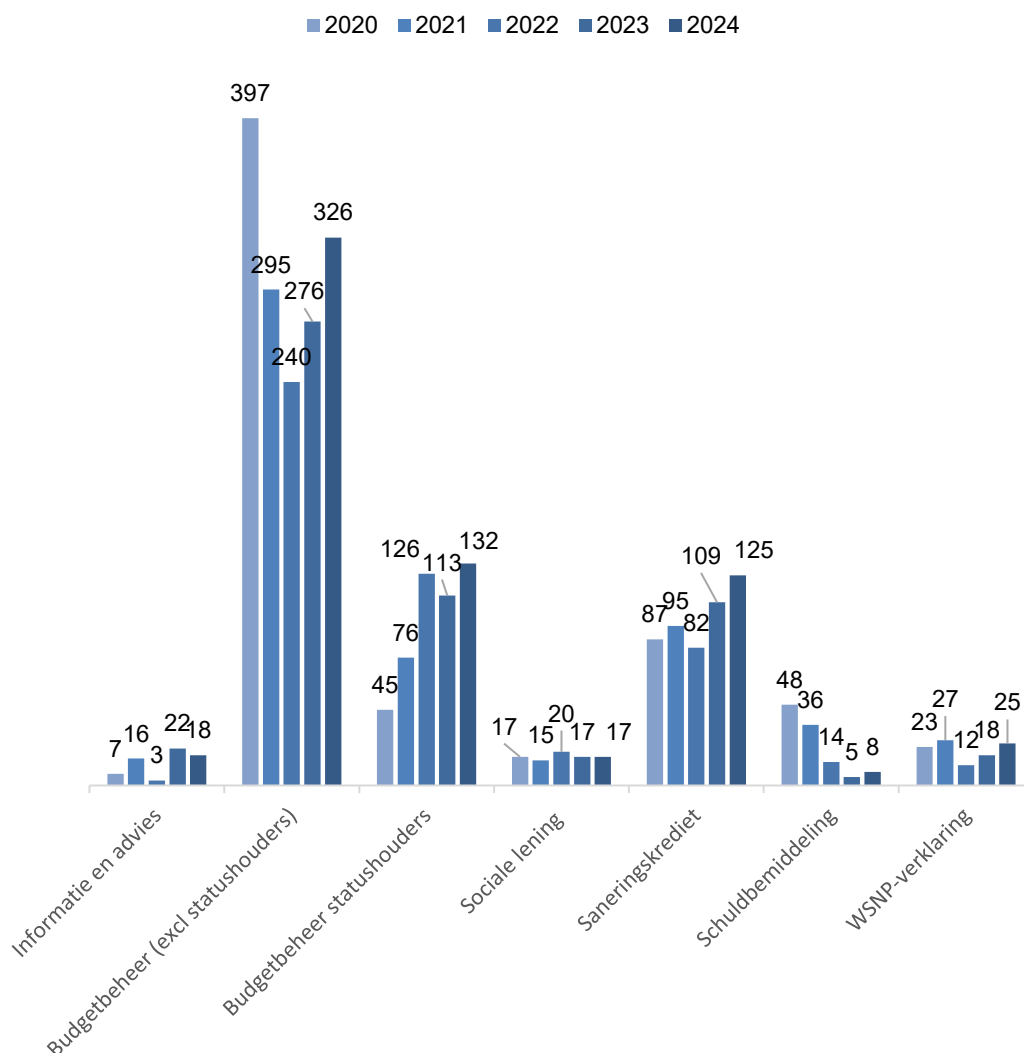
Wettelijke schuldsanering natuurlijke personen (WSNP)

Wanneer het niet lukt om een schuldregeling (met schuldbemiddeling of een saneringskrediet) te treffen, bijvoorbeeld omdat één of meerdere schuldeisers niet akkoord gaan, kan bij de rechtbank een aanvraag voor toelating tot de WSNP worden ingediend. Daarbij is een verklaring van de gemeente nodig waaruit blijkt dat het minnelijke traject is mislukt of niet mogelijk is. De rechtbank maakt een saneringsplan en schuldeisers zijn verplicht om hieraan mee te werken. Ook voor deze regeling geldt dat binnen 18 maanden het afgesproken deel van de schulden moet worden afgelost²⁰. In figuur 6.7 is te zien dat in 2024 25 inwoners zijn begeleid richting een WSNP traject. Sinds 2020 schommelt dit aantal tussen de 12 en 27. In de jaren daarvoor werden meer inwoners begeleid richting een WSNP traject. Deze afname komt doordat het de laatste jaren vaker lukt om een regeling te treffen met de schuldeisers in het minnelijke traject, al dan niet na toepassing van een dwangakkoord via de rechter.

Figuur 6.7 Aantal inwoners met gemeentelijke ondersteuning bij schulden

¹⁹ NVVK Jaarverslag 2024

²⁰ Ook bij de WSNP regelingen is de aflostermijn gehalveerd naar 18 maanden. Zie Wet gemeentelijke schuldhulpverlening.

6.2.2

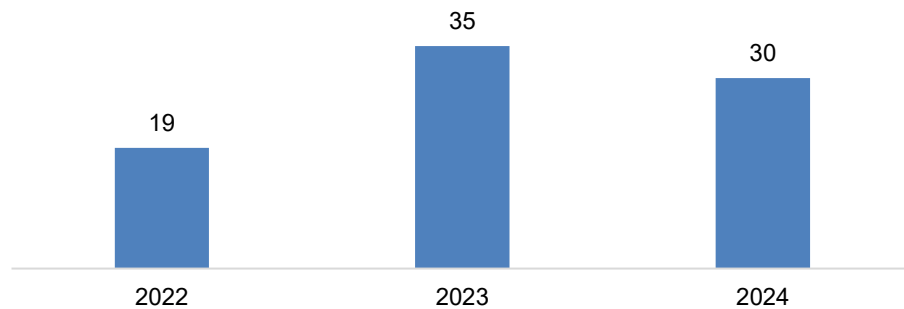
Bereik Perspectieffonds

Het Perspectieffonds is opgezet om inwoners met schulden tot €5.000 snel en adequaat te helpen. In eerste instantie was het Perspectieffonds gericht op jongeren tot 27 jaar. In de loop van 2021 is het Perspectieffonds beschikbaar gesteld voor inwoners van alle leeftijden.

Het doel is om hen enerzijds te helpen met het oplossen van de schulden en anderzijds een perspectief te bieden. De aanpak behelst dan ook een financieel spoor en een sociaal spoor. Op het sociale spoor worden afspraken gemaakt over de te bereiken doelen, bijvoorbeeld het afmaken of starten van een opleiding of het werken aan financiële zelfredzaamheid met inzet van budgetbeheer.

In 2024 werden 30 mensen geholpen met het Perspectieffonds. Dit is iets minder dan in 2023 toen er 35 mensen geholpen werden, maar meer dan in 2022 toen er 19 mensen door middel van het Perspectieffonds werden geholpen. Zie ook figuur 6.8.

Figuur 6.8 Aantal personen dat is geholpen met het Perspectieffonds

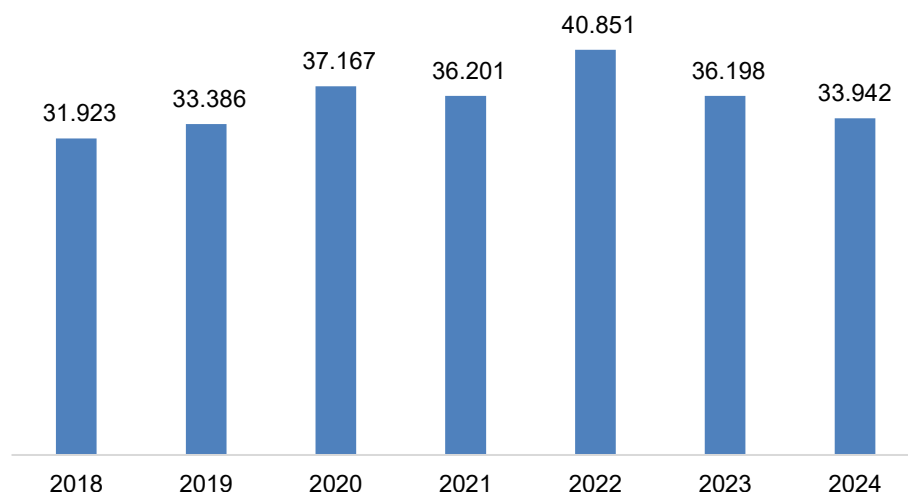

6.2.3 Bezoek website Mijn Geldzaken

Inwoners die ondersteuning ontvangen van de gemeente in de vorm van budgetbeheer en/of een schuldregeling, hebben toegang tot de pagina Mijn Geldzaken. Dit is een portaal waar je – na inloggen – je financiële gegevens kunt inzien en indien nodig kunt aanpassen. Er is helaas geen informatie beschikbaar van het aantal mensen dat inlogt op Mijn Geldzaken.

De website kan ook zonder inloggen worden bezocht door mensen die op zoek zijn naar informatie. In figuur 6.9 is het aantal bezoeken van de website te zien²¹. Het aantal paginabezoeken is in 2024 wat afgenomen ten opzichte van de jaren daarvoor. In 2022 lag het aantal paginabezoeken flink hoger. Dit kwam waarschijnlijk door de grote stijging van de energiekosten in dat jaar.

Figuur 6.9 Aantal bezoeken gemeentelijke webpagina Mijn Geldzaken

6.2.4 Doorlooptijden schulddienstverleningstrajecten

Een snelle afhandeling van de aanvragen voor schulddienstverlening geeft eerder duidelijkheid en zekerheid voor zowel de inwoner als de schuldeiser. In tabel 6.2 is te zien dat de intakes ruim binnen de normtijd van 28 dagen worden afgehandeld. In 2024

²¹ Dit zijn niet unieke bezoekers. Er kunnen dus terugkerende bezoekers tussen zitten.

was de gemiddelde wachttijd 14 dagen, wat de kortste wachttijd is sinds 2018. Dit gemiddelde ligt overigens wel iets boven het landelijk gemiddelde van 12 dagen²². De gemiddelde tijd tussen de intake en de aanvraag (wat betekent dat er een beschikking en plan van aanpak is) is met 31 dagen wat langer dan in 2024, maar wel ver onder de norm van 90 dagen. Bij crisissituaties volgt binnen 4 dagen een gesprek met de inwoner, wat overeenkomt met de normtijd.

Tabel 6.2 Doorlooptijden schulddienstverlening

	<i>Norm</i>	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Gemiddelde doorlooptijd in dagen								
Aanmelding - intake	28	28	28	25	16	21	14	14
Aanmelding - aanvraag (beschikking & plan van aanpak)	90	34	28	28	20	26	25	31
Aanmelding - crisisinterventie	3	2	3	3	3	3	3	4

²² NVVK Jaarverslag 2024

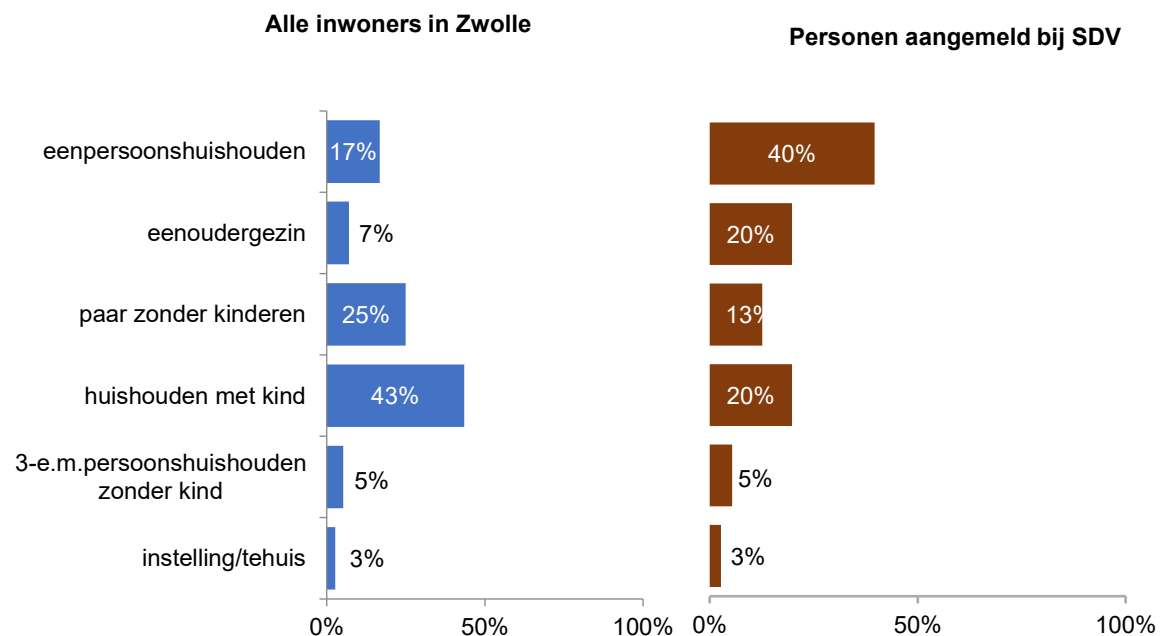
7 Kenmerken inwoners aangemeld schulddienstverlening

In dit hoofdstuk beschrijven we de belangrijkste kenmerken van Zwolse inwoners die in 2023 hebben aangemeld bij de afdeling Schulddienstverlening.

7.1 Type huishouden

In figuur 7.1 is te zien dat de meeste personen die zich bij Schulddienstverlening aanmelden, tot een eenpersoonshuishouden (40%) behoren. Bij alle inwoners van Zwolle is dit bij slechts 17% het geval. Ook valt het op dat mensen die zich hebben aangemeld bij Schulddienstverlening minder vaak behoren tot een huishouden met kind(eren): 20% vergeleken met 43% van alle inwoners in Zwolle.

Figuur 7.1 Inwoners aangemeld bij schulddienstverlening naar type huishouden, 2023

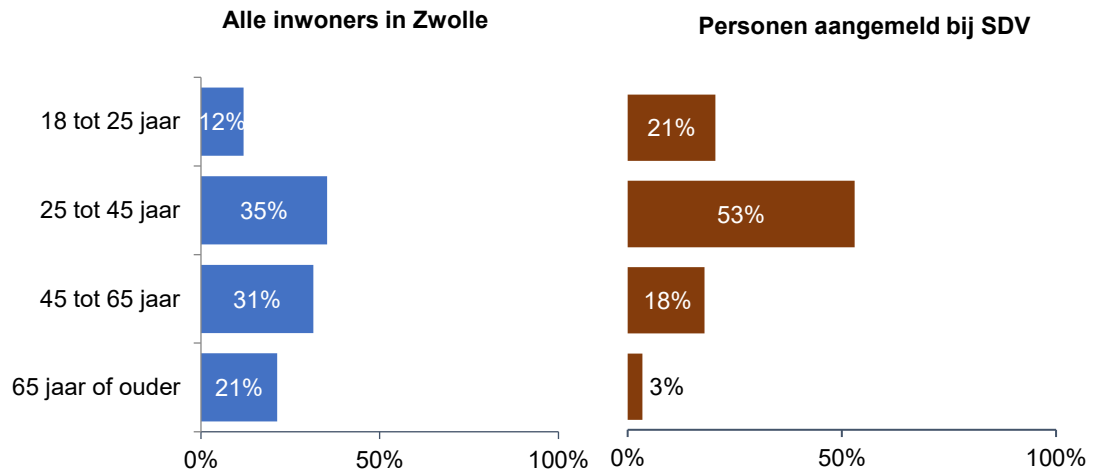

7.2 Leeftijd

In figuur 7.2 is te zien dat ruim de helft van inwoners die financiële ondersteuning vragen, tussen de 25 en 45 jaar oud zijn (53%). Van alle Zwolse inwoners is 35% tussen de 25 en 45 jaar oud. Deze leeftijdsgroep is dus oververtegenwoordigd onder de hulpvragers. Hetzelfde geldt voor jongeren in de leeftijd van 18 tot 25 jaar: 21% van de inwoners die financiële ondersteuning vragen is een jongere, terwijl van alle Zwolse inwoners 12% 18 tot 25 jaar oud is.

We zien dat vergeleken met de totale bevolking van Zwolle een klein deel (3%) van de inwoners die zich hebben aangemeld bij Schulddienstverlening 65 jaar of ouder is. Ook 45-65 jarigen zijn ondervertegenwoordigd onder de hulpvragers.

Figuur 7.2 Inwoners aangemeld bij Schulddienstverlening naar leeftijdsgroep, 2023

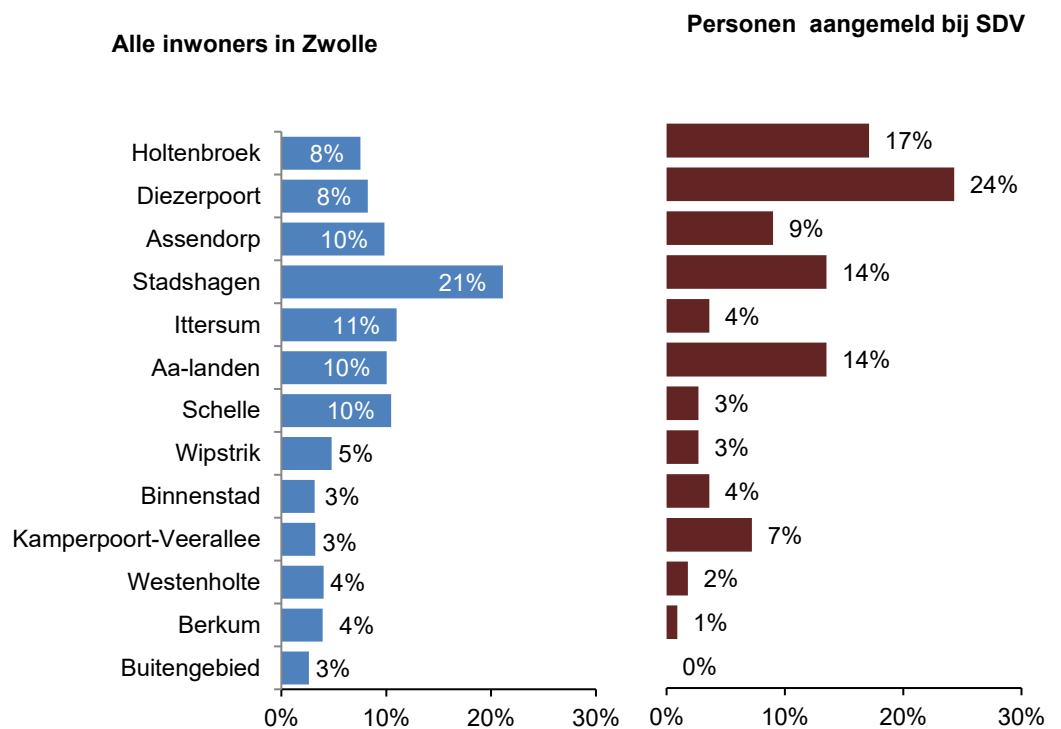

7.3

Wijk

In figuur 7.3 is te zien dat de meeste inwoners die zich aanmelden bij Schulddienstverlening in de wijken Diezerpoort en Holtenbroek wonen (41%). In heel Zwolle woont maar 16% van de inwoners in deze twee wijken. Ook zien we in figuur 7.3 dat relatief weinig mensen die zich aanmelden bij Schulddienstverlening in Stadshagen wonen (14% versus 21% in heel Zwolle).

Figuur 7.3 Inwoners aangemeld bij Schulddienstverlening naar wijken, 2023

8 Ondernemers en schulden

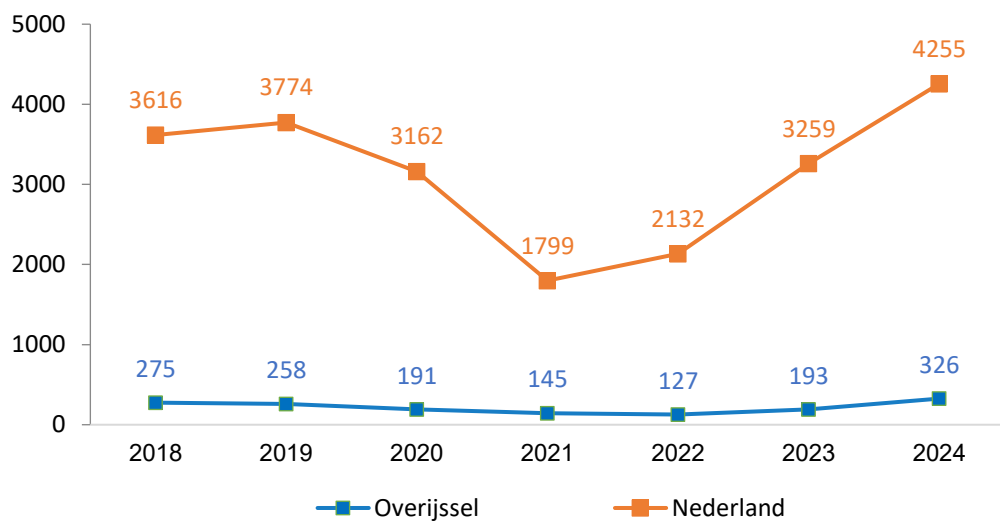
In dit hoofdstuk gaan we in op ondernemers en hun gebruik van de financiële ondersteuning van de gemeente Zwolle.

8.1 Faillissementen van bedrijven en instellingen

In figuur 8.1 is te zien dat het aantal faillissementen tussen 2023 en 2024 in Overijssel is gestegen. Ook landelijk was sprake van een stijging, al zette deze al in 2021 in en is de stijging groter.

In de jaren de jaren 2018-2022 daalde het aantal faillissementen van bedrijven en instellingen in Overijssel gestaag. Tijdens de coronacrisis in 2020 en 2021 was er zelfs een sterke afname, zowel in Overijssel als in heel Nederland. Dit was een gevolg van de maatregelen die toen genomen werden om bedrijven tijdens deze crisis financieel te ondersteunen.

Figuur 8.1 Aantal faillissementen van bedrijven en instellingen inclusief eenmanszaken in Overijssel, 2018-2024

Bron: CBS Statline

8.2 Gebruik Bbz door ondernemers

Startende of gevestigde zelfstandig ondernemers met financiële problemen kunnen een beroep doen op het Bbz (Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004). Voor deze monitor zijn de aanvragen van gevestigde ondernemers het meest relevant. Bij een Bbz aanvraag kan een ondernemer aanspraak maken op een bedrijfskapitaal of een periodieke uitkering. Een bedrijfskapitaal is meestal een lening van maximaal € 247.047²³ die in 10 jaar moet worden terugbetaald. Ook de periodieke uitkering wordt in principe verstrekt als een renteloze lening met de duur van maximaal 12 maanden welke met maximaal 24 maanden kan worden verlengd. Het inkomen wordt met deze uitkering aangevuld tot bijstandsniveau. Achteraf wordt bekeken of het bedrijf voldoende winstgevend is en of de uitkering geheel of gedeeltelijk moet worden terugbetaald.

²³ Zie: www.rijksoverheid.nl

In figuur 8.2 is te zien dat tussen 2022 en 2024 het aantal aanvragen voor een periodieke uitkering flink is gedaald. Het aantal aanvragen voor een verlenging van de periodieke uitkering is in het afgelopen jaar juist wat gestegen.

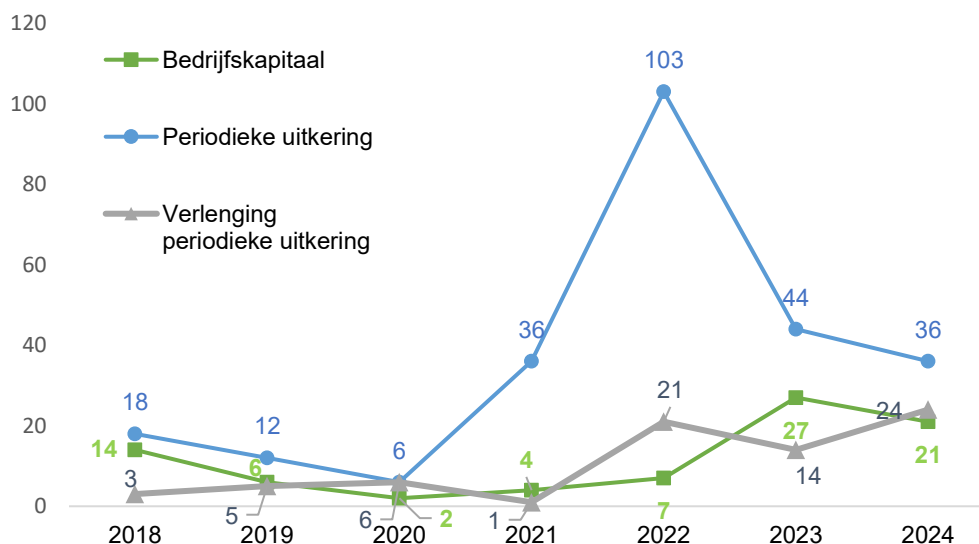
Na de coronacrisis was er juist een sterke toename in het aantal aanvragen. Dit kwam doordat de voorwaarden voor het aanvragen van het Bbz 2004 tijdelijk waren aangepast (oktober 2021-april 2022) om een zachte landing te bieden aan ondernemers die na afloop van de Tozo nog last hadden van corona gerelateerde problemen.

In figuur 8.2 is ook te zien dat het aantal aanvragen bedrijfskapitaal nog op ongeveer hetzelfde niveau zit als in 2023. Het aantal aanvragen zit nu op een gebruikelijk pijl. In de afgelopen jaren was het aantal aanvragen voor bedrijfskredieten namelijk ongebruikelijk laag. Hiervoor zijn twee verklaringen:

1. In de jaren voor de coronacrisis waren de conjuncturele omstandigheden dusdanig gunstig dat er minder behoefte was aan bedrijfskredieten (ten opzichte van de jaren daarvoor).
2. Tijdens de coronacrisis waren er specifieke maatregelen (zoals de Tozo) voor ondernemers waardoor er minder aanvragen waren voor bedrijfskredieten.

Bij de toename tussen 2022 en 2023 speelt ook mee dat de Belastingdienst weer actiever aan het invorderen is.

Figuur 8.2. Aantal Bbz aanvragen van gevestigde Zwolse ondernemers, 2018-2024

8.3

Bereik schulddienstverlening ondernemers

Door een wijziging in de Wet gemeentelijke schuldhelpverlening zijn gemeenten sinds 2021 verplicht om ook aan ondernemers schulddienstverlening te bieden. Daarnaast werkt de gemeente Zwolle samen met Over Rood, een landelijke organisatie die met inzet van vrijwilligers, ondernemers met financiële zorgen bijstaat.

In tabel 8.1 is te zien dat het aantal ondernemers dat wordt geholpen door de afdeling Schulddienstverlening sinds de start flink is gestegen. In 2024 zijn 55 ondernemers geholpen.

In tabel 8.1 is ook te zien er in 2024 minder Zwolse ondernemers zijn geholpen door Over Rood dan in de twee jaren daarvoor. Over Rood stond in 2024 29 ondernemers met financiële zorgen bij. In 2023 werden er nog 64 ondernemers geholpen.

Tabel 8.1 Aantal ondernemers met financiële problemen dat is geholpen

Jaar	2021	2022	2023	2024
Aantal ondernemers geholpen door				
Afdeling Schulddienstverlening	10	45	70	55
Over Rood	13	42	64	29

Bron: gemeente Zwolle en Over Rood

Bijlage 1 Gebruikte databronnen

Voor deze monitor is gebruik gemaakt van de volgende databronnen:

- De gegevens over de huishoudens met een laag inkomen in Zwolle komen uit het Integrale Inkomens- en Vermogensonderzoek (IIV) van het CBS. Dit onderzoek wordt jaarlijks door het CBS uitgevoerd en heeft als doel 'een beeld geven van de samenstelling en verdeling van het inkomen en vermogen van personen en huishoudens in Nederland'. De cijfers van 2021 en de voorlopige cijfers van 2022 zijn in december 2023 op gemeenteniveau beschikbaar gekomen.
- In 2017 heeft het CBS de inkomensstatistiek herzien en voor de jaren vanaf 2011 opnieuw berekend. Sinds 2018 gebruiken we deze herziene cijfers in de armoede- en schuldenmonitor. Daardoor zijn de edities van de armoede- en schuldenmonitor vanaf 2018 niet vergelijkbaar met de edities tot en met 2017.
- De gegevens over het gebruik van de inkomensondersteunende regelingen zijn afkomstig uit gemeentelijke registraties en uit registraties van partnerorganisaties.
- De gegevens over schulden zijn afkomstig uit de gemeentelijke registraties en uit registraties van de partnerorganisaties.
- De achtergrondkenmerken van de inwoners die zich hebben aangemeld voor schulddienstverlening, zijn afkomstig uit het bevolkingsregister (BRP/peildatum 01-01-2024).
- Trends en ontwikkelingen uit voorgaande jaren worden weergegeven indien data uit eerdere jaren beschikbaar is.

Bijlage 2 Verklarende begrippenlijst

Aanvraag schulddienstverlening

Dit betreft een aanvraag om toegelaten te worden tot de schulddienstverlening conform de Wet gemeentelijke schulddienstverlening. Een aanvraag leidt tot een plan van aanpak waarbij afhankelijk van de situatie één of meer diensten kunnen worden aangeboden.

Beschermingsbewind

Bij beschermingsbewind neemt een bewindvoerder de financiële verantwoordelijkheid over van de betrokkene. Ook de administratieve verplichtingen worden door de bewindvoerder gedaan. Dit gebeurt als degene niet goed voor zijn geldzaken kan zorgen. De rechter kan een bewindvoerder benoemen. De kosten van het beschermingsbewind, kunnen veelal vergoed worden vanuit de bijzondere bijstand.

Budgetbeheer

Bij budgetbeheer wordt het financiële beheer overgenomen. De betalingen worden uitgevoerd door de budgetbeheerder. Er wordt met de inwoner een budgetplan opgesteld. De intensiteit en de duur van het budgetbeheer is afhankelijk van de ondersteuningsbehoefte.

Categorieën in- en uitstroom bijstand

Voor de instroom en uitstroom uit de bijstand heeft het CBS categorieën vastgesteld. Deze worden door gemeenten gebruikt in de registraties, zo ook in Zwolle. Enkele uitstroom categorieën die het CBS gebruikt, betreffen niet echt uitstroom vanuit het oogpunt van de gemeente. Dit geldt bijvoorbeeld voor de categorieën 'andere tenaamstelling' en 'overstap naar andere bijstandsuitkering'. Deze categorieën zijn daarom niet meegenomen in de telling. Daarnaast zijn sommige categorieën samengevoegd (zie tabellen B2.1 en B2.2).

Tabel B2.1 Reden instroom

CBS code	Categorie instroom CBS	Categorie in armoede- en schuldenmonitor
1	Beëindiging studie	Beëindiging studie
2	Beëindiging huwelijk/relatie	Beëindiging huwelijk/relatie
11	Arb.in dienstbetr./uitk.ziekte	Wegvallen werk inkomsten
13	Zelfstandig beroep of bedrijf	Wegvallen werk inkomsten
14	Uitkering werkloosheid	Wegvallen WW-uitkering
15	Uitk. arbeidsongeschiktheid	Overige redenen instroom
17	Alimentatie	Overige redenen instroom
19	Andere inkomsten	Wegvallen overige inkomsten
30	Ingeteerd op het vermogen	Wegvallen overige inkomsten
31	Bereiken 21 jarige leeftijd	Niet bij instroom meegenomen
32	Beëindiging detentie	Overige redenen instroom
33	Beëindiging verblijf buiten Nederland	Verhuizing naar Zwolle
34	Beëindiging verblijf zorginstelling	Overige redenen instroom
35	Beëindigen andere bijstandsuitkering	Niet bij instroom meegenomen
40	Oorzaak bij partner	Overige redenen instroom

41	Wijziging bijstandsnorm	Niet bij instroom meegenomen
42	Herkomst andere Gemeente	Verhuizing naar Zwolle
43	Overgang WIJ => WWB 2012	Niet bij instroom meegenomen
99	Niet van toepassing	Overige redenen instroom

Tabel B2.2 Reden uitstroom

CBS code	Categorie uitstroom CBS	Categorie in armoede- en schuldenmonitor
1	Aanvang studie	Aanvang studie
2	Aangaan relaties	Aangaan relatie
3	Bereiken AOW-gerechtigde leeftijd	Bereiken AOW-gerechtigde leeftijd
4	Overlijden	Overlijden
11	Arb.in dienstbetr./uitk.ziekte	Werk
13	Zelfstandig beroep of bedrijf	Overige redenen uitstroom
14	Uitkering werkloosheid	Overige redenen uitstroom
15	Uitk. ziekte/arbeidsongeschkt.	Overige redenen uitstroom
17	Alimentatie	Overige redenen uitstroom
19	Ander inkomen	Overige redenen uitstroom
22	Zelfst.beroep of bedrijf/Uit KunstenaarSchap	Werk
31	Geen inlichtingen	Geen contact
32	Verhuizing andere gemeente	Verhuizing uit Zwolle
33	Verhuizing naar buitenland	Verhuizing uit Zwolle
34	Niet versch.op herh.oproep inlichtingenplicht	Geen contact
35	Niet versch.op herh.oproep reïntegratiegesprek	Geen contact
90	Andere tenaamstelling uitkering	Niet bij uitstroom meegenomen
91	Detentie	Overige redenen uitstroom
92	Verkrijgen vermogen	Overige redenen uitstroom
93	Te lang op vakantie	Geen contact
94	Overgang naar andere bijstandsuitkering	Niet bij uitstroom meegenomen
97	Oorzaak bij partner	Overige redenen uitstroom

Hoofdkostwinner

Het CBS definieert een hoofdkostwinner als de persoon binnen een huishouden met de belangrijkste sociaaleconomische positie. Bij meerpersoonshuishoudens is dit in beginsel één van de paarleden of een ouder in een gezin. In complexere huishoudenssamenstellingen, zoals bij inwonende ouders, kan ook een ander persoon als hoofdkostwinner worden aangewezen. Indien er meer personen (of paren) in aanmerking komen, wordt de persoon (paar) met het hoogste persoonlijke inkomen aangewezen. In afwijking van voorgaande wordt voor huishoudens met winst en geen substantiële andere inkomsten, de persoon (paar) met de hoogste winst aangewezen. Indien zowel paarleden als andere personen in aanmerking komen, dan wordt voor paarleden het inkomen op paarniveau samengeteld.

Huishoudens met langdurig laag inkomen

Huishoudens met minimaal 4 jaar een inkomen tot 110% van het sociaal minimum.

Huishoudens met laag inkomen

Huishoudens met minimaal 1 jaar een inkomen tot 110% van het sociaal minimum.

Schuldregeling

Er zijn twee soorten schuldregelingen: schuldbemiddeling of een saneringskrediet. Beide soorten schuldregelingen hebben tot doel om een akkoord te bereiken met de schuldeisers over een gedeeltelijke aflossing van de schuld tegen finale kwijting van het restant. Bij schuldbemiddeling wordt het afgesproken deel stapsgewijs gedurende 18 maanden afgelost. Bij een saneringskrediet wordt het afgesproken deel in één keer afgelost met inzet van het krediet. Hierna moet de inwoner het krediet bij de gemeente terugbetalen gedurende 18 maanden.

Sociaal minimum

Het sociaal minimum is gelijk aan de hoogte van de bijstandsuitkering (tot aan de pensioengerechtigde leeftijd) en de AOW (vanaf de pensioengerechtigde leeftijd). In tabel B2.3 staan de (netto) bijstandsuitkeringen voor mensen vanaf 21 jaar tot de AOW-gerechtigde leeftijd.

Tabel B2.3 Bedragen bijstandsuitkering per 1 januari 2024, netto per maand

Huishoudtype	Bedrag*
Alleenstaande en alleenstaande ouder	€ 1.283,83
Gehuwden/samenwonenden	€ 1.834,04

*Inclusief 5% vakantietoeslag. Voor gehuwden en alleenstaanden van 21 jaar of ouder die samenwonen met één of meer personen van 27 jaar of ouder waarmee kosten kunnen worden gedeeld, geldt op grond van de kostendelersnorm een lager bedrag.

Voor de kosten van kinderen ontvangt een huishouden toeslagen via de belastingdienst en de SVB. Alleenstaande ouders krijgen verder nog de toeslag voor alleenstaanden en zij hebben recht op extra kindgebonden budget.

Sociale lening

Een lening welke verstrekt kan worden voor het volledig herfinancieren van een aantal kleinere schulden of voor noodzakelijke uitgaven waarbij een lening bij een gewone bank niet mogelijk is.

Uitkering sociale voorziening

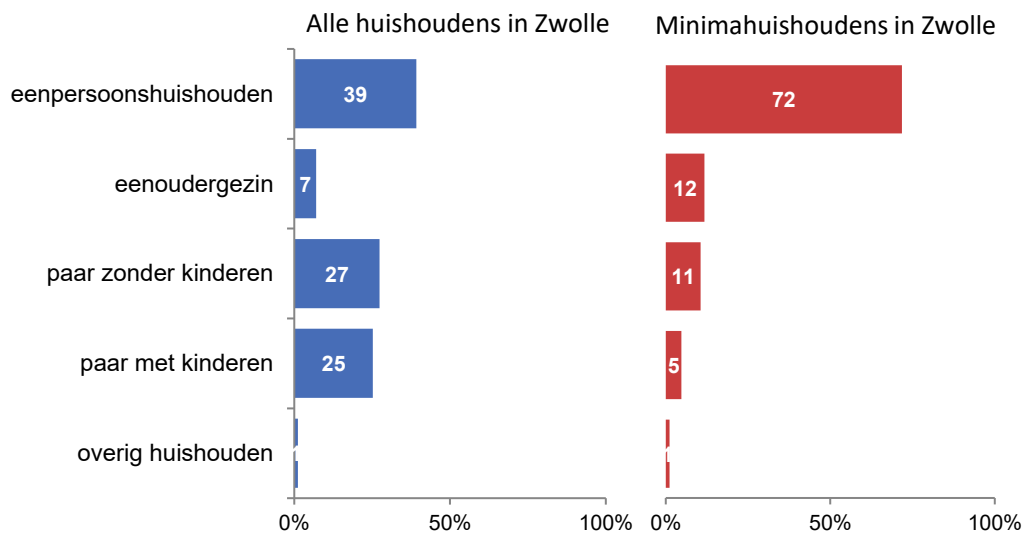
Deze term wordt door het CBS gehanteerd. Uitkeringen die hieronder vallen, zijn: uitkering op grond van Participatiewet, IOAW, IOAZ, BBZ en Wajong.

WSNP

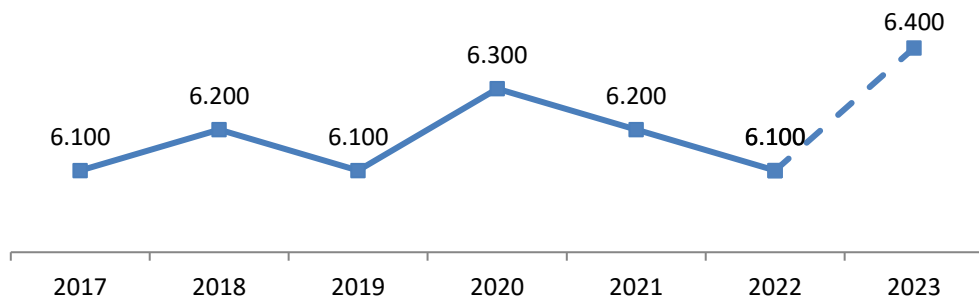
WSNP staat voor wettelijke schuldsanering natuurlijke personen. Wanneer het niet is gelukt om een (minnelijke) schuldregeling tot stand te brengen, kan de inwoner bij de rechter vragen om toegelaten te worden tot de WSNP. De gemeente geeft dan een verklaring af over het mislukte minnelijke traject.

Bijlage 3 Grafieken huishoudens inkomen tot 130% sociaal minimum

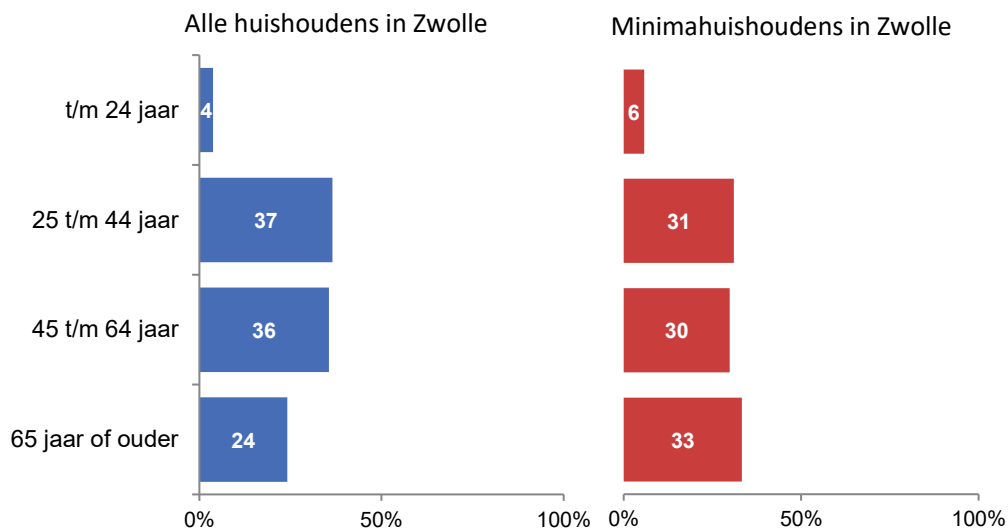
Figuur B3.1 Huishoudens met een inkomen tot 130% van het sociaal minimum naar huishoudtypen, 2021

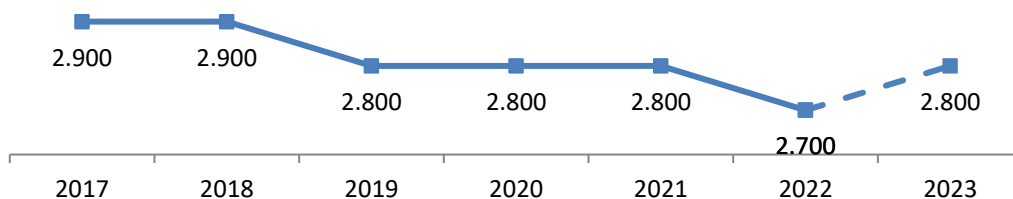
Figuur B3.2 Ontwikkeling aantal eenpersoonshuishoudens met een inkomen tot 130% van het sociaal minimum, 2017-2023

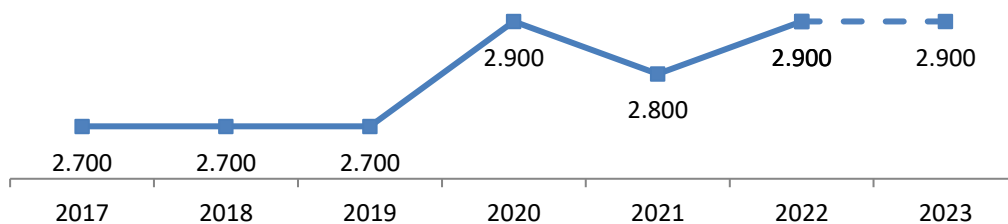
Figuur B3.3 Huishoudens met een inkomen tot 130% van het sociaal minimum naar leeftijd hoofdkostwinner, 2022

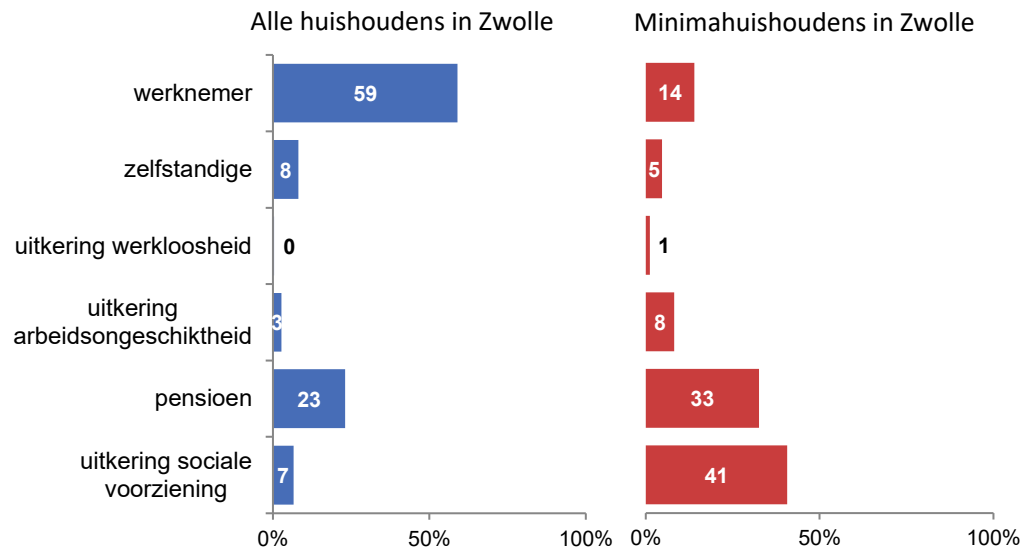
Figuur B3.4 Ontwikkeling aantal huishoudens met een inkomen tot 130% van het sociaal minimum met hoofdkostwinner in leeftijd 25-45 jaar, 2017-2023

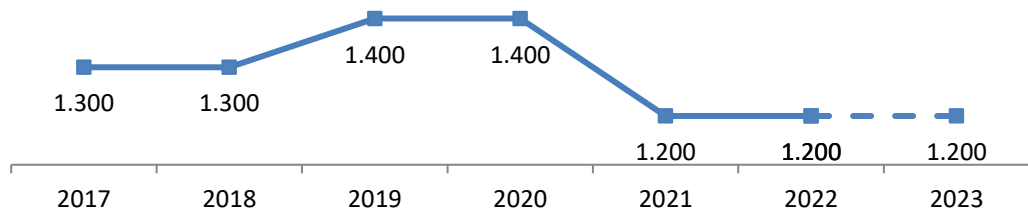
Figuur B3.5 Ontwikkeling aantal huishoudens met een inkomen tot 130% van het sociaal minimum met hoofdkostwinner in leeftijd 65 jaar of ouder, 2016-2022

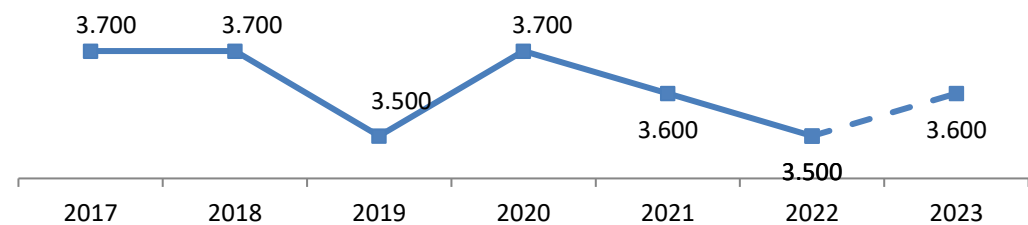
Figuur B3.6 Huishoudens met een inkomen tot 130% van het sociaal minimum naar inkomensbronnen, 2022

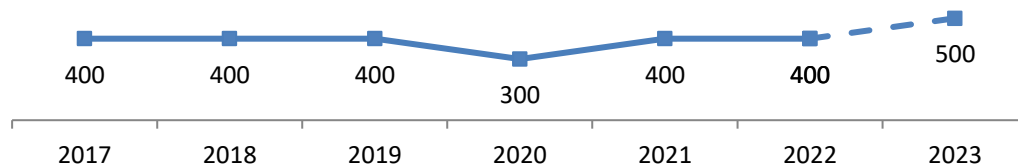
Figuur B3.7 Ontwikkeling aantal huishoudens met een inkomen tot 130% van het sociaal minimum met inkomen uit dienstverband, 2017-2023

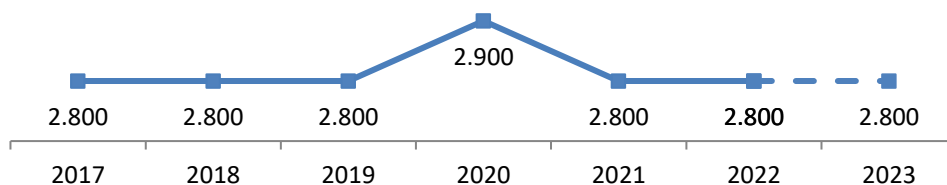
Figuur B3.8 Ontwikkeling aantal huishoudens met een inkomen tot 130% van het sociaal minimum met inkomen uit uitkering sociale voorziening, 2017-2023

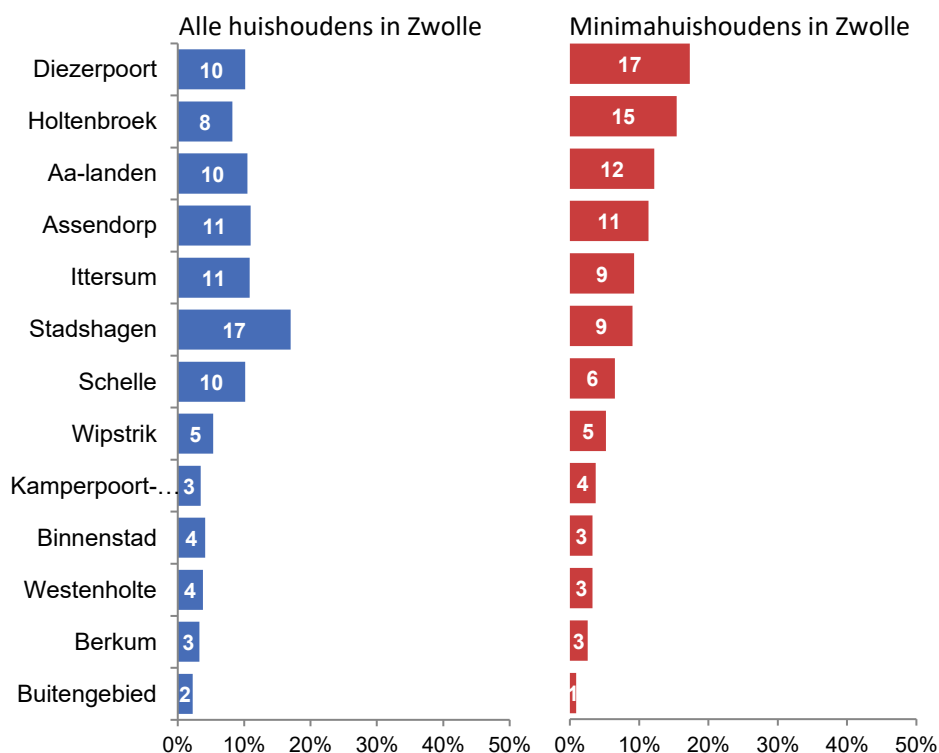
Figuur B3.9 Ontwikkeling aantal huishoudens met een inkomen tot 130% van het sociaal minimum met inkomen uit onderneming, 2017-2023

Figuur B3.10 Ontwikkeling aantal huishoudens met een inkomen tot 130% van het sociaal minimum met inkomen uit pensioen, 2017-2023

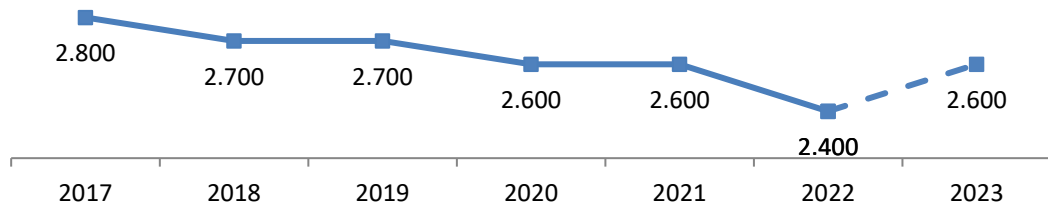

Figuur B3.11 Huishoudens met een inkomen tot 130% van het sociaal minimum naar wijken²⁴, 2022

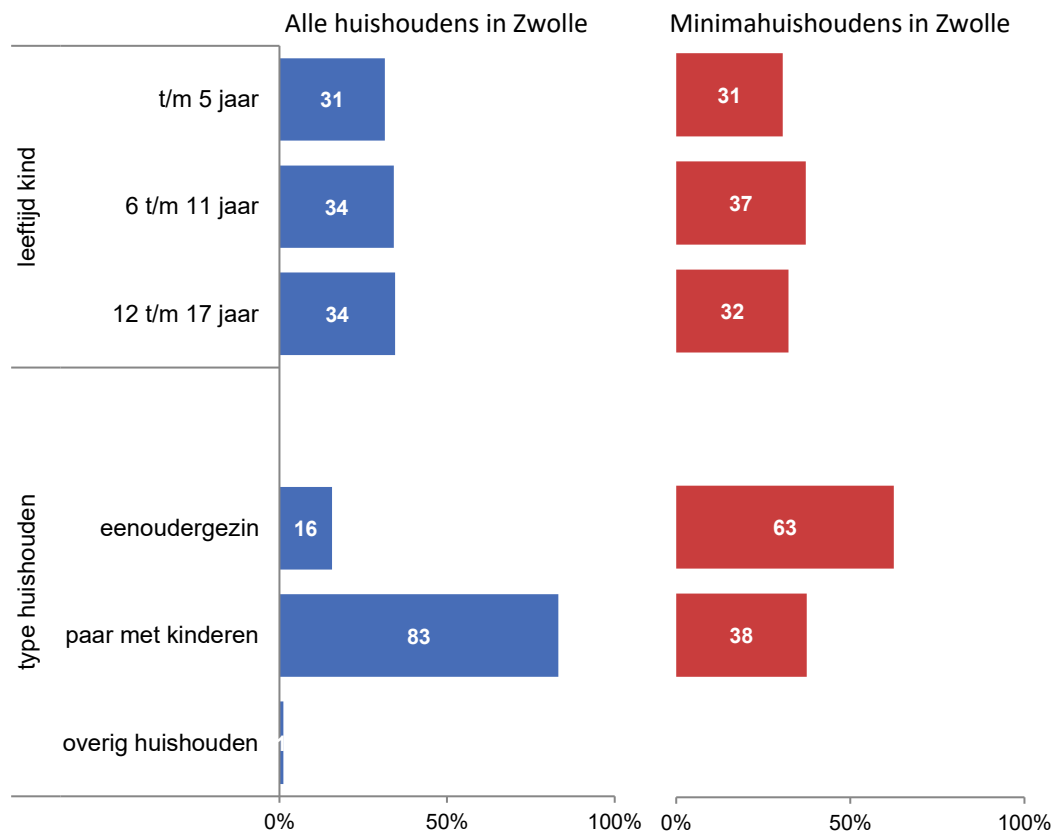

²⁴ Hierbij wordt de wijkenindeling van het CBS gehanteerd.

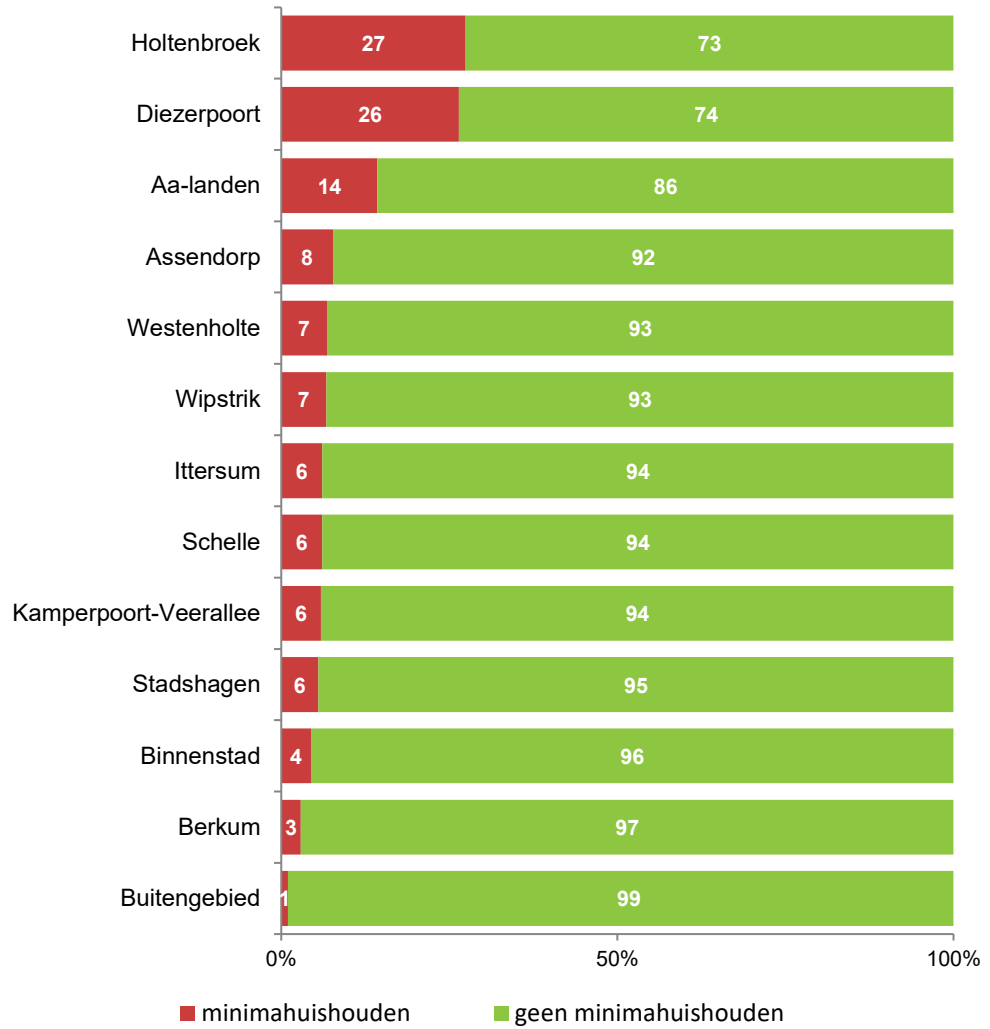
Figuur B3.12 Ontwikkeling aantal kinderen in huishoudens met een inkomen tot 130% van het sociaal minimum, 2017-2023

Figuur B3.13 Kenmerken van kinderen in huishoudens met een inkomen tot 130% van het sociaal minimum, 2022

Figuur B3.14 Aandeel kinderen in huishoudens met een inkomen tot 130% van het sociaal minimum per wijk, 2022

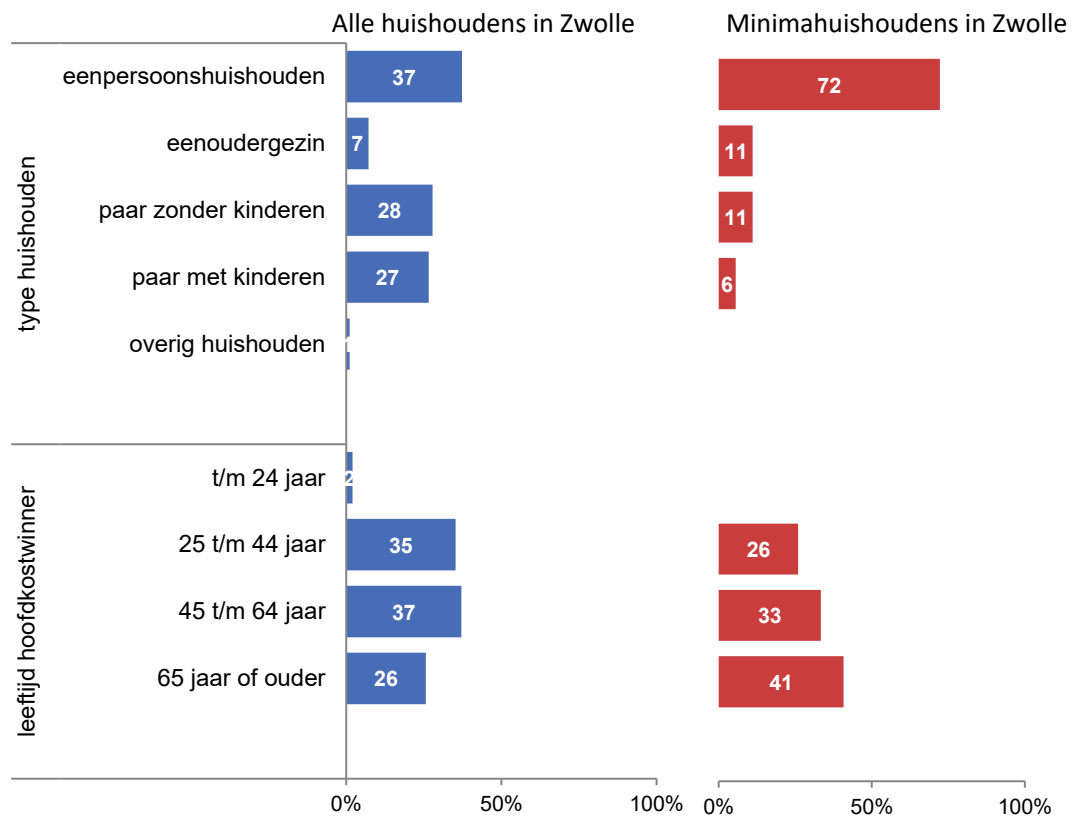
Bijlage 4 Tabel huishoudens met laag inkomen

Tabel B4.1 Huishoudens in Zwolle en Nederland met een inkomen tot 110% en 130% van het sociaal minimum (%)

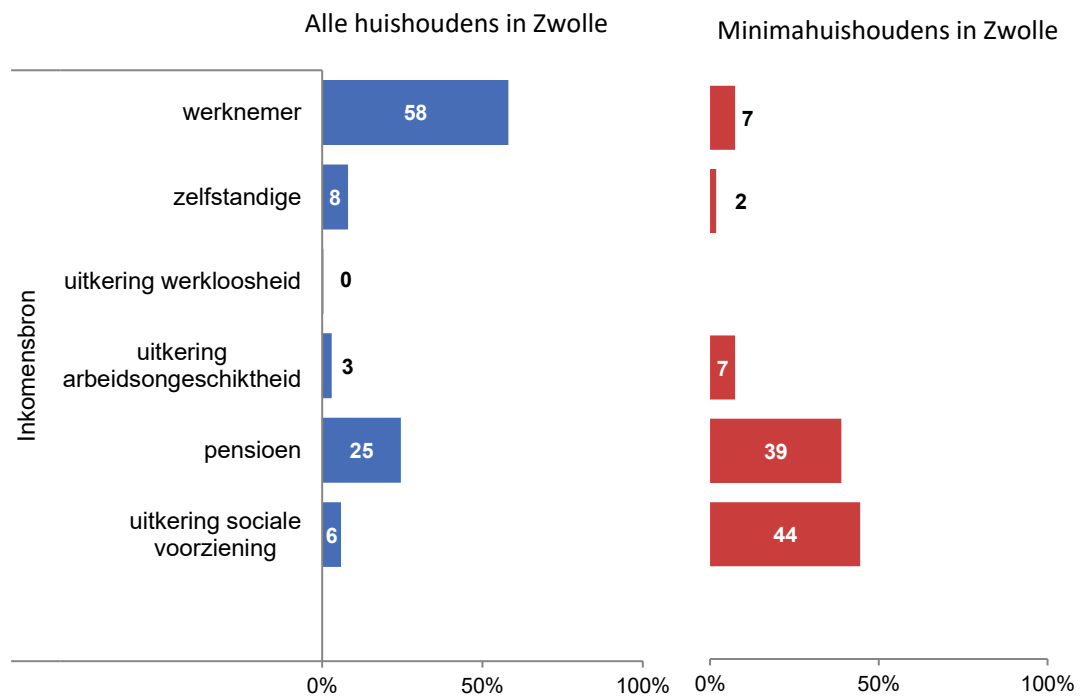
	Zwolle (110%)			Nederland (110%)			Zwolle (130%)			Nederland (130%)		
	2017	2019	2021	2017	2019	2021	2017	2019	2021	2017	2019	2021
<i>Type huishouden</i>												
eenpersoonshuishouden	20,9	20,0	19,5	20,7	19,4	18,6	30,1	28,8	27,8	30,3	28,7	27,5
paar zonder kinderen	4,0	3,6	3,2	4,2	4,1	3,9	7,2	6,6	5,8	8,2	7,6	7,3
paar met kinderen	2,7	2,5	2,3	3,1	2,7	2,5	4,2	3,7	3,4	4,7	4,2	3,8
eenoudergezin	21,9	19,5	17,6	20,5	18,2	16,6	31,9	28,7	25,8	29,3	26,6	24,6
overig huishouden	7,6	8,9	7,2	7,1	6,0	5,5	12,9	13,0	11,6	11,5	9,8	9,1
<i>Leeftijd hoofdkostwinner</i>												
tot 25 jaar	21,5	17,0	14,9	18,5	15,6	13,2	30,6	25,7	23,0	26,8	22,8	20,1
25 tot 45 jaar	10,5	10,2	9,7	10,7	9,6	8,9	14,4	13,7	13,1	14,3	13,0	12,1
45 tot 65 jaar	10,8	10,3	10,0	9,8	9,4	9,0	14,2	13,6	13,0	13,0	12,4	12,0
65 jaar of ouder	11,3	11,2	11,0	12,1	11,6	11,4	22,1	21,3	20,5	23,2	22,1	21,3
<i>Inkomensbron</i>												
werknemer	1,7	1,8	1,6	1,9	1,8	1,5	4,0	4,2	3,7	4,0	3,9	3,4
zelfstandige	8,3	7,1	5,8	8,2	7,2	5,9	10,7	9,9	8,0	10,4	9,2	7,8
uitkering sociale voorziening	78,7	81,2	80,0	80,5	81,5	79,3	90,2	90,3	89,9	90,4	90,8	89,1
uitkering werkloosheid	17,5	15,7	19,9	16,8	16,6	19,2	31,5	25,9	32,9	27,9	26,6	31,1
uitkering arbeidsongeschiktheid	24,8	23,2	24,3	22,6	22,6	23,4	40,6	39,1	40,2	37,4	37,5	38,2
pensioen	11,4	11,3	11,2	12,5	12,1	11,9	22,0	21,6	20,9	23,6	22,8	22,1
<i>Kinderen in hh met laag inkomen</i>												
	7,4	7,3	7,0	8,5	7,9	7,4	10,6	10,2	9,8	11,9	11,4	10,8
Totaal huishoudens met laag inkomen	11,2	10,7	10,3	10,9	10,2	9,8	16,6	15,9	15,2	16,5	15,6	14,9

Bijlage 5 Grafieken huishoudens langdurig inkomen tot 130% sociaal minimum

Figuur B5.1 Verdeling huishoudens langdurig tot 130% van het sociaal minimum, diverse kenmerken, 2022

Figuur B5.2 Verdeling huishoudens langdurig tot 130% van het sociaal minimum naar inkomensbron, 2022

Bijlage 6 Tabel huishoudens met langdurig laag inkomen

Tabel B6.1 Huishoudens in Zwolle en Nederland met langdurig een inkomen tot 110% en 130% van het sociaal minimum(%)

	Zwolle (110%)			Nederland (110%)			Zwolle (130%)			Nederland (130%)		
	2017	2019	2021	2017	2019	2021	2017	2019	2021	2017	2019	2021
<i>Type huishouden</i>												
eenpersoonshuishouden	11,9	12,6	12,6	12,4	12,6	12,6	19,3	20,0	19,7	20,7	20,8	20,3
paar zonder kinderen	2,0	2,1	2,0	2,1	2,2	2,1	4,4	4,3	3,9	5,0	4,9	4,6
paar met kinderen	1,1	1,2	1,2	1,1	1,1	1,0	2,0	2,0	2,1	2,2	2,0	2,0
eenoudergezin	11,8	9,9	9,5	10,2	9,4	8,8	20,0	17,6	16,3	17,4	16,1	15,0
overig huishouden	2,9	3,7	2,8	2,1	2,1	1,9	5,9	7,3	6,3	4,5	4,2	3,8
<i>Leeftijd hoofdkostwinner</i>												
tot 25 jaar	2,1	1,7	1,6	1,6	1,6	1,4	3,8	4,1	2,8	3,3	3,1	2,6
25 tot 45 jaar	4,9	5,2	5,2	4,6	4,6	4,5	7,3	7,6	7,6	7,0	6,9	6,7
45 tot 65 jaar	5,9	6,3	6,6	5,2	5,4	5,5	8,7	9,0	9,1	7,8	7,8	7,8
65 jaar of ouder	7,8	7,9	7,6	8,1	8,1	7,9	16,7	16,7	15,8	17,4	17,1	16,3
<i>inkomensbron</i>												
werknemer	0,4	0,4	0,4	0,5	0,5	0,4	1,2	1,3	1,2	1,4	1,4	1,2
zelfstandige	1,9	1,6	1,1	1,9	1,6	1,1	3,0	2,8	2,0	3,0	2,6	1,9
uitkering sociale voorziening	50,3	57,1	58,2	53,5	58,4	58,1	66,5	71,5	72,7	68,9	72,5	71,6
uitkering werkloosheid	1,6	2,6	1,2	1,9	1,8	2,0	5,6	5,4	4,7	6,0	5,3	6,2
uitkering arbeidsongeschiktheid	14,7	13,8	14,5	12,2	12,4	12,6	25,8	25,7	26,2	23,1	23,5	23,5
pensioen	7,6	7,8	7,6	8,1	8,2	8,1	16,3	16,7	16,0	17,3	17,4	16,8
<i>Kinderen in hh met langdurig laag inkomen</i>												
	3,8	3,7	4,0	3,9	3,9	3,9	6,2	6,1	6,3	6,6	6,5	6,5
Totaal huishoudens met langdurig laag inkomen	5,9	6,2	6,2	5,8	5,9	5,9	10,0	10,3	10,1	10,3	10,3	10,0

Bijlage 7 Tabellen uitkeringen

Tabel B7.1 Uitkeringen op 1 januari van het betreffende jaar, naar soort en duur

Aantal uitkeringen		2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
soort	Bijstand (Participatiewet)	2.757	2.914	3.155	3.337	3.489	3.535	3.454	3.393	3.630	3.478	3.400	3.494
	IOAW/IOAZ	103	127	150	189	225	232	222	218	193	160	142	123
duur uitkering	< 0,5 jaar	459	451	473	527	455	359	358	350	431	361	338	366
	0,5 tot 1 jaar	284	367	390	388	398	396	306	275	348	255	268	311
	1 tot 3 jaar	815	833	892	978	1.049	1.043	963	864	847	811	744	722
	> 3 jaar	1.302	1.390	1.550	1.633	1.812	1.969	2.049	2.122	2.197	2.211	2.192	2.218
Totaal	Totaal	2.860	3.041	3.305	3.526	3.714	3.767	3.676	3.611	3.823	3.638	3.542	3.617

Tabel B7.2 Reden instroom uitkeringen van gemeente Zwolle

Reden instroom	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Wegvallen overige inkomsten	158	210	251	296	288	272	205	258	215	216	234
Wegvallen werk inkomsten	312	280	234	184	179	174	172	225	151	158	222
Verhuizing naar Zwolle	165	142	157	159	121	120	125	129	129	115	119
Beëindiging studie	108	131	136	134	136	98	101	98	93	74	83
Wegvallen WW-uitkering	269	279	252	221	135	107	108	159	73	66	90
Beëindiging huwelijk/relatie	117	127	105	88	73	66	48	52	32	38	33
Overige redenen instroom	78	85	77	60	63	46	53	66	54	59	66
Totaal	1.207	1.254	1.212	1.142	995	883	812	987	747	726	847

Tabel B7.3 Reden uitstroom uitkeringen van gemeente Zwolle

Reden uitstroom	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Werk	390	397	363	400	430	409	365	339	430	352	283
Verhuizing uit Zwolle	194	176	211	179	166	144	124	163	107	126	137
AOW-gerechtigde leeftijd	49	42	68	41	36	79	57	87	78	70	58
Geen contact	104	91	105	118	126	122	81	101	88	61	54
Aanvang studie	53	67	65	71	68	63	84	76	63	50	36
Overlijden	25	16	18	19	24	20	32	33	28	27	26
Aangaan relatie	53	66	48	29	25	38	22	26	24	26	22
Overige redenen uitstroom	139	136	79	67	82	88	100	73	75	58	61
Totaal	1.007	991	957	924	957	963	865	898	893	770	677

Tabel B7.4 Leeftijd bij instroom bijstand

Leeftijdscategorie	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
t/m 26 jaar	347	380	383	400	399	318	332	410	323	318	350
27 t/m 34 jaar	325	335	315	264	183	166	169	215	157	128	175
35 t/m 44 jaar	267	237	208	168	165	152	109	170	105	131	149
45 t/m 54 jaar	157	182	186	185	127	142	101	98	80	78	104
55 jaar en ouder	111	120	120	125	121	105	101	94	82	71	69
Totaal	1.207	1.254	1.212	1.142	995	883	812	987	747	726	847

Tabel B7.5 Leeftijd bij uitstroom bijstand

Leeftijdscategorie	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
t/m 26 jaar	268	271	256	235	298	261	266	292	298	230	218
27 t/m 34 jaar	286	258	247	244	201	208	179	187	170	153	121
35 t/m 44 jaar	206	199	169	186	169	172	145	131	149	137	114
45 t/m 54 jaar	120	135	148	140	156	144	114	105	112	103	97
55 jaar en ouder	127	128	137	119	133	178	161	183	164	147	127
Totaal	1.007	991	957	924	957	963	865	898	893	770	677